

RĪGAS DOMES
IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS
UN SPORTA DEPARTAMENTS

Rīgas Centrālās bibliotēkas

2016. gada darba pārskats

Rīga, 2017

SATURS

1. VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKAS RAKSTUROJUMS	3
2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS	5
3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS	8
4. PERSONĀLS	12
5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA.....	16
6. KRĀJUMS	28
7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM	38
8. NOVADPĒTNICĪBA	52
9. PROJEKTI.....	61
10. PUBLICITĀTE.....	64
11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS	76
12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS	79

Pielikumi

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izmantojuma rādītāji 2016. gadā](#)

[Pārskats par Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku kopējo krājumu](#)

[Pārskats par Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku saņemtajiem informācijas resursiem 2016.gadā](#)

[Pārskats par Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izslēgtajiem informācijas resursiem 2016.gadā](#)

[RCB projekti 2016](#)

[Pasākumu programmu piemēri bērniem](#)

1. VISPĀRĪGS BIBLIOTĒKAS RAKSTUROJUMS

- Īss situācijas apraksts:
 - ✓ bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums

Rīgas Centrālā bibliotēka (RCB) ir Rīgas domes (RD) Izglītības, kultūras un sporta departamenta (IKSD) padotības iestāde, kurai bibliotēku akreditācijas procesā ir piešķirts Rīgas reģiona galvenās bibliotēkas statuss. RCB ir informācijas, izglītības, kultūras, sabiedriskās saskarsmes un novadpētniecības centrs Rīgas pilsētas iedzīvotājiem un viesiem.

- ✓ informācija par padotībā esošajām iestādēm (bibliotēku filiālēm, ja tādas ir), reģiona bibliotēkām, izglītības iestāžu bibliotēkām, ārējiem apkalpošanas punktiem

RCB tīklu veido Rīgas Centrālā bibliotēka, 26 filiālbibliotēkas, četri ārējie apkalpošanas punkti: „Saulaino dienu bibliotēka” Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS), ārējais apkalpošanas punkts Rīgas patversmes Dienas centrā, ārējais apkalpošanas punkts Ieslodzījumu vietu pārvaldes Brasas cietumā un pludmales lasītava Lucavsalā.

- ✓ pārskata perioda prioritātes
- ✓ Pakalpojumu uzlabošana un attīstība;
- ✓ darba samaksas jautājumi;
- ✓ bibliotēkas un lasīšanas popularizēšana.

Aktuāla pārskata periodā bija arī vairāku būtisku dokumentu izstrāde. 2016. gada 18. februārī tika apstiprināts „Rīgas Centrālās bibliotēkas Stratēģiskais plāns 2016. – 2020. gadam”. Tika sagatavoti un no 1. augusta spēkā stājās jaunie RCB darba kārtības noteikumi.

- Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā (izmaiņas juridiskajā statusā, institūcijas struktūrā u. c. būtiskas izmaiņas)

No 2016. gada 31. maija līdz 31. augustam darbs tika nodrošināts jaunajā RCB struktūrvienībā – pludmales lasītavā Rīgā, Lucavsalas sporta un atpūtas parkā. Arī turpmāk šim ārējam apkalpošanas punktam būs sezonāls raksturs.

Tā kā no 2017. gada 1. janvāra RCB nodrošina Rīgas vispārējo izglītības iestāžu bibliotēku metodisko pārraudzību un kvalitātes kontroli, pārskata gada nogalē Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskā centra (RIIMC) bibliotēka ar tās krājumu un materiālajām vērtībām tika nodota RCB grāmatvedības uzskaitē. Bijusī RIIMC bibliotēka tiks veidota kā vispārējo izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava un tā būs RCB Bibliotēku dienesta struktūrvienība.

- Bibliotēku akreditācija (īss pārskata perioda raksturojums – notikusi akreditācija x bibliotēkām, akreditētas x bibliotēkas; novērojumi, secinājumi; akreditācijas ieteikumu izpilde u. tml.)

Pārskata periodā nav notikusi ne galvenās bibliotēkas, ne filiālbibliotēku akreditācija.

Finansiālais nodrošinājums

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

2016. gada 29. janvārī apstiprinātais RCB pamatbudžets bija 2 894 818 EUR; saņemtā pašvaldības dotācija – 2 861 551 EUR. Salīdzinot ar 2014. gadu, pašvaldības dotācijas pieaugums bija 199 834 EUR jeb 7.5%. Pašvaldības dotācijas pieaugums virzīts RCB darbinieku mēnešalgas palielināšanai – 2015. gadā par 5%, 2016. gadā – par 10%.

Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem tika plānoti 29 667 EUR apmērā. Tā kā šo ieņēmumu izpilde pirmajā pusgadā tika veiksmīgi realizēta, tika plānots ieņēmumu palielinājums par 3 600 EUR, kas kopsummā veidotu 33 267 EUR lielus ieņēmumus par maksas pakalpojumiem. Taču šo ieņēmumu kopsumma 2016. gadā bija 33 193 EUR apjomā jeb 99.78% no plānotā.

Tabula "Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums"

	2014	2015	2016
Kopā (EUR)	2 693 684	2 701 237	2 894 818
Pašvaldības finansējums	2 661 717	2 669 224	2 861 551
Citi ieņēmumi:			
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	31 667	32 013	33 267
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>	0	0	0
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	300	0	0
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	0	0	0

Veicot RCB izdevumu analīzi, jāatzīmē, ka, salīdzinot ar 2014. gadu, 2016. gadā izdevumi pieauguši par 221 078 EUR; galvenokārt darbinieku atalgojumam (15%), informatīvo resursu iegādei (20%), datubāzu abonēšanai (39%) un personāla attīstībai (8%). Krājuma papildināšana notika no piešķirtās dotācijas naudas līdzekļiem un iespējas novirzīt ietaupītos līdzekļus (2014.g. tika novirzīti 24 127 EUR, pēc iekšējiem grozījumiem 2015. gadā – 15 262 EUR un 2016.gadā – 13 174 EUR).

RCB finansējums nodrošina bibliotēkas pamatfunkciju veikšanu.

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2014	2015	2016
Izdevumi kopā (EUR)	2 654 927	2 696 451	2 876 005
Darbinieku atalgojums (bruto)	1 570 703	1 662 637	1 803 512
Krājuma komplektēšana	289 632	236 615	244 101
<i>t.sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	53 681	55 060	64 632
Datubāzu abonēšana	1 220	1 346	1 698
Infrastruktūras uzturēšana un labiekārtošana	377 855	378 746	375 315

No kopējiem izdevumiem bibliotēku darbības nodrošināšanai 94.5% izlietoti kārtējiem izdevumiem un 6.5% - kapitāliem izdevumiem. Kārtējo izdevumu lielākais īpatsvars ir darbinieku atalgojums un kopā ar valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un pabalstiem veido 84.2%. Pārējie kārtējie izdevumi – 15.8% (galvenokārt preses iegāde, telpu īre, apsaimniekošanas izdevumi, apkure,

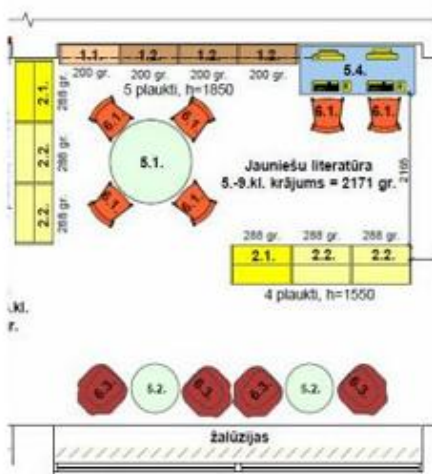
apgaismošana, preces un pakalpojumi). Pamatlīdzekļu, t.sk., grāmatu iegādei gada sākumā tika piešķirti 166 293 EUR, kas bija 2015. gada apjomā. Veicot iekšējos budžeta grozījumus, grāmatu iegādei papildus tika atvēlēti līdzekļi no dotācijas 11 410 EUR apmērā un no ieņēmumiem – 1 764 EUR apjomā, kas kopsummā ir 179 467 EUR. Periodikas iegādei gada sākumā tika plānoti 55 383 EUR. Veicot iekšējos budžeta grozījumus, papildus tika novirzīti vēl 9 249 EUR (pieaugums par 11.7%, salīdzinot ar 2015. gadu).

Tā kā kopējie izdevumi informācijas resursu iegādei 2016. gadā bija 244 101 EUR, jākonstatē, ka vienam pašvaldības iedzīvotājam tika atvēlēti 0,35 EUR.¹

¹ Atbilstoši LR Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem 2017. gada 1. janvārī Rīgā dzīvo 704 476 iedzīvotāji.

Avots:

http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/Iedzivotaju%20re%C4%A3istrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_skaitis.pdf

Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

- Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Par RCB budžeta līdzekļiem 2016. gadā sīki remontdarbi (durvju, logu rokturu, slēdzeņu remontdarbi u. tml.) tika veikti visās RCB struktūrvienībās. Būtiskāki remontdarbi notikuši 12 struktūrvienībās:

Tabula "Veiktie remontdarbi"

RCB struktūrvienība	Veiktie remontdarbi
Rīgas Centrālā bibliotēka	Sienu krāsojuma atjaunošana vairākās Pieaugušo literatūras nodaļas telpās un Personāla nodaļā, grīdas seguma maiņa Saimniecības nodaļas telpā
Bolderājas filiālbibliotēka	Saimniecības ēkas remontdarbi, 15 logu iestiklošana
Imantas filiālbibliotēka	Sīki remontdarbi griestiem abonementā, sienām cokolstāvā, plauktiem un durvīm
Juglas filiālbibliotēka	Sienu krāsojuma atjaunošana priekšstelpā, divās personāla telpās
Ķengaraga filiālbibliotēka	Grīdas seguma remontdarbi abonementā, ieejas kāpņu seguma atjaunošana
Filiālbibliotēka „Pārdaugava”	Sienu krāsojuma atjaunošana pirmā stāva gaitenī
Pļavnieku filiālbibliotēka	Ieejas durvju remonts, sienu krāsojuma un grīdas seguma atjaunošana vairākās telpās
Filiālbibliotēka „Rēzna”	Remontdarbi krātuvē, sienu krāsojuma atjaunošana daļā abonementa telpu
Sarkandaugavas filiālbibliotēka	Kāpņu un kāpņu laukuma seguma krāsošana, pie bibliotēkas ieejas esošā flīžu seguma atjaunošana
Šampētera filiālbibliotēka	Linoleja šuvju remonts daļā telpu, durvju un sienu krāsojuma atjaunojums darba telpā, sīki mobilo sistēmu plauktu remontdarbi krātuvē
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	Sienu remontdarbi vienā telpā, ārdurvju maiņa
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	Divreizēja logu iestiklošana, vairākkārtīgi pastkastes remontdarbi, durvju, logu, pagraba lūkas, jumta remontdarbi

2016. gadā par pašvaldības līdzekļiem tika veikti ēkas, kurā atrodas RCB Daugavas filiālbibliotēka, Rīgā, Aviācijas ielā 15, fasādes siltināšanas un dekoratīvās apdares darbi.

2017. gadā remontdarbus plānots veikt 18 struktūrvienībās:

Tabula "Plānotie remontdarbi"

RCB struktūrvienība	Veiktie remontdarbi
Rīgas Centrālā bibliotēka	Sienu krāsojuma vai sienu apdares atjaunošana
Filiālbibliotēka „Avots”	Pagrabtelpas apstrāde pret pelējumu, piespiedu ventilācijas izveide
Bolderājas filiālbibliotēka	Kosmētiskais remonts vairākās telpās, logu, durvju, skursteņa, saimniecības ēkas, žoga, vārtu remontdarbi, ieejas kāpņu un pakāpienu remontdarbi
Grīziņkalna filiālbibliotēka	Sienas krāsojuma atjaunošana priekšstelpā, ieejas laukumiņa un uzbrauktuves remontdarbi
Iļģuciema filiālbibliotēka	Ieejas durvju krāsojuma atjaunošana
Imantas filiālbibliotēka	Ieejas durvju un ventilācijas jaudas uzlabojuma remontdarbi

Juglas filiālbibliotēka	Jumta seguma remontdarbi, sienu krāsojuma atjaunošana gaitenī
Ķengaraga filiālbibliotēka	Remontdarbi bērnu literatūras nodaļā vai visās bibliotēkas telpās (veiks RD Īpašuma departaments)
Filiālbibliotēka „Pārdaugava”	Sienu krāsojuma atjaunošana vairākās telpās
Pļavnieku filiālbibliotēka	Sienu krāsojuma un grīdas seguma atjaunošana vairākās telpās, ieejas durvju atjaunošana
Filiālbibliotēka „Pūce”	Daļēja sienu krāsojuma atjaunošana
Filiālbibliotēka „Rēzna”	Uzbrauktuves izbūve
Sarkandaugavas filiālbibliotēka	Grīdas un grīdas seguma remontdarbi vienā bērnu literatūras nodaļas telpā, piegulošās teritorijas – uzbēruma malas pie trotuāra un bruģa seguma – atjaunošanas darbi
Filiālbibliotēka „Strazds”	Sienu un griestu krāsojuma atjaunošana kāpņu telpā
Šampētera filiālbibliotēka	Linoleja šuvju remonts daļā telpu, durvju un sienu krāsojuma atjaunošana darba telpā, mobilo sistēmu plauktu remontdarbi krātuvē
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	Sienu siltināšana bērnu literatūras nodaļā, skursteņa remonts, sienu un griestu krāsojuma atjaunošana abonementā
Filiālbibliotēka „Zemgale”	Grīdas un grīdas seguma remontdarbi lasītavā
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	Sienu krāsojuma un grīdas seguma atjaunošana, kāpņu uz pagrabtelpu remontdarbi

Vajadzības gadījumā tiks veikti arī neplānotie un neparedzamie sīkie remontdarbi.

- Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām

Ēkā, kurā atrodas RCB Torņakalna filiālbibliotēka, plānota rekonstrukcija, tāpēc no 15. novembra tika pārtraukta bibliotēkas darbība telpās Indriķa ielā 8a, Rīgā. Tās krājums pārvietots uz RCB Imantas filiālbibliotēku, mēbeles – uz RCB Pļavnieku filiālbibliotēku uzglabāšanai.

- Jaunu ēku būvniecība

Pārskata gadā jaunu ēku būvniecība bibliotēkas vajadzībām nav notikusi.

- Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums):

Tabula “Bibliotēkas iekārtas un aprīkojums”

Nosaukums	Skaits
Stacionārie datori	377
Piezīmjdatori (KISC)	30
Portatīvie datori	3
Planšetdatori	3
Plānie klienti	0
Projektori	5
Skeneri A4	10
Skeneri svītrkodu	132
Kopēšanas iekārtas	39 (t.sk. krāsu – 2)
Multifunkcionālās iekārtas	45 (t.sk. krāsu – 37)
Printeri	136 (t.sk. krāsu – 34)
Čeku printeri	37

2016. gadā RCB datortehnikas tehniskais stāvoklis arvien pasliktinājies – datortehnika katastrofāli noveco gan morāli, gan fiziski. Gan bibliotēkas lietotāji, gan paši bibliotekāri šī iemesla dēļ ikdienas darbā saskaras ar ievērojamām grūtībām, apkalpojot lietotājus, zūd pakalpojuma kvalitāte, kā arī tiek sašaurināts lietotājiem pieejamo pakalpojumu apjoms samazinātā datortehnikas skaita un novecojušās programmatūras dēļ.

Tabula "RCB lietošanā esošie stacionārie datori"

	01.01.2016.	31.12.2016.	
		Kopā	No tiem:
Datori līdz 5 gadiem	17	17	15 darbiniekiem 2 lietotājiem
5 – 10 gadus veci datori	124 (2005. g.) darbiniekiem	168	168 (2008. g.) lietotājiem
	188 lietotājiem		
Datori, vecāki par 10 gadiem	34 darbiniekiem	192	34+124=158 darbiniekiem 34 lietotājiem
	14 lietotājiem		

Trūkst arī krāsu printeri, kopētāji (gada laikā norakstīti 4 kopētāji) un projektori pasākumu nodrošināšanai.

- Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Lai RCB darbinieki varētu turpināt sniegt pilnvērtīgus un kvalitatīvus bibliotekāros pakalpojumus, nepieciešama neatliekama vecās datortehnikas nomaiņa; jāatjauno vismaz 250 stacionārie datori. Tā kā RCB budžetā netiek paredzēti līdzekļi datortehnikas atjaunošanai, tā iespējama, piesaistot RD IKSD un RD Informācijas tehnoloģiju centru (ITC). 2016. gadā tika plānots saņemt 84 jaunus datorus darbinieku darba nodrošināšanai (1. etaps); reāla to saņemšana notiks 2017. gada sākumā. Skat. arī pārskata 11. sadaļu "Sadarbības tīkla raksturojums".

2016. gadā par RCB budžeta līdzekļiem tika iegādāta šāda tehnika: monitors, multifunkcionālā iekārta, 3 krāsu lāzerprinteri, informatīvais TV monitors, projektor, 15 svītrkodu skeneri, 5 skeneri, 30 datoraustiņas, NAS serveris (ar diskiem). Veikta e-pasta servera licences abonēšana.

Personāls

4. PERSONĀLS

- Personāla raksturojums (skaits, slodzes, izglītība, izmaiņas personāla sastāvā u. c.)

2016. gada beigās RCB strādāja 261 darbinieks, no kuriem 185 bija bibliotekārie darbinieki (174 – pilna laika slodzes darbinieki, 11 – strādāja pusslodzi). Visi bibliotekārie darbinieki RCB strādāja pamatdarbā. No kopējā darbinieku skaita sievietes ir 235 (90.04%) un vīrieši 26 (9.96%). Darbinieku sadalījums pēc vecuma: 20-24 gadi – 8 (3.06%); 25-39 gadi – 34 (13.03%); 40-59 gadi – 147 (56.32%), no 60 gadiem – 72 (27.59%).

Personāla mainība:

Tabula “Atlaistie darbinieki 2016. gadā”

Atlaišanas iemesls	Atlaisto darbinieku skaits	
	Kopā	No tiem bibliotekāri
Darbinieka uzteikums	15	6
Darbinieka un darba devēja vienošanās	4	2
Uz noteiktu laiku noslēgta darba līguma izbeigšanās	9	4
Nav izturēts pārbaudes laiks	0	0
Darbinieku skaita samazināšana	0	0
Darbinieka nāve	2	0
Kopā	30	12

Personāla mainība (visādu iemeslu dēļ) attiecībā uz darbinieku kopskaitu 2016. gadā bija 11.49%.

2016. gadā pieņemti 20 darbinieki, no kuriem 7 bija bibliotekārie darbinieki.

Kopš 13. aprīļa RCB direktora vietnieka pienākumus pilda Linda Štamere; kopš 1. augusta Gatis Šantars apstiprināts par RCB Automatizācijas nodaļas vadītāja pienākumu izpildītāju, bet no 21. novembra RCB Torņakalna filiālbibliotēkas un filiālbibliotēkas „Zemgale” vadītāja pienākumu izpildītāja Sanita Goldšmite uz laiku izpilda arī RCB ārējā apkalpošanas punkta „Saulaino dienu bibliotēka” BKUS vadītāja pienākumus.

Pieredzes apgūšanas nolūkā rotācijas kārtībā kādā citā RCB struktūrvienībā uz laiku strādājuši pieci RCB bibliotekārie darbinieki. Pēc RCB Torņakalna filiālbibliotēkas darba pārtraukšanas darbam citās RCB struktūrvienībās uz laiku pārcelti trīs šīs filiālbibliotēkas bibliotekārie darbinieki.

2016. gadā divi darbinieki ieguvuši Latvijas Universitātes (LU) sociālo zinātņu bakalaura grādu bibliotēkzinātnē un informācijā, viens darbinieks absolvējis Ekonomikas un kultūras augstskolu, iegūstot profesionālā bakalaura grādu dizainā un interjera dizaina kvalifikācijā. Trīs darbinieki uzsākuši studēt LU maģistra studiju programmā „Bibliotēkzinātne un informācija”, viens darbinieks turpina informācijas un bibliotēku bakalaura studijas LU. Viens darbinieks turpina personāla speciālista 1. līmeņa augstākās izglītības studijas Biznesa vadības koledžā.

Tabula "Bibliotekāro darbinieku izglītība"

doktors (citā jomā)	1
akadēmiskais maģistrs (citā jomā)	1
akadēmiskais bakalaurs (citā jomā)	1
profesionālais maģistrs	19
profesionālais maģistrs (citā jomā)	9
profesionālais bakalaurs	15
profesionālais bakalaurs (citā jomā)	12
augstākā izglītība	10
augstākā izglītība (citā jomā)	25
pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība	9
pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība (citā jomā)	5
otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība	5
vidējā profesionālā izglītība	47
vidējā speciālā	3
vidējā speciālā (citā jomā)	2
arodizglītība	3
vispārējā vidējā	18

- Apbalvojumi un pateicības

RD IKSD Gada balvu „Baltais zvirbulis” par kvalitatīvu bibliotekāro pakalpojumu nodrošināšanu sarežģītos bibliotēkas darba vides apstākļos saņēma RCB Pļavnieku filiālbibliotēkas vadītāja Līga Bergmane.

RCB Atzinības raksts par radošu darbu, organizējot lasīšanas veicināšanas pasākumus bērniem projektā „Dialogs. Bilingvāls” saņēma 10 RCB struktūrvienības.

2016.gadā RCB filiālbibliotēkas "Zemgale" galvenā bibliotekāre Sallija Krauze un vecākā bibliotekāre Dzidra Gudļevska saņēma RCB pateicības rakstu par aktīvu un radošu darbību.

Vairākus pateicības rakstus saņēmusi CB. Tā RD Labklājības departaments izteica pateicību par veiksmīgu sadarbību, nodrošinot norises vietu lekciju ciklam par psihoemocionālās veselības veicināšanu Rīgas iedzīvotājiem, bet Latviešu Tautas mākslas savienība – par atbalstu rokdarbu tehnikās pašdarināto tērpu skates „Radošais nemiers” norises nodrošināšanā. RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītājai Guntai Ozolai pausta Rīgas muzikālā dzejas kluba „Sozvezdije” pateicība par sekmīgu četru gadu sadarbību, kā arī Latvijas Krievu kultūras dienu organizētāju pateicība par sadarbību Latvijas Krievu kultūras dienu rudens cikla organizēšanā RCB.

RCB Bišumuižas filiālbibliotēka saņēma UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Pateicību par aktīvu līdzdalību un iesaisti UNESCO nedēļā 2016.

Par ieguldījumu Karjeras nedēļas 2016 organizēšanā Valsts izglītības attīstības aģentūra izteica pateicību RCB Imantas filiālbibliotēkai, bet Rīgas Anniņmuižas vidusskolas pedagogi – RCB Imantas filiālbibliotēkas galvenajai bibliotekārei Nataļjai Minajevai par augsti profesionālu darbu.

Rīgas 42. pirmsskolas izglītības iestāde izteica pateicību RCB Sarkandaugavas bibliotēkas kolektīvam par organizētajiem pasākumiem sabiedrības integrācijas projektā „Latviešu kultūras vērtību lādīte”.

Rīgas ekotūrisma ceļveža „Rīgas piejūra” 1. daļas ievadā tās autors Aivars Jakovičs izteicis pateicību ceļveža tapšanā arī RCB Bolderājas filiālbibliotēkas galvenajai bibliotekārei Lidijai Reinicānei, kura autoru iepazīstināja ne tikai ar bibliotēkā pieejamo novadpētniecības krājumu, bet arī parādīja apkaimes objektus, pievērsa uzmanību mazāk zināmiem, pat npublicētiem apkaimes vēstures faktiem.

RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkai pateicību par atbalstu mazākumtautību skolu skatuves runas mākslas konkursā „Mana dzīvā tautasdziesma” izteica Latviešu biedrību savienība.

26. augustā RCB un tās filiālbibliotēku darbinieki, kuri 2016. gadā atzīmēja nozīmīgu darba vai dzīves jubileju, devās RCB administrācijas un RCB darbinieku arodbiedrības organizētajā braucienā uz Tērveti.

- Finansējums personāla attīstībai (profesionālajai pilnveidei, pieredzes apmaiņas braucieniem u. tml.) – situācijas apraksts, vērtējums

No RCB budžeta līdzekļiem personāla attīstībai pārskata gadā tika izlietoti 7 095 EUR.

11. februārī RCB elektromontieris Normunds Vīksna piedalījās SIA „Mācību centrs Liepa” organizētajā seminārā „Elektrodrošības C grupas pagarināšana” (8 stundas).

10. martā RCB arhivāre Anda Butēvica piedalījās SIA „Apmācību un tālākizglītības aģentūra” organizētajā seminārā „Dokumentu glabāšanas prasības, elektronisko un papīra formāta dokumentu arhivēšana” (5 stundas).

25. augustā RCB sekretariāta vadītāja Sigita Sīle piedalījās SIA „Funditus” Mācību konsultatīvā centra organizētajā seminārā „Elektroniskais paraksts, droša elektronisko dokumentu aprīte un oficiālā elektroniskā adrese” (4 stundas).

28.-29. septembrī RCB direktora vietnieka p. i. Linda Štamere piedalījās SIA „FN-SERVISS” Mācību centra „DROŠĪBA” organizētajās mācībās par ugunsdrošību (20 stundas).

Par bibliotekāro darbinieku profesionālās pilnveides pasākumiem skat. pārskata 12. sadaļā „Metodiskais un konsultatīvais darbs”.

- Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Rīgas apstākļos joprojām nekonkurētspējīgs atalgojums, lai gan algu fonds tiek konsekventi palielināts:

2016. gadā – 10% un 2015. gadā – 5%.

Personāls ir stabils, vakanču maz.

Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

- Galvenie rādītāji (lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u. c.):

Tabula "Bibliotēkas pamatrādītāji"

	2014.	2015.	2016.	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	58 793	58 364	58 250	-0,7 %; -0,2 %
<i>t. sk. bērni</i>	15 097	15 945	15 978	+5,3 %; +0,2 %
Fiziskais apmeklējums	911 045	918 020	893 644	+0,8 %; -2,7 %
<i>t. sk. bērni</i>	182 183	193 035	210 337	+5,6 %; +9 %
Virtuālais apmeklējums	501 000 (kopā ar sociālo tīklu apmeklējumu)	780 000 (skaitīta arī e-kataloga izmantošana)	532 000	datu salīdzināšana nav korekta
Sociālo tīklu apmeklējums (skatījumi)	-	180 775	106 290	-70% *
Izsniegums kopā	1 451 763	1 420 286	1 437 002	-2,2 %; +1,2 %
<i>t. sk. grāmatas</i>	1 318 721	1 298 980	1 311 459	-1,5 %; +1 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	79 815	65 964	68 098	-21 %; +3,1 %
<i>t. sk. bērniem</i>	240 874	242 773	249 528	+0,8 %; +2,8 %
Lietotāji % no iedz. skaita apkārtnes zonā	8,4 %	8,4 %	8,3 %	0; -0,1 %
Iedzīvotāju skaits	698 086	698 529	704 476	

Piezīme. Bērni ir visas personas vecumā līdz 18

Piezīme. Pamatrādītāju sadalījumu pa struktūrvienībām skat. Pielikumā Nr.1.

Piezīme. * Komentāru skat. sadaļā „Publicitāte. Bibliotēkas informācija tīmeklī – sociālie tīkli”

- Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums

Pārskata gadā RCB paplašināts pakalpojumu klāsts. Atsaucoties RCB aicinājumam, apgāds „Zvaigzne ABC” aizsācis projektu, izdodot vairākas pieaugušajiem domātas grāmatas lieldrukā. Lieldrukas izdevumi pasaulē ir populāri jau ilgāku laiku, jo tos var izmantot ne tikai seniori, bet ikviens cilvēks ar redzes traucējumiem lasīšanas paraduma saglabāšanai. RCB saviem lietotājiem piedāvā visas iznākušās sērijas "Lieldruka" grāmatas.

Pieejamības nodrošinājumā arī ieviesti vairāki jauninājumi.

2016. gada vasarā tika atvērta RCB Pludmales lasītava Lucavsalā. Vairāk informācijas par tās pirmo sezonu var lasīt: <http://dom.lndb.lv/data/obj/file/319017.pdf>

Kā bibliotēkas dāvana tās lietotājiem, sagaidot RCB 110. dzimšanas dienu, aprīlī Centrālās bibliotēkas 7. stāvā tika atklāta Dzejas lasītava, kurā latviešu un ārzemju dzejnieku darbus var izmantot lietošanai bibliotēkā vai saņemt līdzņemšanai, tika organizētas dzejas krājumu popularizējošas izstādes un slaidrādes, kā arī kamerformāta pasākumi apmeklētājiem, kuru skaits nepārsniedz 30. Īpaši aktīvi Dzejas lasītava tika izmantota Dzejas dienām veltītajos pasākumos.

- Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām – īss situācijas raksturojums

RCB mērķtiecīgi veikti pasākumi pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Detalizēta informācija par speciāliem pakalpojumu veidiem ir iepazīstama RCB tīmekļa vietnes sadaļā "Pieejamība visiem". Bibliotēkās palielinājies cilvēku ar īpašām vajadzībām apmeklējumu skaits. Biežāk iepazīti periodiskie izdevumi, izmantoti datorpakalpojumi, speciālās nodarbībās gūtas jaunas datoru lietošanas prasmes (RCB Torņakalna filiālbibliotēka). Personām ar kustību traucējumiem piekļuve bibliotēkas resursiem un pakalpojumiem nodrošināta 17 RCB struktūrvienībās. Gādāts par invalīdiem ērtas vides un aprīkojuma izveidošanu, piemēram, RCB Daugavas filiālbibliotēkā iekļūšanu telpās atvieglo audio domofons, kas dod iespēju bibliotēkaram sazināties ar personu pie ieejas un ar tālvadības pulti atvērt ārdurvis.

Bibliotēkara individuālu palīdzību un atbalstu lasītāji novērtējuši visaugstāk. Tā ir gan veiksmīga komunikācija, gan grāmatu kopu veidošana pēc interesēm, arī izdevumu saņemšana/nodošana dzīvesvietā tiem, kuri paši nespēj apmeklēt bibliotēku (RCB Bišumuižas, Torņakalna filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Vidzeme"). Sekmīgāka kļuvusi sadarbība ar sociālajiem darbiniekiem, kuri aktīvi iesaistījās bibliotēkas izdevumu piegādē aprūpējamajiem, kā arī nereti veicināja un palīdzēja viņiem piedalīties bibliotēku pasākumos (RCB Bolderājas, Torņakalna filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Vidzeme"). Atsevišķās filiālbibliotēkās speciāli personām ar īpašām vajadzībām regulāri organizēti tematiski pasākumi, piemēram, jaunieši ar garīgās attīstības traucējumiem no Dienas aprūpes centra "Cerību māja" piedalījās gan radošu darbu veidošanā RCB filiālbibliotēkā "Rēzna", gan 13 tematiskajos pasākumos, kurus organizēja RCB Ķengaraga filiālbibliotēkas bibliotekāri.

Interesanta pieredze gūta RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkā, kur informēšanai par bibliotēkas pakalpojumiem veikta publicitātes materiālu izvietošana ģimenes ārstu praksē.

Veiksmīgas sadarbības piemērs ar Rīgas Sociālās aprūpes centriem (RSAC) ir RCB projekts "Sarunas un grāmatas – līdzņemšanai", kur RSAC norisinājās brīvprātīgo veikta grāmatu un periodikas priekšā lasīšana (skat. 9.pārskata sadaļu "Projekti" un Pielikumu Nr.5. „RCB projekti 2016”).

Vairākos RSAC veikta regulāra (pārsvārā reizi mēnesī) periodisko izdevumu, grāmatu piegāde, kā arī nodrošināta to izsniegšana/saņemšana (RSAC "Gaiļezers" – RCB Mežciema filiālbibliotēka, RSAC "Mežciems" – RCB filiālbibliotēka "Strazds", sociālā māja "Mūsmājas" – RCB filiālbibliotēka "Rēzna", sociālā māja "Ķengarags" – RCB Ķengaraga filiālbibliotēka). Pansionātos un sociālajās mājās organizēti priekšlasījumi par populārākajām grāmatām un pieprasītiem tematiem. Piemēram, gada laikā 12 tematiskus pasākumus RSAC "Mežciems" iemītniekiem organizēja RCB filiālbibliotēkas "Strazds" bibliotekāri: iepazītas jaunākās apgāda "Kontinents" grāmatas un atsevišķi izdevumi: P. Strubergs "Jūrmalas sirds atmiņu lokos", L. Mukstupāvela "Mieriēlas vilkme" u. c.

- Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām (uzņēmēji, bezdarbnieki, imigranti, mājsaimnieces, seniori, ģimenes u. c.) – situācijas raksturojums, skaitliskie dati nav tik būtiski

Ģimenes došanos uz bibliotēku veicinājusi pakalpojumu daudzveidība, speciāli organizētu pasākumu kopums. Novērots – arvien vairāk vecāki iesaistījās bērnu lasīšanas veicināšanā, aktīvāk piedalījās ne tikai īpaši ģimenēm organizētajos pasākumos, bet arī jebkurās aktivitātēs bērniem – kopdarbā tapa puzzles, spēlētās spēles, skatītas filmas, minētas mīklas, veikti dažādi uzdevumi (RCB filiālbibliotēka "Pārdaugava"). Vecāki labprāt iesaistījās priekšā lasīšanas pasākumos, kuros bērni aizrautīgi ieklausījās māmiņas lasītajos tekstu fragmentos (RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS). Dažkārt, līdz ar tekstu fragmentu iepazīšanu, kopīgi bija veicami dažādi uzdevumi, piemēram, jāveido teatralizēts uzvedums (RCB filiālbibliotēka "Zemgale"), jāpiedalās jautrās spēlēs, stafetēs, loterijā, kurā visas lozes pilnas (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka). Lai veicinātu vecāku un bērnu kopīgu radošu darbošanos, izklaides pasākumi tika organizēti sestdienās (RCB Grīziņkalna, Torņakalna filiālbibliotēka). Vairākās bibliotēkās veidotas Ģimenes dienas. Piemēram, RCB filiālbibliotēkā "Vidzeme" viens no veiksmīgākajiem pasākumiem bija aktivitāšu kopums "Draudzēsīmies", kurā visas dienas laikā mijās vairākas norises - vingrošana kopā ar fizioterapeiti, deju studijas priekšnesums, vokālās studijas koncerts, tautas teātra uzvedums, spēles un rotaļas, dekoru veidošana kopā ar floristi u. c. RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā Ziemassvētku pasākums ģimenēm bija viens no visplašāk apmeklētajiem (89 dalībnieki). Tajā bērni, vecāki, vecvecāki iesaistījās teatralizētā uzvedumā ar rotaļām, pēc izvēles piedalījās kādā no radošajām darbnīcām, iesaistījās spēlēs, dziesmās, dejās, skatīja cirka studijas priekšnesumus, fotografējās īpaši noformētā foto stūrītī un ieguva jaukas dāvanas.

RCB Imantas filiālbibliotēkā uzsāktas tikšanās Māmiņu sarunu klubā, kura satura organizēšanas darbus brīvprātīgi uzņēmās bibliotēkas lasītāja. Tikšanās reizēs pārrunāti temati: ko un kāpēc bērns lasa, mātes un bērna attiecības ģimenē u. c.

Vairākās bibliotēkās bērnu nodaļās izvietoti plaukti vecākiem (grāmatas par audzināšanu, veselību, brīvā laika pavadīšanas iespējām utt.), izdevumi no tiem bija aktīvi izmantoti. Bet pieaugušo nodaļās – izvietota informācija par jaunajiem izdevumiem bērniem, un šādi vecāki guva priekšstatu par aktualitātēm bērnu literatūrā. Veidotas īpaši ģimenēm adresētas izstādes, piemēram, "Vecmāmiņas iesaka: pasakas mazbērniem", "Grāmatas visai ģimenei", "Dzejoļi ne tikai bērniem" (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka). Lielu interesi izraisīja bibliotēkas izdevumu izstāde, kura tapa, apkopojot aptaujas "Jūsu vecāku mīļākās grāmatas" datus par dažādu paaudžu populārākajām grāmatām (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Seniori ir aktīvi bibliotēkas pakalpojumu lietotāji. Gados vecāko lasītāju interešu tematika ir daudzveidīga, tomēr novērots – labprātāk iepazīta jaunākā literatūra, bieži rezervētas jaunākās grāmatas. Senioriem organizētas īpašas izstādes un pasākumi, piemēram, grāmatu apskats "Ja acis sāk nogurt" par izdevumiem lielajā drukā (RCB Grīziņkalna filiālbibliotēka), ekskursijas – uz Motormuzeju (RCB

Mežciema filiālbibliotēka), pa apkaimi (RCB Bolderājas filiālbibliotēka), Latvijas Nacionālās operas izrāžu apmeklējums aktīvākajiem lasītājiem – senioriem (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Lai veiksmīgāk izvietotu krājumu tematiskajā kārtojumā "Vaļasprieki", RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā veikta aptauja, kurā izzināti senioru populārākie brīvā laika pavadīšanas veidi. Pēc datu apkopošanas par respondentu mīļākajām nodarbēm – rokdarbi, lasīšana, ceļojumi, sportiskas aktivitātes, pastaigas, dārzkopība, kulinārija –, tika organizētas tematiskās izstādes, piemēram, "Rotaļlietas, kas darinātas ar mīlestību: lasītāju tamborēto un adīto dzīvnieceņu izstāde", "Katram sava izklaide" u. c.

Joprojām seniori bija ieinteresēti apgūt vai pilnveidot datora lietošanas prasmes. Vienkāršākās iemaņas gūtas individuālajās konsultācijās, bet padziļinātas zināšanas – mācībās grupām. Piemēram, RCB filiālbibliotēkā "Pārdaugava" notika 88 nodarbības 248 dalībniekiem, tās novadītas latviešu un krievu valodā. Bet RCB Bolderājas filiālbibliotēkā grupas bija dalītas, ņemot vērā dalībnieku prasmes. Izstrādāta 6 nodarbību programma 12 mācību stundu apjomā dalībniekiem bez priekšzināšanām (nodarbības organizētas 3 reizes nedēļā). Atsaucoties lietotāju pieprasījumiem, veiktas nodarbības par bibliotēkā pieejamām datubāzēm, attēlu rediģēšanu, prezentāciju veidošanu u. c.

Seniori bibliotēkās labprāt pulcējās lasītāju klubīņos/grupās. To dalībnieki tikšanās reizēs (parasti reizi mēnesī) iepazīna interesantas personas, kopā izklaidējās, atklāja savus talantus, apguva jaunas prasmes. RCB Mežciema filiālbibliotēkā (grupa "Domubiedri") un RCB Pļavnieku filiālbibliotēkā (grupa "Sarma") jaunieguvumu apskatos iepazītas grāmatas, risinājušās diskusijas par dažādiem tematiem. Tematiski daudzveidīgi bija pasākumi RCB Grīziņkalna filiālbibliotēkā (grupa "Saulīte"): tikšanās ar ārstiem, līdzdalība Ziemeļvalstu bibliotēkas nedēļas lasījumos, apkaimes iepazīšanas pastaigas, svētku kopīga svinēšana. Vairākos lasītāju klubīņos pulcējās dāmas. RCB filiālbibliotēkā "Zemgale" (grupa "Lasītprīeks") risinājās sarunas par izlasītajām grāmatām, bet gada gaidītākais pasākums bija ekskursija uz Zemgali. RCB Torņakalna filiālbibliotēkā (grupas "Saulspūķes" un "SSG: Sievietes, Sievietes Gados") dalībnieces varēja piedalīties izklaidējošos un izzinošos pasākumos: veidot puzurus, piedalīties karnevālā "Es meitiņa kā rozīte...", tikties ar psiholoģi M. Bērtuli u. c. RCB Imantas filiālbibliotēkā (grupa "Ilgas") organizēti pasākumi: tikšanās ar grāmatniekiem, kopīga svētku svinēšana u. c.

Vairāki pasākumi novadīti senioru uzturēšanās vietās dienas centros. RCB filiālbibliotēkas "Rēzna" bibliotekāri Dienas centra "Kastanis" telpās organizēja vairākas tikšanās ar interesantiem un populāriem cilvēkiem (aktieriem U. Dumpi, A. Kantāni-Ziedoni, rakstnieku M. Bērziņu, teātra "Skatuve" vadītāju A. Eižvertiņu u. c.). Dienas centra "Ābeļzars" apmeklētāji iepazīna jaunākās grāmatas latviešu un krievu valodā, kā arī izzināja žurnāla „Наше наследие” saturu (RCB filiālbibliotēka "Avots"), bet rezidencē senioriem "Dzintara melodija" atceres pasākums bija veltīts ievērojamajam aktierim E. Pāvulam.

Veiksmīga sadarbība izveidojusies ar Latvijas Pensionāru federāciju, kuras izdevums "Latvijas Pensionārs" bija pieejams visās RCB filiālbibliotēkās, un ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas

Pensionāru biedrību, kuras pilnsapulcēs dalībnieki guva informāciju par bibliotēku pakalpojumiem (RCB Torņakalna filiālbibliotēka).

Uzņēmēji atsaucīgi novērtējuši krājuma tematisko kārtojumu "Uzņēmējdarbība. Bizness", kurš izveidots četrās struktūrvienībās. Sniegtas konsultācijas par interneta resursiem, kur pieprasītākie temati bija: uzņēmuma pamatkapitāla denominācija uz eiro, gada ienākumu deklarācija, nodokļu veidi, to nomaksas kārtība (RCB Juglas filiālbibliotēka). RCB Imantas filiālbibliotēkā uzņēmēji labprāt izmantoja Klusās lasītavas telpu, lai tiktos ar biznesa partneriem, strādātu Wi-Fi tīklā. RCB filiālbibliotēkā "Vidzeme" E-prasmju nedēļā veicināta elektronisko pakalpojumu izzināšana, izveidotas mapes ar interneta vietņu sarakstiem, tās novietotas pie lietotāju datoriem.

Mazākumtautību pārstāvji rosināti pilnveidot latviešu valodas prasmes gan RCB Daugavas filiālbibliotēkā, kur sarunvalodas pulciņa pieaugušajiem 4 nodarbībās tika atbalstīta iespēja praktizēties stāstījumos par ceļojumiem un vaļaspriekiem, gan arī bilingvāli veidotajos pasākumos RCB filiālbibliotēkā "Vidzeme", kuri organizēti sadarbībā ar biedrību "Integrālā kultūra".

- Uzziņu, informācijas un izglītojošais darbs – īsi, aprakstoši (situācijas apraksts, vērtējums)
Galvenais uzziņu un informācijas darbs – profesionāli palīdzēt bibliotēkas lietotājam orientēties plašajā iespēstās un elektroniskās informācijas klāstā, kā arī nodrošināt bibliotēkas lietotājiem informācijas pieejamību.

Arvien vairāk publisko bibliotēku apmeklētāju paši prot meklēt informāciju dažādos informācijas resursos. Neskatoties uz to, bibliotēku praksē netrūkst sarežģītu uzziņu. Tās ir gan par aktuāliem tematiem (bēgļu jautājums, musulmaņu sieviešu apģērbs, agresīvas braukšanas psiholoģija), gan vēstures tematiem (rīdzinieka dzīve 18. gs., demogrāfija Rīgā 21. gs.), gan literatūras tematiem (krāsa tautasdziesmās un dzejā, latviešu rakstnieku stāsti un dzejoļi bērniem par pulksteņiem vai telefoniem) u. c.

Lai informētu lietotāju par informācijas daudzveidību, pie izstādēm tiek pievienoti literatūras vai interneta adrešu saraksti, pie datoriem tiek novietoti tīmekļa vietņu saraksti par dažādiem aktuāliem tematiem.

Kā plaši lietotas uzziņu darba formas var minēt jaunieguvumu sarakstu un grāmatu apskatu veidošanu. Ar jaunieguvumu sarakstiem var iepazīties ne tikai bibliotēkā, bet tie tiek nosūtīti sadarbības partneriem, apkaimes pirmsskolas izglītības iestādēm, skolām, sociālajām mājām. Lai palīdzētu orientēties plašajā informācijas klāstā, notiek grāmatu apskati – gan jaunieguvumu, gan tematiskie. Piemēram, intelektuālās literatūras apskats „Grāmata nesteidzīgam lasītājam” RCB Daugavas filiālbibliotēkā; „Čiekurkalns daiļliteratūrā” RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkā; grāmatu apskati senioriem RCB filiālbibliotēkās „Avots”, „Rēzna”, „Zemgale”, Ķengaraga un Pļavnieku filiālbibliotēkā.

Centrālajā bibliotēkā atrodas ESIP stends.

Bibliogrāfija. RCB ir ilggadīga bibliogrāfisko sarakstu un rādītāju sastādīšanas pieredze. Pārskata gadā tika sastādīti literatūras saraksti, veltīti literātiem vai novadpētniecības tematiem. Sakarā ar Rīgas

pašvaldības pārstāvju delegācijas un RCB direktores Dz. Šmitas vizīti Minskā tika sastādīts bibliogrāfiskais saraksts par latviešu un baltkrievu literatūras tulkojumiem.

Bibliotēku dienestā tika turpināts darbs, sastādot bibliogrāfisko rādītāju par vienu no Rīgas pašvaldības kultūras iestādēm “VEF Kultūras pils”. Darba prospekts tika izveidots 2015. gada nogalē. Pārskata gadā tika veikts apjomīgs darbs VEF Kultūras pils radošās darbības vēstures izpētē, atlasot iespiestos un elektroniskos materiālus (767 ieraksti), veicot darbu ar datubāzēm un LNB krājumā, bibliogrāfiskā rādītāja kārtojuma principu izstrādē un rādītāja sastādīšanā.

RCB Bibliotēku dienestā regulāri tiek papildināta mape “Publikācijas par RCB un filiālbibliotēkām”. Katru gadu izdevumā “Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata” tiek publicēts bibliogrāfiskais saraksts “Publikācijas par RCB ... gadā”, kurā ietverti bibliotēkas izdevumi, apkopotas nozīmīgākās publikācijas presē, kā arī elektroniskās publikācijas.

Informācijpratība. Konsultācijas par RCB elektroniskā kataloga un bibliotēkās pieejamo datubāzu lietošanu tiek sniegtas ikvienam lietotājam, reģistrējoties bibliotēkā.

Lietotāju datorierīču un informācijas meklēšanas konsultācijas pārsvarā ir individuālas un tās tiek sniegtas visās RCB filiālbibliotēkās pēc pieprasījuma. Visbiežāk konsultācijas nepieciešamas senioriem un darba meklētājiem. Palīdzība nepieciešama, lai izmantotu RD elektroniskos pakalpojumus, VID elektroniskās deklarēšanās sistēmu, sociālos tīklus, portālu Latvija.lv, kā arī lai veiktu vienkāršas sadzīviskas lietas: biļešu rezervēšanu, rēķinu samaksu, dažādu izdrukus iegūšanu, CV vai sludinājuma ievietošanu attiecīgā vietnē, dokumentu noformēšanu, kā arī informācijas meklēšanu dažādās interneta vietnēs.

Četrās RCB filiālbibliotēkās tiek organizētas datornodarbības. Tās ir 6 nodarbību apmācības lietotājiem bez priekšzināšanām, kā arī „Datora draugu kluba” nodarbības RCB Bolderājas filiālbibliotēkā; tematiskas nodarbības katra mēneša sestdienās RCB Ilģuciema filiālbibliotēkā, kā arī nodarbības RCB filiālbibliotēkās „Pārdaugava” un „Vidzeme”.

Pārskata gadā pieaudzis konsultāciju skaits senioriem planšetdatoru un viedtālrunu lietošanā.

2016. gadā februārī – martā CB, Daugavas filiālbibliotēkā „Zemgalē” un Daugavas filiālbibliotēkā notika Kultūras informācijas sistēmu centra (KISC) organizētie VID semināri iedzīvotājiem “VID e-vidē un e-pakalpojumu klāsts”.

- Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Visās RCB nodaļās un filiālbibliotēkās pastāvīgi ir pieejama pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju sagatavotā informācija – gan informatīvajos stendos, izstādēs, mapēs uz vietas bibliotēkā, gan materiāli apmeklētājiem līdzņemšanai. Informatīvie materiāli tiek saņemti centralizēti, pēc tam profesionālās pilnveides vai citu pasākumu laikā tie tiek izdalīti RCB struktūrvienību pārstāvjiem vai arī tos var saņemt RCB sekretariātā, vai arī tie tiek nogādāti bibliotēkās kopā ar krājuma jaunieguvumiem.

Regulāri ar afišu un bukletu palīdzību informējām par Rīgas pilsētas svētkiem un pasākumiem: 1991. gada barikāžu aizstāvju atceres dienas, 4. maija pasākumiem, Jāņiem, Rīgas svētkiem, Zinību dienas pasākumiem, 18. novembri, Ziemassvētkiem un Jaungadu u. c.

Bibliotēkās pieejami arī RD IKSD un citu departamentu sagatavotie iestāžu un pasākumu katalogi (piemēram, „Festivāli Rīgā 2016”, „Interesu un profesionālās ievirzes izglītības programmu un amatiermākslas kolektīvu katalogs”), informatīvie materiāli iedzīvotājiem (piemēram, LD Labklājības departamenta informatīvais buklets personām krīzes situācijās vai bez noteiktas vietas), arī valsts iestāžu informatīvie materiāli (piemēram, LR Iekšlietu ministrijas informatīvais materiāls par rīcību dažādu apdraudējumu gadījumā) u. c.

Sadarbībā ar RD Labklājības departamentu RCB un filiālbibliotēkās regulāri ir pieejama aktuālākā informācija par sociālās palīdzības saņemšanas iespējām, informācija, kas aktuāla trūcīgajām personām - par patversmēm, dienas centriem, zupas virtuvēm, ēdināšanas pakalpojumiem mazaizsargāto personu grupām, informācija par RD Labklājības departamenta realizētajiem projektiem un rīkotajiem semināriem u. c., kas bibliotēkām tiek izsūtīta elektroniski.

Bibliotēkās tiek izvietota arī informācija par RIIMC piedāvājumu pieaugušo neformālajā izglītībā (par kursiem).

Sadarbībā ar Rīgas Pilsētas būvvaldi bibliotēkas regulāri saņem (elektroniski pa e-pastu) un izvieto informāciju par publiskajām apspriešanām Rīgā (koku ciršana, detālpilāņojumi, būvniecības ieceres, adrešu maiņa). Bibliotēkās pieejamas arī publisko apspriešanu aptaujas lapas.

- Elektroniskais katalogs kā pakalpojums – īsi, aprakstoši (vai visām reģiona bibliotēkām ir “ALISE”, kataloga veidošanas dinamika, lietotāju iespējas katalogā u. tml.)

RCB elektroniskais kopkatalogs aptver informāciju par RCB un tās filiālbibliotēku krājumos esošajiem informācijas resursiem (bez periodikas), par to atrašanās vietu (bibliotēkas adrese un nodaļa, novietojums plauktā atbilstoši klasifikācijai vai tematiskajam dalījumam) un to pieejamību (izmantojams tikai bibliotēkā, ir saņemams līdzņemšanai vai izsniegts lietotājam).

Kā liecina summārās uzskaites dati, elektroniskā kopkatalogā bibliotēkas lietotājiem pieejamo eksemplāru kopskaits ar katru gadu palielinājies: 2014. gadā – 638 012, 2015. gadā – 642 262 (+ 4 250 eks.) un 2016. gadā – 646 216 (+ 3 954 eks.).

RCB kopkatalogs kalpo ne tikai kā palīgs informācijas izguvē RCB un tās filiālbibliotēku apmeklētājiem esot bibliotēkā vai attālināti ārpus bibliotēkas, bet ir serveris Z39.50 protokolam, ar kura palīdzību jebkura Latvijas vai ārvalstu bibliotēka var lejupielādēt RCB Komplektēšanas un apstrādes nodaļas (KAN) veidotos bibliogrāfiskos ierakstus, tā atvieglojot un paātrinot savu darbu.

Elektroniskajā kopkatalogā tiek ievadīti ne tikai jaunie bibliogrāfiskie ieraksti, bet arī regulāri papildināti un rediģēti jau iepriekš ievadītie. Elektroniskā kopkataloga satura un kvalitātes uzlabošanai tiek veiktas šādas darbības:

- ✓ „nesadekodēti” 700 lauki: personai netiek veidots autoritatīvais ieraksts, ja autoritatīvo ierakstu datubāzē jau ir vairāki identiski ieraksti (piem., Jānis Bērziņš) un trūkst ziņu, lai noskaidrotu, vai jauns ieraksts jāveido. Ar laiku, iegūstot ziņas, – tiks veidots jauns ieraksts vai papildināts kāds no esošajiem;
- ✓ darbs ar bibliogrāfiskajiem ierakstiem, kuriem nav pievienots neviens eksemplārs: atlase un aizstāšana ar jauniem datiem;
- ✓ darbs ar identiskiem ierakstiem: atlase un eksemplāru pārceļšana pie kvalitatīvākā apraksta;
- ✓ bibliogrāfisko aprakstu datu precizēšana un papildināšana rekatalogizētajiem iespieddarbiem, izmantojot RCB Repozitārija Pasīvo krājumu.

RCB KAN darbinieki regulāri strādā pie Autoritatīvo ierakstu datubāzes papildināšanas. 2014. gada laikā izveidoti 8 245 jauni ieraksti, 2015. gadā – 7 464, 2016. gadā – 4 973. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa populārāko autoru dati Autoritatīvajā datubāzē ir ievadīti, jaunu autoru, sastādītāju, redaktoru, mākslinieku u.c. personu ievadāmo datu skaits samazinās. Taču palielinās rediģēšanas un papildināšanas darbs. Lai precizētu, uzzinātu datus par personu vai novērstu kļūdas, precīzu datu iegūšanai un kvalitatīvu ierakstu izveidošanai un papildināšanai notiek arī sazināšanās ar autoriem, izdevējiem, LNB u. c. iestādēm vai personām.

Arvien plašāk tiek izmantota elektroniskā katalogā pieejamā vietne „Mana bibliotēka”, 2016.gadā autorizācijas datus saņēmuši 5 565 bibliotēkas lietotāji. Bibliotēkas lietotāji vietnē „Mana bibliotēka” var rezervēt nepieciešamo literatūru, veikt grāmatu pagarināšanu, sekot līdzi savam izveidotajam bibliotēkas kontam utt., neapmeklējot bibliotēku.

Pārskata gadā RCB Automatizācijas nodaļas galvenā speciāliste-tīkla administratore Lelde Vilka un RCB Daugavas filiālbibliotēkas vadītāja Anna Dunajevska izstrādāja praktisku atgādni bibliotēkas lietotājiem “Jaunieguvumi BIS ALISE” par to, kā izgūt informāciju par jaunieguvumiem konkrēti RCB Daugavas filiālbibliotēkā.

- Digitalizācija – kopaina, īss situācijas apraksts

Pārskata gadā krājuma digitalizācija netika veikta.

- Iekšzemes un starptautiskais SBA

Tabula “SBA rādītāji”

SBA	2014.	2015.	2016.
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	481	504	484
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	–	1	16

- ✓ pieprasījumu analīze pēc izvēles

Pārskata periodā Starpbibliotēku abonements (SBA) no RCB struktūrvienībām kopumā saņēmis 524 pieprasījumus, no kuriem izpildīti 484. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, pieprasījumu skaits ir krities par 14 pieprasījumiem. Tā kā piekļuve zinātniskajām bibliotēkām rīdziniekiem ir vienkāršāka, atteikumu gadījumā nereti notiek nevis pasūtīšana SBA kārtā, bet patstāvīgs LNB apmeklējums.

SBA piedāvājumu izmantojušas tikai 15 filiālbibliotēkas. Pieprasījumu skaits ir ļoti dažāds un svārstās no 2 pieprasījumiem (RCB ārējais apkalpošanas punkts „Saulaino dienu bibliotēka” BKUS) līdz 65 pieprasījumiem (RCB), taču rekordliels pieprasījumu skaits ir RCB Iļģuciema filiālbibliotēkai (101).

Lai izpildītu pieprasījumus, visbiežāk izmantoti LNB krājumi (320). Noturīga saglabājusies arī sadarbība ar Rīgas Tehniskās universitātes bibliotēku (112), LU un tās fakultāšu bibliotēkām (84). Citu bibliotēku pakalpojumus pārskata periodā nebija jāizmanto.

2016. gadā SBA kārtā RCB krājums izmantots, izsniedzot materiālus LR Saeimas bibliotēkai (grāmatu - Latviešu tautas dziesmas. Viegli pārlikumi klavierēm [notis] - Rīga : USPERO, 2013.) un periodiskos izdevumus ("Latvijas Avīze"; "Neatkarīgā Rīta Avīze", 8. - 14. septembris, 2016.) - Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras koledžas bibliotēkai.

Saturiskā aspektā kā pieprasītākās 2016. gadā var minēt vēstures, juridiskās, tehnikas grāmatas (īpaši pagājušā gadsimta otrajā pusē ražotās tehnikas – automobiļi, motocikli, dažāda radiotehnika u. c. – uzbūve un remonts), kā arī literatūru atsevišķos informāciju tehnoloģiju jautājumos (jaunākās programmas un to apgūšanas un lietošanas pamācības). No daiļliteratūras vispieprasītākie bijuši pagājušajā gadsimtā (sākot no trīsdesmitajiem gadiem) izdotie darbi, arī trimdā izdotā latviešu literatūra. Liels pieprasījums bijis arī pēc iepriekšējo gadu periodiskajiem izdevumiem – žurnāliem latviešu un krievu valodā.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, vērojama arī lielāka interese par dzejas izdevumiem. Mākslinieku, izdevēju jubileju dēļ, kā arī pētījumu nolūkos populāri bijuši pieprasījumi, kuros meklēti konkrētu mākslinieku ilustrēti vai vienas izdevniecības vērtīgākie izdevumi. Vairākkārt saņemti pieprasījumi pēc kāda darba pirmizdevuma vai pirmā tulkotā izdevuma latviešu valodā. Interese bijusi par nošu izdevumiem, mācību materiāliem kāda mūzikas instrumenta apguvei (parasti tiek meklētas kāda konkrēta profesionāļa sagatavotas grāmatas).

SBA izpildījis ne tikai konkrētus pieprasījumus, bet arī tematiskos pieprasījumus: Metodiskie un ilustratīvie materiāli par bibliotēku darbu Latvijā pagājušā gs. 50. – 80. gados; Daiļdārzi un to kopšana Latvijā starpkaru periodā; Motocikli „IŽ” un to uzbūve; Smagu slimnieku kopšana mājas apstākļos.

- Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.)

2016. gadā visās RCB filiālbibliotēkās izzināti un pētīti statistisko rādītāju dati, noskaidrotas izmaiņas lietotāju sastāvā, veikts datu salīdzinājums ar iepriekšējiem gadiem, analizētas izmaiņas un tās ietekmējošie faktori. Veiktas arī atsevišķas lokālas aptaujas, lai noskaidrotu bibliotēkas apmeklētāju viedokli, piemēram:

- ✓ RCB Bišumuižas filiālbibliotēkas apmeklētāji tika lūgti aizpildīt anketu, lai noskaidrotu, kā ticis vērtēts bibliotēkas darbs un pakalpojumu kvalitāte 2016. gadā un ko vēlētos sagaidīt no bibliotēkas nākošajā gadā. Saņemtās atsauksmes liecināja par to, ka bibliotēka veikusi savu darbu labi, vēlējums –

arī turpmāk būt vietai, kur patīkami atnākt, gūt pozitīvas emocijas un palīdzību nepieciešamības gadījumā;

- ✓ RCB Grīziņkalna filiālbibliotēkā tika veikta 3. un 4. klašu audzēkņu anketēšana „Cik bieži es lasu grāmatu”, tās mērķis bija noskaidrot bērnu attieksmi pret lasīšanu un bibliotēku. Aptaujā piedalījās 59 skolēni. Visbiežāk bērni lasa izzinošo literatūru un daiļliteratūru. 52% aptaujāto bērnu grāmatas lasa mājās un tikai 3 bērni atzīmēja, ka grāmatas lasa bibliotēkā. 34% bērnu atzīmēja, ka lasa grāmatas vasaras brīvlaikā. Secinājums: bibliotēkas uzdevums ir ieinteresēt bērnus apmeklēt bibliotēku;
- ✓ RCB Juglas filiālbibliotēka saviem apmeklētājiem uzdeva jautājumu „Ko es uzzināju, pateicoties savai bibliotēkai?”. Dažas atbildes: „Biju ļoti pārsteigta, cik daudz jaunu, mūsdienīgu grāmatu ir pieejamas. Bez maksas”, „Esmu ļoti apmierināta ar bibliotēkas darbu”, „Joprojām uzturu garu tiekoties ar interesantiem cilvēkiem”, „Uzzināju daudz interesantu faktu par Juglu”, „Esmu uzzinājis daudz jauna par psiholoģiju, zooloģiju un pasaules vēsturi”, „Izsaku lielu pateicību laipnajām bibliotekārēm par attieksmi”, „Uzzināju, ka bibliotēkā ir ļoti plašs grāmatu un žurnālu piedāvājums un ka šeit strādā ļoti jauki darbinieki, un bibliotēku apmeklē arī daudz jaunu cilvēku”, „Atklāju iespēju iepazīt grāmatu audioversijas”;
- ✓ RCB filiālbibliotēkā “Pārdaugava” tika veikta aptauja „Mani lasīšanas paradumi”. Šajā aptaujā respondenti atbildēja uz 7 jautājumiem. Atbildes palīdzēja noskaidrot, kur lasītājs gūst informāciju par jaunajām grāmatām, vai apmeklē bibliotēkas jaunieguvumu apskatus, vai pēdējā pusgadā ir pircis grāmatas u. c. Kā liecina aptaujas rezultāti, lielākā daļa bibliotēkas apmeklētāji informāciju par jaunumiem gūst presē un radio, grāmatas pērk tikai, lai tās kādam dāvinātu, un gandrīz visi respondenti atbild, ka regulāri apmeklē jaunieguvumu apskatus bibliotēkā;
- ✓ RCB filiālbibliotēkā “Pārdaugava” darbinieces veiktā studiju pētījuma ”Stereotipi par bibliotekāriem” ietvaros respondentiem bija jāatbild uz diviem jautājumiem: „Kas, jūsuprāt, ir bibliotekārs?”, „Kāds ir bibliotekārs?”. Aptaujātie cilvēki bija vecumā 7 līdz 82 gadiem, tādējādi atspoguļojot salīdzinoši plašu bibliotēkas apmeklētāju loku. Kopā aptaujāti 36 bibliotēkas apmeklētāji vecuma grupās 7-15, 15-30, 30-82 gadiem, vidējais vecums - 33 gadi.

Informācija par respondentu	Kritēriji, kas raksturīgi bibliotekāram						Vērtējums kopumā		
	Vecums	Izskats	Rakstura iezīmes	Darba pienākumi	Paradumi	Izmantota metafora	Pozitīvs	Neitrāls	Negatīvs
7-15	0	0	5	14	1	0	3	12	0
15-30	0	0	6	9	0	2	5	5	0
30-82	1	0	8	7	0	4	7	4	0
Kopējais:	1	0	19	30	1	6	15	21	0

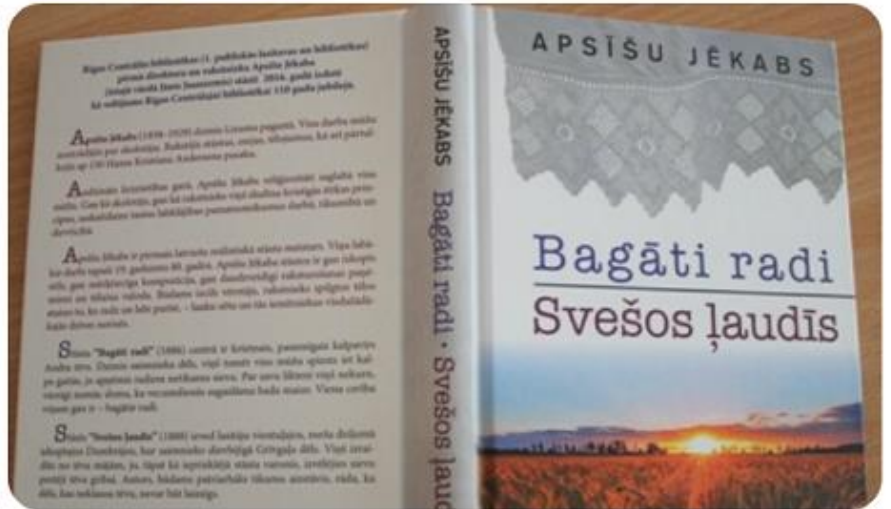
Kategorijā “Vecums” tikai viens respondents norādīja uz bibliotekāra vecumu, minot, ka bibliotekārs parasti ir pusmūža vecumā. Neviens no respondentiem nesniedza tādu atbildi, kas attiektos uz kategoriju

“Izskats”, kas pētījuma autori izbrīnīja, jo izskata stereotipi par bibliotekāriem ir vieni no izplatītākajiem. Kategorijā “Rakstura iezīmes” ietilpst atbildes no 19 respondentiem, kas sastāda tieši pusi no aptaujātajiem. Kā bibliotekāra rakstura iezīmes jaunākajā vecuma grupā ir norādītas “labs, radošs, interesants”, “mīl kārtību”, “bibliotekāram jābūt stipram, gudram, ar labu atmiņu”. Vecuma grupa 15-30 minējuši tādas rakstura iezīmes kā “bibliotekāram patīk organizēt, plānot, kārtot”, “ir laipns, parasti arī nopietns”, “parasti ir kluss”. Vecuma grupa 30-82 minēja īpašības kā “atsaucīgs, komunikabls”, “prot komunicēt ar cilvēkiem” un “Bibliotekārs ir zinošs, gudrs, ar plašu redzesloku utt.”. Visvairāk atbilžu tika sniegtas sadaļai “Darba pienākumi”, kas uzskaitīti ļoti līdzīgi visās trīs vecuma grupās, piemēram, “Tas ir cilvēks, kurš strādā bibliotēkā un izdod grāmatas” un “Bibliotekārs ir cilvēks, kurš pārzina grāmatu izvietojumu bibliotēkā, iesaka grāmatas apmeklētājiem un palīdz citos ar informācijas iegūšanu saistītos jautājumos.” Par bibliotekāru paradumiem izteicies tikai viens respondents jaunākajā grupā, norādot, ka bibliotekāri nav sportiski. Metaforas tikušas izmantotas sešās no 36 atbildēm, tās ir šādas: “Grāmatu un zināšanu glabātājs”; “Bibliotekārs ir grāmatu pavēlnieks”; “Grāmatu pasaules valdnieks”; “Bibliotekārs ir grāmatu un cilvēku draugs”; “Labākais palīgs visa vecuma cilvēkiem dzīves garīgajai līdzsvarošanai”; “Veic darbu ar grāmatām un palīdz lasītājam orientēties *plašajā zinību pasaulē*”;

- ✓ RCB filiālbibliotēkā “Vidzeme” tika veiktas vairākas lasītāju ekspresaptaujas jaunumu dienās un bibliotēkas jubilejas atzīmēšanas laikā par pakalpojumu pieejamību un apmierinātību ar krājuma piedāvājumu. Kritiskas atbildes tika saņemtas maz. Apmeklētājus apmierina gan grāmatu krājums, gan periodikas izdevumu klāsts;
- ✓ RCB Pieaugušo literatūras nodaļa no marta līdz oktobrim rīkoja akciju „Labie vārdi bibliotēkai”, kurā aicināja bibliotēkas apmeklētājus un sadarbības partnerus uzrakstīt viedokli, vērtējumu vai vēlējumu RCB 110. jubilejā. „Labie vārdi bibliotēkai” tika apkopoti slaidrādē un ar tos varēja lasīt visi bibliotēkas apmeklētāji jubilejas mēnesī oktobrī.

- Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā

Viena no problēmām – daudzi lietotāji vēlas, lai bibliotēkas darbinieks palīdzētu veikt visas darbības ar internetbanku vai VID dokumentiem, bet tādējādi netiek aizsargāti privātie dati. Bibliotekāriem bieži vien jāveic izskaidrošanas darbs par to, ka datorkonsultācijas neietver darbu ar konfidenciālu informāciju, kā arī bankas vai VID darbinieku pienākumu veikšanu. Problēmu sarežģī arī tas, ka plašsaziņas līdzekļos bibliotēka tiek norādīta par šāda pakalpojuma saņemšanas vietu.

Krājums

6. KRĀJUMS

- Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:
 - ✓ informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu (sniedzot saiti uz dokumentu tiešsaistē vai pievienojot dokumentu pielikumā)

Pārskata gadā komplektēšanas darbs RCB tika veikts saskaņā ar aktuālo krājumu komplektēšanas dokumentu – „Rīgas Centrālās bibliotēkas krājuma attīstības un komplektēšanas koncepcija 2014.-2018.”.

- ✓ ja ir jauns komplektēšanas politikas dokuments – secinājumi par iepriekšējo dokumentu

Komplektēšanas koncepcija tika apstiprināta 2014. gadā.

- ✓ krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā

Krājuma komplektēšanas prioritātes: oriģinālliteratūra, informācijas resursi bērniem un jauniešiem, kā arī periodikas abonēšana.

2016. gadā RCB vienoto krājumu veido RCB Pieaugušo literatūras nodaļas, Bērnu literatūras nodaļas, Bibliotēku dienesta, ārējās apkalpošanas punkta „Saulaino dienu bibliotēka” BKUS, 26 filiālbibliotēku un Repozitārija krājumi.

RCB Pieaugušo literatūras nodaļā lietotāju ērtībai izveidota atsevišķa Dzejas lasītava. Šajā krājumā vienkopus izvietoti 3 100 informācijas resursi. Dzejas lasītavā atrodas latviešu un ārzemju dzejnieku darbi gan tradicionāla formāta izdevumos – grāmatās –, gan klausāmgrāmatās. Līdzās dzejai latviešu valodā lasītavā atrodas arī dzejas izdevumi svešvalodās.

Tā kā 2016. gadā tika uzsākta RCB Pludmales lasītavas darbība, tās krājuma komplektēšanai tika izmantoti RCB Repozitārija Apmaiņas fonda izdevumi, žurnāli no RCB vienotā krājuma, kā arī lietotāju dāvinājumi.

Struktūrvienību krājumi pārsvarā izvietoti UDK sistēmā, taču daļa kārtota tematiski. Kārtojumā saglabāti iepriekšējos gados izveidotie temati. Šobrīd tiek izmantoti 13 temati. Temats „Darbs. Karjera”, kas tika izveidots RCB filiālbibliotēkas "Pārdaugava" vajadzībām, netiek izmantots. Šī temata informācijas resursi tika iepludināti nozaru krājumā; atbrīvotajā telpā izvietotas daiļliteratūras grāmatas angļu un vācu valodā un, iegūstot papildus plauktus, pievienots arī latviešu daiļliteratūras krājums. Filiālbibliotēkas lietotāji atzinīgi izteikušies par šādu izvietojumu.

Jaunākais izstrādātais temats „Vaļasprieki” 2015.gadā tika veiksmīgi aprobēts RCB Daugavas filiālbibliotēkā. Pārskata periodā šis temats izmantots RCB filiālbibliotēkas „Zemgale” un RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkas, kā arī RCB Torņakalna filiālbibliotēkas attiecīgās krājuma daļas kārtojumā, taču šobrīd RCB Torņakalna filiālbibliotēkas krājums ir iekonservēts.

17 RCB struktūrvienībās abonements ir apvienots ar lasītavu. Šis kārtojums ir sevi attaisnojis, jo ļauj ietaupīt vietu, darbinieku un lietotāju laiku. RCB Mežciema filiālbibliotēkā, kur ir nelielas telpas, tikai atsevišķiem uzziņu izdevumiem, piemēram, enciklopēdijām, rādītājiem un vārdnīcām ir norāde par

izmantošanu bibliotēkā. RCB filiālbibliotēka „Pārdaugava”, „Pūce” un RCB Bolderājas, Ilģuciema un Sarkandaugavas filiālbibliotēka ir saglabājušas atsevišķi izvietotu lasītavas krājumu, taču informācijas resursu skaits, kas netiek izsniegti uz mājām, ir ievērojami samazināts.

Pārskata periodā vairākas filiālbibliotēkas, kurām daiļliteratūras krājumā nebija izdalīti literārie žanri, izvēlējās dažus pieprasītos žanrus izdalīt. 2016. gadā krājumā atsevišķi novietoti Detektīvi, Romantiskais romāns, Fantāzija/Fantastika (RCB, Daugavas, Grīziņkalna un Imantas filiālbibliotēka). Ērtākai lietotāju izvēlei atsevišķos plauktos izvietotas sērijas „Lata romāni” grāmatas (RCB, Jaunciema, Pļavnieku filiālbibliotēka).

Pārskata periodā visās RCB struktūrvienībās veikta krājuma, arī krātuvēs izvietotā, izvērtēšana un attīrīšana no mazizmantotiem vai nolietotiem informācijas resursiem.

Krājuma komplektēšanā joprojām nozīmīgs ir atbalstītāju devums. Visvairāk dāvinājumā saņemtas grāmatas, taču dāvināti arī mūzikas ieraksti, kinofilmas u. c. Ja kādai konkrētai RCB filiālbibliotēkai iedzīvotāju dāvinājumi nebija nepieciešami, tie tika novirzīti Repozitārija Apmaiņas fondam, kur tos varēja izvēlēties citas RCB struktūrvienības.

Racionālā krājumu organizēšanā un izmantošanā liela loma ir RCB Repozitārijam.

Tabula “RCB Repozitārija Apmaiņas fonda izmantojamības skaitliskie rādītāji RCB struktūrvienību vajadzībām”

Izmantojuma mērķis	Eksemplāru skaits
RCB struktūrvienību krājuma papildināšanai (ar apstrādi RCB KAN)	989
RCB struktūrvienību nolietoto eksemplāru aizvietošanai	1 108
RCB Pludmales lasītavai	443
Brasas cietumam	748
RCB ĀAP Rīgas patversmes Dienas centrā	229
Kopā:	3 517

2016. gadā pilsētas un valsts pasākumu ietvaros RCB Apmaiņas fonds ar grāmatām piedalījās 5 grāmatu maiņas punktos, izsniedzot 2 928 iespieddarbus.

Lai nodrošinātu RCB struktūrvienības ar jaunieguvumiem, kuri netiek iepirkti lielā eksemplāru skaitā, viens to eksemplārs (galvenokārt - nozaru literatūras) tiek komplektēts RCB Repozitārija Aktīvajam fondam tālākai izsniegšanai citām RCB struktūrvienībām. RCB Repozitārija Aktīvā fonda (bilances krājums) izsniegumu skaits RCB struktūrvienībām – 10 376 (2015. gadā – 7 505). Izdevumi, kuri izdoti līdz 1990. gadam, vienā eksemplārā tiek komplektēti RCB Repozitārija Pasīvajā fondā. Pārskata gada Pasīvā fonda izsniegums – 1 402 vienības (2015. gadā – 764) konkrētiem pieprasījumiem, kā arī informācijas resursu izstāžu papildināšanai RCB struktūrvienībās.

Pārskata gadā centralizēti pārsietas 104 grāmatas.

- Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums:

2016. gadā no RD apstiprinātā RCB budžeta krājuma papildināšanai ar jaunām grāmatām un citiem informācijas resursiem (ieskaitot periodiku) tika iedalīti 244 101.00 EUR, no kuriem 64 632.00 EUR

izlietoti periodiskajiem izdevumiem, bet 179 468.99 EUR - pārējiem informācijas resursiem. Līdz ar to krājuma papildināšanai izlietoti 244 100.99 EUR.

Salīdzinot 2016. gadu ar 2015. gadu, periodikas abonēšanai gada summa tikusi palielināta par 9 572.00 EUR, taču pārējiem informācijas resursiem gada summa samazināta par 1 860.61 EUR.

2015. gadā krājuma papildināšanai ar jaunām grāmatām un citiem informācijas resursiem (ieskaitot periodiku) tika iedalīti 236 615.00 EUR, no kuriem 55 060.00 EUR izlietoti periodiskajiem izdevumiem, bet 181 329.60 EUR - pārējiem informācijas resursiem. 225.40 EUR izlietoti reprezentatīvo izdevumu iegādei. Līdz ar to krājuma papildināšanai izlietoti 236 389.60 EUR.

Salīdzinot 2015. gadu ar 2014. gadu, periodikas abonēšanas gada summa palielināta par 1 379.00 EUR, taču pārējiem informācijas resursiem tā samazināta par 54 397.31 EUR.

2014. gadā krājuma papildināšanai ar jaunām grāmatām un citiem informācijas resursiem (ieskaitot periodiku) tika iedalīti 289 632.00 EUR, no kuriem 53 681.00 EUR izlietoti periodiskajiem izdevumiem, bet 235 726.91 EUR - pārējiem informācijas resursiem. 224.09 EUR izlietoti reprezentatīvo izdevumu iegādei. Līdz ar to krājuma papildināšanai izlietoti 289 407.91 EUR.

2016. gadā 27 605.54 EUR veido bezatlīdzības izdevumi un dāvinājumi.

Tabula "Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"

	2014.	2015.	2016.
Finansējums krājuma komplektēšanai	313 517.64	271 064.09	271 706.53
<i>t. sk. pašvaldības finansējums</i>	289 407.91	236 389.60	244 100.99
grāmatām	247 855.16	203 554.90	199 485.32
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	29 040.05	20 769.46	21 060.63
periodiskajiem izdevumiem	53 681.00	55 060.00	64 632.00
Finansējums krājumam uz 1 iedz. apkalpes zonā (pašvaldības finansējums)	0.41	0.34	0.35

Piezīme. Bērnu grāmatas uzrādītas atbilstoši statistikas veidlapā sniegtajiem datiem (grāmatas pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem).

- Rekatalogizācija (ierakstu skaits + % no kopējā)

Krājuma rekatalogizācija RCB ir pabeigta.

- Krājuma pārbaude (inventarizācija) – īsi, aprakstoši + novērojumi, secinājumi

Pārskata periodā notika 12 krājuma pārbaudes – 8 plānotās un 4 mērķa inventarizācijas. Pirmreizējā automatizētā krājuma pārbaude tika veikta RCB filiālbibliotēkā „Zvirbulis”, bet kārtējā pārbaude – RCB filiālbibliotēkā „Pārdaugava”, „Zemgale”, „Avots”, „Kurzeme” un RCB Bolderājas, Ziemeļblāzmas un Ķengaraga filiālbibliotēkā.

Nozīmīgākā konstatētā problēma – iztrūkums pārsniedz LR MK noteikumos Nr.317 pieļaujamo iztrūkuma normu 0,3 % no bibliotēkas krājuma vērtības uz kārtējā saimnieciskā gada sākumu. Vismazākais iztrūkums tika konstatēts RCB Bolderājas filiālbibliotēkā (0.4 %) un RCB filiālbibliotēkā „Avots” (0.8 %). Tā kā RCB filiālbibliotēka „Zvirbulis” veica pirmreizējo inventarizāciju un iepriekšējā

inventarizācija bija notikusi pirms 10 gadiem, jāsecina, ka ļoti ilgais starplaiks starp inventarizācijām ir iemesls, kāpēc bibliotēkā tika konstatēts liels iztrūkums (8,3 %).

Līdztekus plānotajām inventarizācijām, RCB krājumos notika arī četras mērķa inventarizācijas. Mērķa inventarizācijas veiktas pēc Valsts policijas pieprasījuma, kā arī pēc tam, kad tika saņemta informācija no iedzīvotājas par tīmekļa vietnē „iBook.lv” iegādātu grāmatu ar RCB spiedogiem, un konstatējot RCB krājumam piederošas grāmatas, iemainītas RCB Grāmatu maiņas punktā.

Inventarizāciju laikā tika noskaidrots, ka grāmatas Zēbalds V. B. „Austerlics” un Bīvors A. „Staļingrada” nav brīvpieejā zudušas, bet norakstītas ar vairākiem iemesliem, pēc tam nodotas RCB Repoziitārija Apmāiņas fondā, tad nonākot Grāmatu maiņas punktā. Grāmatas Aleksejeviča S. „Černobiļa. Lūgšana” divi eksemplāri atrodas pie ilgstošiem kavētājiem RCB filiālbibliotēkā „Zemgale” un RCB Bolderājas filiālbibliotēkā. Mērķa inventarizācijā RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkā tika konstatēts, ka grāmata Plotnieks A. „Tiesību teorija & juridiskā metode” ir zudusi brīvpieejas apstākļos.

- Krājuma rādītāji (jaunieguvumi, apgrozība u. c.) un situācijas raksturojums, rādītāju analīze, secinājumi

Noslēdzot 2016. gadu, RCB un filiālbibliotēku kopējo krājumu veidoja 700 332 informācijas resursi par summu 3 384 227.78 EUR (par bilancē esošajiem 631 599 eksemplāriem). Salīdzinot ar krājuma apjomu gada sākumā, tas palielinājies par 11 444 vienībām (skat. pārskata pielikumu Nr.2.). Kopkrājumu veido dokumenti latviešu valodā (483 421 eks. jeb 68.94%), krievu valodā (172 047 eks. jeb 24.53%), angļu valodā (31 600 eks. jeb 4.51%), vācu valodā (7 124 eks. jeb 1.02%), pārējās svešvalodās (7 052 eks. jeb 1.00%). Visvairāk kopkrājumā ir grāmatas (608 757 eks. jeb 86.81%), bet to veido arī seriālizdevumi/žurnāli (52 788 eks. jeb 7.53%), brošūras/pārējie dokumenti (16 857 eks. jeb 2.40%), audiovizuālie materiāli (18 147 eks. jeb 2.59%), elektroniskie dokumenti (2 065 eks. jeb 0.29%), nošizdevumi (1 949 eks. jeb 0.28%), kartogrāfiskie dokumenti (552 eks. jeb 0.08%) un attēlizdevumi (129 eks. jeb 0.02%).

Atbilstoši piešķirto līdzekļu samazinājumam ir redzams arī jaunieguvumu samazinājums (kaut arī par periodiskajiem izdevumiem līdzekļi ir palielināti). Salīdzinoši ar 2014. gadu, 2016. gadā krājumā saņemto grāmatu skaits ir samazinājies, bet palielinājies latviešu daiļliteratūras skaits. Salīdzinot ar 2015. gadu, bērniem paredzēto grāmatu skaits ir palielināts par 11 eksemplāriem, bet tas ir par 1 240 eksemplāriem mazāk nekā 2014. gadā. Sīkāka informācija par saņemtajiem informācijas resursiem ir pielikumā Nr.3.

Neskatoties uz to, ka finansējums ir samazinājies, RCB un tās filiālbibliotēku kopējais krājums ir palielinājies, jo samazinājies izslēgto informācijas resursu skaits. Sīkāka informācija par izslēgtajiem informācijas resursiem un to izslēgšanas iemesliem ir pielikumā Nr.4.

Tabula "Krājuma rādītāji"

	2014.	2015.	2016.
Jaunieguvumi	37 400 + 18 481 = 55 881	32 157 + 23 195 = 55 352	28 765 + 25 987 = 54 752
Grāmatas	35 451	30 042	27 441
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	4 796	4 561	5 077
<i>t. sk. bērniem</i>	5 304	4 053	4 064
Izslēgtie dokumenti	45 751	43 388	43 308
Krājuma kopskaits	676 953	688 888	700 332
Krājuma apgrozība	2.14	2.06	2.05

Piezīme. Bērnu grāmatas uzrāda atbilstoši statistikas veidlapā sniegtajiem datiem (grāmatas pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem). Jaunieguvumu kopskaitā nav iekļauts to informācijas resursu skaits, ko viena RCB struktūrvienība nodevusi otrai.

- Datubāzes:

- ✓ abonētās tiešsaistes datubāzes (t. sk. ar piekļuvi ārpus bibliotēkas telpām)

RCB un visās filiālbibliotēkās lietotājiem pieejami bezmaksas interneta pakalpojumi, kā arī Wi-Fi. KISC projekta „Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkās” ietvaros tiek nodrošināta bezmaksas pieeja resursiem Letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēka, kā arī kvalitatīvām Latvijas un ārvalstu autorizētajām datubāzēm: Nozare.lv, Ebscohost.com, Britannica Library ar iespēju lietot attālināti, NAIS (CB un 2 filiālbibliotēkās līdz 1. jūnijam, kad tā pārtrauc uzturēšanu).

- ✓ pašu veidotās datubāzes (izņemot novadpētniecības datubāzi, kuru aplūko novadpētniecības sadaļā)

Datubāze “Periodiskie izdevumi RCB”, kurā apkopota informācija par žurnālu un laikrakstu pieejamību RCB un tās 26 filiālbibliotēkās. Meklēšana datubāzē iespējama gan pēc filiālbibliotēkas nosaukuma, gan pēc izdevuma nosaukuma. Pārskata gadā datubāzē pieejamas ne tikai ziņas par esošo gadu, bet tā papildināta ar ziņām par RCB saglabātajiem iepriekšējos gados izdotajiem periodiskajiem izdevumiem. Izmantojot šo datubāzi, bibliotēkas lietotājiem ir iespēja iepazīties ar RCB periodisko izdevumu klāstu arī attālināti.

- ✓ datubāzu izmantojuma rādītāji

Salīdzinot ar 2015. gadu, palielinājies datubāzes Letonika.lv izmantojums, kaut arī, sākot ar 2015. gadu visās skolu bibliotēkās ar Letonika.lv palīdzību ir nodrošināta piekļuve skolu programmās iekļautās obligātās literatūras pilntekstiem.

Palielinājies arī Lursoft bibliotēkas datubāzes izmantojums gan lietotāju, gan bibliotekāru vidū. Bibliotekāri šo datubāzi izmanto uzziņu darbā, izstāžu veidošanā, novadpētniecības materiālu atlasē.

Bibliotekāru darbs nav iedomājams bez LNB nacionālās bibliogrāfijas analītikas datubāzes, digitālās bibliotēkas resursiem: Zudusī Latvija un Periodika.lv. Pārskata gadā liels darbs tika veikts ar datubāzi Periodika.lv, atlasot un iepazīstoties ar materiāliem bibliogrāfiskajam rādītājam „VEF Kultūras pils”.

2016. gadā no 15. septembra līdz 15. novembrim RCB notika KISC piedāvātās digitālo žurnālu resursa Flipster izmēģinājums.

Tabula "Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums"

Dabubāze	2014.	2015.	2016.
Letonika	17 637 skatīj. 1 195 sesijas	8 259 skatīj. 985 sesijas	15 225 skatīj. 859 sesijas
News	1 675	1 540	2 163
EBSCO	2 669 skatīj. 223 sesijas	1 559 skatīj. 252 sesijas	1 856 skatīj. 222 sesijas
Britannica Library			27 835 skatīj. 220 sesijas (dati par janv.-aug.)

- Krājuma popularizēšana

Jaunieguvumiem tiek veidoti saraksti un pašas grāmatas tiek izliktas „Jauno grāmatu” izstādē. Šādas izstādes veido 16 filiālbibliotēkas (RCB, RCB Biķernieku, Bolderājas, Daugavas filiālbibliotēka, filiālbibliotēka „Avots”, u. c.). Jaunās grāmatas izstādēs tiek eksponētas tikai dažas dienas, kuru laikā lietotāji var pašķirstīt, izvērtēt informācijas resursu saturu, kā arī rezervēt vai iestāties rindā vēlām izdevuma saņemšanai. Ja lietotājs nepagūst apmeklēt bibliotēku šajās dienās, tad ar mēneša jaunumiem var iepazīties „Jaunumu sarakstos”. Tādus veido RCB filiālbibliotēka „Pārdaugava”, „Pūce”, „Vidzeme” un RCB Čiekurkalna, Ilģuciema, Jaunciema, Mežciema filiālbibliotēka u. c.) vai jaunumu plauktos (RCB filiālbibliotēka „Zemgale”). Ar šiem sarakstiem vai biļeteniem (RCB Juglas filiālbibliotēka) tiek iepazīstināti bibliotēkas lietotāji, tuvāko skolu bibliotēkas, pirmsskolas izglītības iestādes (RCB Imantas filiālbibliotēka), izvietojot jaunieguvumu sarakstus sadarbības partneru telpās. RCB filiālbibliotēka „Strazds” ar jaunumu sarakstu iepazīstina arī Latvijas Neredzīgo bibliotēkas lasītājus. Jaunieguvumu saraksti sadarbības partneriem tiek sūtīti arī elektroniski (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka).

7 filiālbibliotēkās gatavo jauno grāmatu apskatus (Imantas, Juglas, Ķengaraga filiālbibliotēka, filiālbibliotēka „Avots”, „Pārdaugava”, „Vidzeme”, „Rēzna”).

RCB Grīziņkalna filiālbibliotēka organizē jauno grāmatu informācijas pēcpusdienu ar nosaukumu „Atvērsim grāmatu kopā”. Šis pasākums paredzēts gan pieaugušajiem, gan bērniem un gada laikā to ir apmeklējis 171 klausītājs. Tajā apvieno jauno grāmatu apskatus un izstādes: „Grāmatu kaleidoskops” filiālbibliotēkas abonementā un „Krā! Jaunas grāmatas!” bērnu nodaļā.

Visu pārskata periodu filiālbibliotēkas popularizēja savus krājumus, izmantojot dažādus popularizēšanas veidus: krājuma atklāsme, plauktu izstādes, izstāžu cikli, literārās stundas u. tml. Kā viens no visbiežāk izmantotiem krājuma popularizēšanas veidiem bija grāmatu izvietošana ar vāku pret lietotājiem (krājuma atklāsme). Krājuma atklāsmei grāmatas tiek izvietotas speciālos statīvos plauktu galos, rotējošajos un cita veida grāmatu standos, kā arī brīvi izvēlētos plauktos, kuri nav pilnībā piepildīti, tā piesaistot lasītāju uzmanību. Šādā veidā tiek izlikti interesantākie, populārākie un jaunākie izdevumi, t. sk. gada laikā izdotās grāmatas lieldrukā. Šis krājuma atklāsmes veids tika izmantots visās RCB struktūrvienībās.

Kā efektīgu krājuma popularizēšanas veidu var minēt arī nelielas plauktu izstādes, kurās tiek izmantots galvenokārt pašu filiālbibliotēku krājums, kā arī dažādi vēsturiski materiāli vai publikācijas interneta

vietnēs un pieejamajās datubāzēs (piemēram, Periodika.lv). Plauktu izstādes ar nelielu akcentu (grāmatas atvērums, fotogrāfiju vai cita veida materiālu) pievērš lietotāja uzmanību kādam konkrētam daiļdarbam, autoram vai izdevumam. Šādi savus krājumus aktīvi popularizēja RCB, Biķernieku, Čiekurkalna, Imantas, Juglas filiālbibliotēka un filiālbibliotēka „Avots”, „Pūce”, „Kurzeme”, „Pārdaugava” u. c.

Gatavojoties Latvijas simtgadei, kā nozīmīgākās var minēt cikla izstādes, tematiski veltītas Latvijai.

Piemēram:

„Cilvēks Latvijai, Latvija – cilvēkam” tika veidotas par rakstniekiem (mēneša jubilāri – A. Brigadere, A. Čaks, J. Rozentāls RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkā), slaveniem Latvijas iedzīvotājiem (E. Smiļģis, RCB Jaunciema filiālbibliotēkā),

Latvija: Personības (O. Kroders, M. Brauns, K. Padeģis u. c. RCB filiālbibliotēkā „Vidzeme”);

Latvijas kultūras kanona vērtības (vizuālajai mākslai, arhitektūrai un dizainam, kino un skatuves mākslai veltīti izstāžu cikli: Ā. Šapiro un Jaunatnes teātris, „Latviešu viensēta”, „Latgales podniecība” u. c. RCB un Daugavas filiālbibliotēkā);

„Zudusī Latvija”, kur tika piedāvāta iespēja iepazīties ar pirmskara Latvijas rūpniecības uzņēmumiem, izklaidēm un Daugavas „apslēptajiem dārgumiem”. Cikla izstādēs tika eksponētas nepelnīti ievērtību zaudējušās grāmatas (RCB filiālbibliotēka „Pārdaugava”).

Gada pārskatos vairākas RCB filiālbibliotēkas norāda arī tematiski interesantākās un lietotāju novērtētākās izstādes:

„Aktieris, kinorežisors un skaistākais vīrieti Latvijā – Gunārs Cilinskis”, „Latviešu literatūras klasika Rīgas kinostudijas filmās” un „Daiļliteratūra Rīgas kinostudijas filmās” (RCB filiālbibliotēkā „Avots”);

„Obligātā literatūra mūsdienīgam cilvēkam”, „Kas priekš tautas negurst darbā: Latvijas mecenāti” (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Atsevišķas krājumu nodaļas tika popularizētas ar dažādām tematiskām izstādēm. Piemēram, RCB Imantas filiālbibliotēka gada laikā popularizēja tematu „Ģeogrāfija” ar 12 cikla izstādēm „12 idejas tavam ceļojumam”. 410 grāmatu lielais izsniegums liecina, ka lietotāji ar interesi atsaucas šāda veida krājuma popularizēšanai. Īpaši liels izsniegums bijis dažādiem ceļvežiem (182 eks.).

Atskaites gadā RCB filiālbibliotēka „Avots” temata „Veselība. Veselīgs dzīves veids” atklāsmei izveidoja apjomīgu izstādi „Mosties, izstaipies, celies!”, bet regulārai krājuma daļas atklāsmei vienu reizi divos mēnešos veidotas plauktu izstādes par slimību profilaksi un veselīgu dzīvesveidu. Lasītāji, īpaši seniori, tika aicināti pievērst uzmanību šīs tematiskās nodaļas piedāvājumam. 2016. gadā lietotājiem izsniegtas 363 attiecīgās tematikas grāmatas.

Literatūras izstādēs tika izmantoti ne tikai filiālbibliotēku krājumā esošie materiāli, bet arī RCB vienotā krājuma dokumenti, kā arī unikāli Rīgas kinostudijas uzņemtie foto materiāli (RCB filiālbibliotēkā „Avots”).

Interesanta RCB vienotā krājuma popularizēšanas pieredze ir RCB filiālbibliotēkā "Vidzeme". Bibliotēkā bija organizētas piecas RCB Repozitārija Aktīvā fonda popularizēšanas dienas, kurās tika eksponētas 70 bibliotekāru atlasītas nozares un daiļliteratūras grāmatas. Lasītājiem bija iespēja reģistrēt pieprasījumu uz Repozitārija grāmatām, saņemt konsultāciju par darbu ar elektronisko katalogu, meklējot un pasūtīt Repozitārija grāmatas, kā arī saņemt izdales materiālus par Repozitāriju.

Centrālajā bibliotēkā turpinājās vistiešākajā veidā ar bibliotēkā pieejamajām grāmatām saistītais pasākumu cikls "Uzmanības lokā – autors". Aizvadītā gada literāro pēcpusdienu uzmanības lokā bija kaimiņzemju Igaunijas un Lietuvas rakstnieki: igauņu rakstnieki Indreks Hargla, Eni Mihkelsone, Arveds Vīrlaids, Silvija Rannamā, Andruss Kivirehks, Jāks Jeerīts, Antons Tamsāre, Jāns Kross un lietuviešu rakstnieki Kazis Almēns, Antans Šķēma, Jurga Adomo, Sauļus Toms Kondrots, Vitauts Sirijos Gira, Jurga Ivanauskaite, Petrs Dirģēla, Kristina Sabaļauskaite. Vairāk nekā divu gadu garumā veidots pasākumu cikls turpināts netiks, jo spēja piesaistīt minimālu apmeklētāju interesi, kas raksturo situāciju ar literāriem tematiem veltītiem pasākumiem kopumā – tie piesaista apmeklētāju interesi tad, ja pasākumā piedalās sabiedrībā zināmi cilvēki vai arī pasākuma dalībnieki (dzejnieki, citi autori) tajā pulcē savus draugus un līdzīgi domājošos.

- Datubāzu popularizēšana

Lai veicinātu datubāzu izmantošanu lietotāju vidū, informācija par pieejamajām datubāzēm RCB atrodamā mājaslapā, uz vietas filiālbibliotēkās informācija izvietota plakātu veidā pie lietotāju datoriem un uz informatīvajiem stendiem, TV monitoros, kā arī tiek veidotas prezentācijas. Lietotāju informēšana notiek pēc reģistrēšanās bibliotēkā, individuālajās datoriemaņu konsultācijās, kā arī E-prasmju nedēļā gan bērnu, gan pieaugušo auditorijai.

Datubāzu popularizēšana un informēšana par meklēšanas iespējām dažādās datubāzēs tiek veikta apmācību ciklā jaunajiem RCB darbiniekiem nodarbībā par uzzīņu darbu. Arī citi darbinieki var atsvaidzināt vai pilnveidot savas zināšanas KISC piedāvātajos profesionālās pilnveides pasākumos.

- Darbs ar parādniekiem – aprakstoši (pēc izvēles)

Darbā ar parādniekiem vispopulārākā metode ir atgādinājumu sūtīšana elektroniski, izmantojot BIS ALISE iespējas. Tiek veikta arī īsziņu sūtīšana vai zvanīšana uz lietotāju norādītajiem tālruņu numuriem. Taču jākonstatē, ka atgādinājumu nosūtīšana ir papildu slodze BIS ALISE serverim, kā rezultātā tā netiek veikta īpaši sistemātiski.

Laikā no 2016. gada 27. līdz 30. decembrim RCB organizēja akciju aizmāršīgajiem lasītājiem, aicinot nodot grāmatas un citus bibliotēkā saņemtos informācijas nesējus, nemaksājot kavējuma naudu. Akcijas laikā izdevumus nodeva 1 333 lasītāji. Vairākas RCB struktūrvienības savos pārskatos norāda, ka iespēju izmantoja ne tikai lasītāji ar nelielu kavējuma termiņu, bet arī ilglaicīgi kavētāji.

- Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

Kaut 2016. gadā tika palielināti līdzekļi periodisko izdevumu abonēšanai 2017. gadam, kopējie RCB krājuma komplektēšanai piešķirtie līdzekļi joprojām nenodrošina LR MK noteikumos Nr.415 "Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi" grāmatu un periodisko izdevumu iegādei noteikto finansēšanas normatīvu 0,43 EUR uz vienu Rīgas iedzīvotāju.

Vairākas RCB filiālbibliotēkas konstatē, ka nereti grūti sabalansēt nepieciešamību veidot kvalitatīvu krājumu (jaunākā vērtīgā nozaru literatūra, intelektuālā un godalgotā daiļliteratūra, klasikas atkārtoti izdevumi, dzeja) un ņemt vērā lielākās daļas lasītāju pieprasījumus pēc cita rakstura lasāmvielas (bestselleri, neapgrūtinoša satura literatūra, grāmatas izklaidei).

Darbs ar bērniem un jauniešiem

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

- Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

2016. gadā RCB un filiālbibliotēkās prioritārie virzieni darbā ar bērniem un jauniešiem bija – pozitīvas, iedvesmojošas un atbalstošas vides veidošana, aktīva bērnu lasītprasmes un informācijpratības veicināšana, daudzveidīgu pakalpojumu un interesantu aktivitāšu piedāvājums.

Bērnu attīstības veicināšanai nodrošināts kvalitatīvs krājums, organizēts apjomīgs pasākumu kopums (1 443 pasākumi), gādāts par pakalpojumu daudzveidību. Bērnu labsajūtas veicināšanai labiekārtotas bērnu nodaļu un zonu telpas (RCB Ķengaraga filiālbibliotēka, filiālbibliotēkas "Kurzeme", "Pārdaugava", "Pūce", "Stražds", "Zemgale"). Interesantai brīvā laika pavadīšanai veikts nozīmīgs galda un datorspēļu iepirkums, t. sk. Xbox Kinect, papildināts aprīkojums un rotaļlietu klāsts: leļļu māja ar mēbelēm, lecambumba (RCB Šampētera filiālbibliotēka), skatuve leļļu teātra izrādēm, roku un pirkstu lelles (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka), abpusēja tāfele, galda hokejs (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka) u. c.

2016. gadā RCB bibliotēku darbā ar bērniem vērojams visu statistisko rādītāju palielinājums - lasītāju skaits (+ 33), apmeklējumu skaits (+ 17 302), krājuma izmantošanas rādītājos (+ 6 755).

Tabula "Darba ar bērniem un jauniešiem pamatrādītāji"

	2015. gads		2016. gads		
	Bērni līdz 18 gadiem	% no kopskaita	RCB kopumā	Bērni līdz 18 gadiem	% no kopskaita
Lasītāju skaits	15 945	27%	58 250	15 978	27 %
Apmeklējumu skaits	193 035	21 %	893 644	210 337	24 %
Izsniegums	242 773	17%	1 433 002	249 528	17 %

2016. gadā ievērojami palielinājies bērnu un jauniešu apmeklējumu skaits bibliotēkās, kuras atvērtas pēc telpu labiekārtošanas – RCB Ilģuciema filiālbibliotēka (+ 5 267), uzsākts darbs vienotajā skolas un publiskās bibliotēkas modelī – RCB Mežciema filiālbibliotēka (+2 454). Aktīvāk apmeklētas bibliotēkas, kurās veikts intensīvs aktivitāšu organizēšanas darbs: RCB Daugavas filiālbibliotēka (+ 3 550), Centrālā bibliotēka (+ 2 834), RCB filiālbibliotēka "Zemgale" (+ 2 031), "Pārdaugava" (+ 1 877). Būtiski samazinājies apmeklētāju (bērnu līdz 18 gadiem) skaits RCB filiālbibliotēkā "Zvirbulis" (- 3 914), kura atrodas nepiemērotās telpās, RCB Ķengaraga filiālbibliotēkā (- 2 577), kur bērnu literatūras nodaļā turpinās remonta darbi.

Tabula "Bērnu un jauniešu skaits pa vecuma grupām"

Vecuma grupa	2014.	2015.	2016.		
			Skaits	Salīdzinājumā ar 2015. gadu	% no kopskaita (58 250)
Pirmsskolas vecuma bērni	1 076	1 179	1 130	- 49	2 %
1.-4. klašu skolēni	4 746	5 407	5 471	+ 64	9 %
5.-9.klašu skolēni	7 133	7 374	7 412	+ 38	13 %
10.-12. klašu skolēni	2 139	1 985	1 965	- 20	3 %
Kopā (līdz 18 gadiem)	15 094	15 945	15 978	+ 33	27 %
Kopā (līdz 9.klasei)*	12 955	13 960	14 013	+ 53	24 %

Piezīme. * Bērnu nodaļu apmeklētāji

- Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu

Komplektēšanas darbs RCB notiek atbilstoši tās krājuma attīstības un komplektēšanas koncepcijai. 2016. gadā iepirkti Latvijas lielāko izdevniecību piedāvātie izdevumi bērniem un jauniešiem latviešu valodā, veikts iepirkums pieprasītajiem izdevumiem svešvalodās, abonēti 57 nosaukumu periodiskie izdevumi (viena nosaukuma žurnāli pasūtīti vairākās filiālēs) – 19 latviešu valodā, 31 krievu valodā, 7 angļu un 5 vācu valodā.

Tabula "Krājuma bērniem proporcionālā atbilstība lasītāju skaitam"

Gads	Lasītāju skaits RCB	Bērni līdz 9.klasei	Bērni % no lasītāju kopskaita	Krājums	Bērniem līdz 9.klasei*	Bērniem % no krājuma kopskaita
2016.	58 250	14 013	24 %	700 332	148 857	21 %
2015.	58 364	13 960	24 %	68 800	136 455	20 %

Piezīme. * BIS ALISE dati - eksemplāru atlase pēc plaukta indeksa

Izvērtējot krājuma bērniem kvalitāti, RCB bibliotekāri norāda - kopumā tas ir labs un atbilstošs pieprasījumiem. Līdzīgi kā iepriekšējā gadā, skolēnu pieprasītākās bijušas fantastikas un piedzīvojumu grāmatas, detektīvi un komiksi, bet mazuļu interesi rosinājušas vizuāli spilgtas atraktīvās grāmatas ar pārsteigumiem, "noslēpumiem", skaņām.

Visās bibliotēkās atjaunots un papildināts attīstošo un izklaidējošo spēļu klāsts. Populārākās no tām - Xbox Kinect, kuras labprāt bērni spēlēja gan individuāli, gan komandās, nereti iesaistījās visa ģimene, tika organizēti turnīri un sacensības. Palielinājusies galda spēļu izmantošanas intensitāte - pieprasītas bija gan izglītojošās spēles ("Erudīts", "Domino", "Alias", "Lielie atklājumi"), gan vienkāršākās un ātrāk izspēlējamās spēles ("Cirks", "Riču Raču", "Tornis"). Apmeklētāji labprāt iesaistījās puzzles veidošanā, Lego konstruēšanā.

- Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām RCB blogā bērniem (<http://bibliotekaberniem.rcb.lv/>) ir rodami ne tikai interesantāko pasākumu apraksti, bet lasāmi arī praktiski padomi, noderīgi informācijas/izdevumu meklēšanā. Palielinājies bloga apmeklējumu skaits – gada laikā 31 tūkstotis (+ 15 000, salīdzinot ar 2015. gadu). Biežāk skatītās bloga

lapas: "Par bibliotēku", "Rīgas Centrālā bibliotēka un 26 filiālbibliotēkas", "Interesanti fakti par bibliotēku un grāmatām", "Kā pagarināt grāmatu lietošanas termiņu", "Kas ir katalogs". Jebkurš RCB bibliotekārs varēja piedalīties bloga satura veidošanā, īpaši aktīvi un kvalitatīvi to veica RCB filiālbibliotēkā "Pārdaugava", Sarkandaugavas filiālbibliotēkā, RCB Bērnu literatūras nodaļā.

Lai pilnveidotu bērnu prasmes meklēt un atlasīt, kārtot nepieciešamo informāciju, lai iepazīstinātu ar bibliotēkas pakalpojumiem un resursiem, visās RCB filiālbibliotēkās organizētas bibliotekārās stundas.

Bērnudārzu bērni, dodoties ekskursijās uz bibliotēku, izzināja, kas ir bibliotēka, ko var darīt bibliotēkā (RCB filiālbibliotēkas "Avots", "Pārdaugava"), kā tiek veidotas grāmatas (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka), ko dara bibliotekārs (RCB Čiekurkalna, Sarkandaugavas filiālbibliotēka), kādi ir bibliotekāra profesijas "noslēpumi" (RCB filiālbibliotēka "Strazds"). Mazuļi iepazīna grāmatu daudzveidību, klausījās tekstu lasījumos, lūkoja skaistos attēlus. Intereses rosināšanai pasākumos izmantotas dažādas metodes – biežāk rotaļas un spēles (visās filiālbibliotēkās), animācijas filmu fragmentu un PowerPoint prezentāciju skatīšanās (RCB Imantas filiālbibliotēka), populārāko grāmatu vāku puzzles veidošana, Gaismas pils veidošana no grāmatām (RCB filiālbibliotēkā "Zemgale"), ludziņas iestudēšana pēc grāmatas motīviem (RCB filiālbibliotēka "Avots"), uzdevumu veikšana, radoša grāmatzīmju veidošana (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka) u. c. Vairākās bibliotēkās ar grāmatām bērnus iepazīstināja kāds no grāmatu varoņiem (bibliotekāri izmantoja dažādus kostīmus, rokas lelles, rotaļlietas) vai bibliotēkā radīti tēli, piemēram, vārņa Grizelda RCB Grīziņkalna filiālbibliotēkā, bibliotēkas vilcieniņš Jautrais Tomiņš RCB filiālbibliotēkā "Zemgale".

Skolēni izzināja bibliotēkas pakalpojumu daudzveidību, mācījās meklēt informāciju interneta resursos, elektroniskajā katalogā, diskutēja par droša interneta jautājumiem, apguva RCB abonēto datubāzu sniegtās iespējas. Secīgi un pakāpeniskai prasmju apgūšanai veidotas bibliotekāro stundu programmas. Piemēram, RCB Grīziņkalna filiālbibliotēkā 1.klases skolēni iepazīna grāmatu izvietojumu plauktos, 2., 3. klasēs izzināja uzziņu literatūru, bet 4., 5. klasēs apguva informācijas meklēšanas iemaņas datubāzēs un bibliotēkas mājaslapā.

Skolēnu interesi rosināja bibliotekāro stundu temati: "Pasaules krāšņās bibliotēkas" (RCB Juglas filiālbibliotēka), "Bibliotekāra tēls kinomākslā", "Bibliotēkas toreiz un tagad" (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka), "Bibliotekāra profesija: mīti un realitāte" (RCB Bolderājas filiālbibliotēka). Bibliotekārajās stundās skolēni veica dažādus uzdevumus: no grāmatām veidoja mākslas objektu - tēlu "Bibliotekārs" (RCB Bērnu literatūras nodaļā), veidoja grāmatzīmes "ar raksturu", meklēja grāmatās atbildes uz viktorīnas jautājumiem, piemēram, "Kā grāmatu varoņi pārvietojas pa gaisu?", "Grāmatu varoņu raduraksti" (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka). Interesenti iesaistījās lomu spēlēs, piemēram, "Iejūties bibliotekāra lomā!" (RCB Imantas filiālbibliotēka), piedalījās sacensībās - kurš ātrāk atradīs grāmatu plauktā, izmantojot RCB elektronisko katalogu (RCB filiālbibliotēka "Zemgale").

Vecāko klašu skolēniem noderīga bija datubāzu resursu izzināšana. Piemēram, RCB Imantas filiālbibliotēkā interesentiem reizi mēnesi bija iespēja skatīt bibliotēkā sagatavotās prezentācijas par datubāzēm, valsts nozīmes kopkatalogu. Sniegtas individuālas konsultācijas, nodrošināta iespēja praktiski darboties. Bet RCB filiālbibliotēkas "Strazds" bibliotekāri 12. klašu skolēnus rosināja diskutēt par pamatlikumiem komunikācijai internetā.

Karjeras nedēļas un Bibliotēku nedēļas laikā daudzi klašu kolektīvi izvēlējās iepazīt bibliotekāra profesiju, pasākumi norisinājās RCB Bērnu literatūras nodaļā, RCB Bolderājas, Daugavas, Čiekurkalna, Imantas, Ilģuciema, Jaunciema, Sarkandaugavas, Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkā, filiālbibliotēkā "Avots", "Pārdaugava", "Pūce", "Zemgale".

- Pasākumi dažādām vecuma grupām

2016. gadā RCB organizēti 2 458 pasākumi, no tiem bērniem – 1 443 (59 % no kopskaita). Detalizēta informācija par pasākumiem bērniem un pusaudžiem ir pieejama RCB blogā bērniem (<http://bibliotekaberniem.rcb.lv/>), kur ir lasāmi īsi interesantāko pasākumu apraksti, skatāms visu RCB pasākumu bērniem kalendārs.

Lasīšanas veicināšanas programmas. "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" ("Bērnu žūrija") ir nozīmīgākā lasīšanas veicināšanas programma Latvijā. Tajā piedalījās RCB Bērnu literatūras nodaļa un 16 filiālbibliotēkas. Informācija par aktivitātēm programmas ietvaros ir pieejama RCB bloga bērniem sadaļā "Bērnu žūrija" (<http://bibliotekaberniem.rcb.lv/?cat=68>). Visās RCB filiālbibliotēkās bija nodrošināta pieejamība "Bērnu žūrijas" kolekcijas grāmatām, kuras īpaši pieprasītas bija vasaras periodā. Dažās filiālbibliotēkās čaklā grāmatu iepazīšanā tika iesaistīti pirmsskolas audzēkņi un skolu klašu kolektīvi, piemēram, darbs ar trīs grupām RCB filiālbibliotēkā "Vidzeme". Tomēr pārsvarā, nespējot ar 1-2 grāmatas eksemplāriem vienlaicīgi nodrošināt lielu lasītāju pieprasījumu, veikts individuālais darbs, iesaistot visus interesentus. Sarunas par "Bērnu žūrijas" grāmatām risinājās gan skolās, piemēram, "Lasāmstarpbrīdis" Rīgas Hanzas vidusskolā, kurā vairākkārt bibliotekāri stāstīja par atsevišķām kolekcijas grāmatām (RCB Bērnu literatūras nodaļa), gan arī bibliotēkās - lasītāju klubīnos. Tajos reizi mēnesī bērni pulcējās diskusijām par kādu no grāmatām, saistoša bija iespēja piedalīties dažādās aktivitātēs. Piemēram, RCB Imantas filiālbibliotēkā eksperti piedalījās grāmatas reklāmu, ielūgumu, apsveikumu veidošanā, radošajos uzdevumos un lomu spēlēs. Iedvesmojoša bija LNB konkursa "Nindzja Timijs mūsu vidū" dalībnieka tikšanās ar grāmatas autoru, jo viņa aizraujošais stāstījums rosināja citus čaklākai līdzdalībai pasākumos. RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā "Bērnu žūrijas" grāmatu popularizēšanai izveidots speciāls stends afišas staba veidā, veidotas īpašas balsošanas lapas, organizēts Latvijas Leļļu teātra izrādes un animācijas filmas kinoteātrī Cinamon apmeklējums.

Programmas norisē iesaistījās bērnu vecāki, – paši labprāt lasīja grāmatas un sekoja, lai bērni saņemtu un izlasītu kolekcijas izdevumus (RCB filiālbibliotēka "Pārdaugava"). Tomēr nereti "Vecāku žūrijas"

grāmatas bija grūti pieejamas to lielās popularitātes un paaugstinātā pieprasījuma dēļ (RCB Imantas filiālbibliotēka).

”Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa” ir viens no veiksmīgākajiem starptautiskajiem lasīšanas veicināšanas projektiem Latvijā. 2016. gadā 12 RCB filiālbibliotēkās radoši tika atklāts temats ”Nākotne Ziemeļvalstīs”. Tekstu skaļo lasīšanu papildināja izstādes, viktorīnas, uzdevumi, rotaļas, spēles, radoša darbošanās. Piemēram, RCB Imantas filiālbibliotēkā pasākums bērniem tika rīkots vakarā, lai tajā varētu piedalīties bērni kopā ar vecākiem. Katrs dalībnieks saņēma kādu no Ziemeļvalstu karodziņiem, kuram otrajā pusē varēja uzrakstīt savu vēlējumu nākotnei, tad to iedodot kādam citam. Teksts tika lasīts sveču gaismā, bija iepazīstama Ziemeļvalstu bērnu autoru jaunāko grāmatu izstāde. Bet paši mazākie dalībnieki priecājās par iespēju noskatīties animācijas filmiņu ”Kalnu karaļa aicinājums”. Interesants bija arī pasākums ”Saulesargs polārlācim” RCB Šampētera filiālbibliotēkā, kurā stāstījums par polārlāčiem mijās ar kustību spēli ”Ledus kūst!”, bija iepazīstama prezentācija par Ziemeļvalstu dabu, sasaistot to arī ar Latvijas skaistumu.

RCB līdzdalība citās programmās un akcijās:

- ✓ UNESCO LNK ”Stāstu bibliotēku” pasākumi (RCB Bišumuižas filiālbibliotēka);
- ✓ E-prasmju nedēļa (RCB Bišumuižas, Grīziņkalna filiālbibliotēka);
- ✓ Karjeras nedēļa (skat. ”Uzziņu darbs. Bibliotēkārās stundas”);
- ✓ Nacionālais romānu rakstīšanas mēnesis jauniešiem ”NaNoWriMo” (RCB Bērnu literatūras nodaļa);
- ✓ apgāda Zvaigzne ABC projekts ”Lasīšanas stafete jaunajiem grāmatu lasītājiem” (RCB filiālbibliotēka ”Zemgale”)

Interēšu grupu darbs. Pozicionējot bibliotēku kā interesantu un radošu vidi brīvā laika pavadīšanai, pasākumi interesentiem organizēti darbdienu pēcpusdienās, kad bērni beiguši mācības skolās, sestdienās un skolas brīvlaikos.

Dažās filiālēs bija populāras radošās nodarbības, kas notika regulāri. Bērni veidoja grāmatu vāciņus (RCB Bērnu literatūras nodaļa), grāmatzīmes (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka), sapņu ķērājus (RCB Pļavnieku filiālbibliotēka, filiālbibliotēka ”Pārdaugava”), skulptūras no ledus (RCB Jaunciema filiālbibliotēka), origami figūras (RCB filiālbibliotēka ”Strazds”), lelles (RCB Bišumuižas filiālbibliotēka), dižraibos dzeņus (RCB filiālbibliotēka ”Pūce”), noformējumu un rotājumus svētkiem (RCB Imantas filiālbibliotēka, filiālbibliotēka ”Avots”, ”Rēzna”, ”Zvirbulis”). Īpaši interesantas idejas realizētas RCB filiālbibliotēkā ”Pārdaugava”: dzejas un komiksu rakstīšana, spēles ar vecvārdiem, karalisko aksesuāru izgatavošana, origami vārdītes un to lekšanas sacensības, kino pēcpusdienas u. c.

Skolēnu brīvā laika pavadīšanai organizētas pasākumu programmas. Piemēram, RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā norisinājās aktivitāšu cikls ”No grāmatām nošpikotas idejas”. Bērni varēja līdzdarboties radošajās darbnīcās un spēlēs gan bibliotēkas telpās, gan ārpus tām: vitrāžu krāsošanā, gaisa balonu

aplīmēšanā, rotaļlietu izgatavošanā, zīmējumu uz asfalta konkursos, ziepju burbuļu pūšanas sacensībās, "Klasīšu" spēlēs ar pārsteigumiem u. c. Arī RCB filiālbibliotēkā "Vidzeme" bērni mudināti izklaidēties un veidot radošus darbus. Te vasaras mēnešos reizi nedēļā varēja līdzdarboties pasākumu ciklā "Garlaicībai deguns garš", arī ikmēneša tematiskie aktivitāšu galdi rosināja dalību. Interesantas idejas realizētas RCB Torņakalna filiālbibliotēkā, kur ceturtdienās varēja ieklausīties pasaku lasījumos, iesaistīties to rakstīšanā un piedalīties pasaku Pasaules veidošanā. Savukārt sestdienās bērni kopā ar vecākiem varēja risināt rēbusus, spēlēt izzinošas spēles. RCB filiālbibliotēkā "Avots" bērni veidoja fantāzijas plakātu "Esmu attiecībās ar Zemi" un piedalījās konditorejas darbnīcā "Mazie pavāri", kurā tapa Lielā Torte. Pasākumā vispirms kopā ar "Kūkotavas" īpašnieku bija jāatrod tortes sastāvdaļas. Tās Laumiņa, kura dzīvo bibliotēkā, bija paslēpusi. Tad katram dalībniekam bija jāiesaistās pasakas par Lielo Torti sacerēšanā. Pēc uzdevumu veikšanas – Lielās Tortes gatavošana, bet noslēgumā – mielasts.

Lasītāju klubiņi pulcēja pastāvīgos pasākumu dalībniekus. Mazākumtautību bērniem bija svarīga iespēja pilnveidot latviešu valodas prasmes, tāpēc labprāt izmantoja iespēju sarunu, spēļu un rotaļu veidā praktizēt valodas lietošanu. Piemēram, bilingvālajā klubiņā "Kopā" (RCB Bērnu literatūras nodaļā) divas reizes mēnesī notika pasākumi par dažādiem tematiem: "Daba", "Vitamīni", "Mana bibliotēka" u. c. Bet "Lotes klubiņā" (RCB Juglas filiālbibliotēkā) pirmdienās un piektdienās risinājās sarunas bilingvāli par ikdienas situācijām un norisēm dabā, iepazīti nostāsti par Rīgu.

Lasītāju klubiņā "Gudrinieciņi" (RCB Jaunciema filiālbibliotēkā) tikās zinātkāri bērni, kuriem patīk jautras izklaides un spēles. Pasākumos "Esam Šerloki Holmsi", "Spēles brīvā dabā", "Spoku medības" u. c. viņi iesaistījās prāta spēlēs un viktorīnās. RCB Imantas filiālbibliotēkas lasītāju klubiņā "Lappušu melnajā caurumā" pasākumi bija izzinoši. Piemēram, nodarbībā "Pakāpsimies garajā pupā" kopīgi tika lasīta tautas pasaka par garo pupu, izzināta dzejas gadagrāmata "Garā pupa", skatīta animācijas filma "Mīkla par garo pupu", zīmēts garās pupas zīmējums, sacerēti par to dzejoliši. Bērni arī iestādīja puķupodā dažas pupas, lai vēlāk varētu sekot, cik garas tās izaug. Rezultātā tika izaudzēta pašiem sava garā pupa. Tai pievienots bibliotekāru vēlējums - garā tiekties uz augšu un nest labās vēstis par grāmatām saviem vienaudžiem.

Akciju atraktīvais veids nereti piesaistīja pat garāmejošu bibliotēkas apmeklētāju uzmanību, rosināja piedalīties. Piemēram, liela atsaucība bija dalībai akcijā "Iesaku izlasīt citiem" (RCB filiālbibliotēka "Pārdaugava"). Bērni uzrakstīja savas mīļākās grāmatas nosaukumu uz līmlapiņas un to pielīmēja pie plakāta. Nosauktās grāmatas tika novietotas blakus plakātam. Šādi, pēc vienaudžu ieteikuma, grāmatas lasīšanai tika ņemtas daudz aktīvāk. Savukārt bibliotēkas apmeklējumu rosinoša bija akcija RCB Bērnu literatūras nodaļā - "110. apmeklējums", kas veltīta RCB 110 jubilejai (balvas ieguva 5 lasītāji). Bet akciju "Lasa visa klase" dalībniekiem bija jāpiedalās tekstu lasījumos dažādās izteiksmēs - skaļi, klusi, priecīgi, skumīgi, ātri, lēni u. c. RCB Jaunciema filiālbibliotēkā populāras bija akcijas "Atved draugu, te ir interesanti!" (draugu iepazīstināšana ar bibliotēku), "Pastāsti man dzejolīti!" (visi dzejoļa skaitītāji

saņēma balvas), "Gada lasītājs" (čaklākie grāmatu lasītāji saņēma balvas). Bet RCB filiālbibliotēkā "Pūce" organizēts "Lasīšanas TOPS" – akcija, veidota mazākumtautību bērniem. Tajā, līdzīgi kā "Bērnu žūrijā", bija izveidota kolekcija grāmatām krievu valodā; dalībnieki iesaistījās to vērtēšanā.

Dažiem bērniem patīk meklēt atbildes uz āķīgiem jautājumiem, tāpēc zināt gribošajiem bibliotekāri veidoja viktorīnas, mīklas, piemēram, "Grāmatu varoņi" (RCB filiālbibliotēka "Vidzeme"), "Grāmatas, kas nenoveco", "Ziemas sporta viktorīna" (RCB Šampētera filiālbibliotēka), "Olimpiskās spēles", "Ko es zinu par mājdzīvniekiem" (RCB Jaunciema filiālbibliotēka), "Ačgārņības", "Gods kalpot Latvijai", "Mana tēvzeme Latvija" (RCB filiālbibliotēka "Zvirbulis") u. c.

Atsevišķas interesantas un līdzdalību veicinošas metodes, kuras realizētas bibliotēkās:

- ✓ konkurss "Orientēšanās spēle bibliotēkā" – interesentiem bibliotēkā jāatrod krājuma daļa ("Retro fonds"), jāsameklē bibliotēkas pirmā direktora portrets, jāizveido izstāde "Visi lasa!", jāveido papildinājums tematiskajiem koferīšiem "Meitenēm", "Zēniem" (RCB Bērnu literatūras nodaļa);
- ✓ spēle "Biezās nāk!" - plauktos jāatrod 10 biezas grāmatas, tās jāsaliek vienā rindā, jānomēra rindas garumi (RCB Bērnu literatūras nodaļa);
- ✓ piedzīvojumu spēle jeb kvests realitātē "Misija ir iespējama" - interaktīvs pasākums: pārbaudījumi atjautībā, uzmanībā, izturībā, konspirācijas paņēmieni apgūšana, uzņemšana spiegos, superaģentu izvēlēšanās, komandu izveidošana, slepena teksta atšifrēšana, atbilžu un norāžu meklēšana bibliotēkas krājumā un grāmatās (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka);
- ✓ fizikas un ķīmijas eksperimentu šovs "Laižam gaisā..." (RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS);
- ✓ uzskates materiāls "Cik garš tu esi?" - sava auguma garuma salīdzināšana ar populāru personu (piemēram, Kristaps Porziņģis) un grāmatu tēlu augumu garumiem (RCB filiālbibliotēka "Pārdaugava");
- ✓ balsojumi – divu populāru tēlu salīdzinājums ("Supermens pret Betmenu. Ko izvēlies Tu?"), gardumi ("Zemenes vai šokolāde"), "Valstis, uz kurām gribētu doties" u. c. (RCB filiālbibliotēka "Pārdaugava");
- ✓ bērnu skaļie priekšlasījumi suņiem "Kanisterapija bibliotēkā" (RCB filiālbibliotēka "Strazds");
- ✓ rotaļlietu izstāde "Vinnija Pūka brīnumskapis" (RCB Šampētera filiālbibliotēka);
- ✓ "mājasdarbi", kuri jāveic atbilstoši mēneša pasākumam (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka);
- ✓ svētku instalācijas, dekorācijas, piemēram, "Milzis sveic bibliotēku jubilejā", "Vairāk lasītāju!" (RCB Bērnu literatūras nodaļa);
- ✓ spēļu pēcpusdienas komandām un individuālai dalībai (RCB filiālbibliotēka "Pūce", "Vidzeme");
- ✓ bērnu literāro darbu izstādes "Dzejoļi - veltījumi tēviem/vectēviem", "Baisie stāstiņi" (RCB filiālbibliotēka "Pūce").

- Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādēm. Rīgā ir 150 pirmsskolas izglītības iestādes, no kurām 71 ir latviešu mācību valoda, 45 mazākumtautību, bet 34 ir jauktas grupas - latviešu valoda/mazākumtautību².

Visās RCB filiālbibliotēkās organizēti pasākumi bērnodārzu bērniem. Sekmīgākā sadarbība izveidota ar pirmsskolas izglītības iestādēm, kuru atrašanās vieta ir netālu no bibliotēkas. Gadu no gada turpinās nodarbības vārienīgajās programmās "Kāpēcīšu skola" un "Grāmatu draugs" (RCB Imantas filiālbibliotēka), kur katra mēneša laikā notika 13 izzinošas nodarbības trīs bērnodārzu četrām grupiņām. Bērnodārzu audzēkņi regulāri devās uz bibliotēku, lai iepazītu grāmatas un pasauli – dabu, tradīcijas, Latvijas valsti un tās svētkus. Interesanta pieredze gūta RCB Jaunciema filiālbibliotēkā, kura atrodas vienā ēkā ar pirmsskolas izglītības iestādi. Te organizētas atvērto durvju dienas ģimenei - uz bibliotēku pēcpusdienā devās bērnodārza grupiņas bērni, bet vecāki, nākot pēc bērniem, tika iepazīstināti ar bibliotēku un tās sniegtajiem pakalpojumiem.

Dažas bērnodārzu grupas bibliotēkā viesojās regulāri (reizi mēnesī), citas - devās uz bibliotēku iespēju robežās. Mazuļu interesējošo tematu lokā bija Latvijas daba, dzīvnieki (RCB Grīziņkalna filiālbibliotēka), rūķu draiskulības, "zinošie" kaķi (RCB filiālbibliotēka "Vidzeme"), leļļu vēsture, rotaļlāču pasaule (RCB Jaunciema filiālbibliotēka), trollīši Mumini (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka), jocīgas mīklas, jautras spēles (RCB Bolderājas filiālbibliotēka), laika mašīna (RCB filiālbibliotēka "Zvirbulis") u. c. Interesantas bija nodarbības mazuļiem RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā "Spēlēsim teātri, vai kas ir luga?", kur bērni ieklausījās teksta lasījumā, piedalījās inscenējumos, izmantojot rokas lelles un maskas, zīmēja lugas sižetu uz tāfeles, krāsoja darba lapas. Savukārt pasākumā "Pēdiņas sniegā" sarunas par dzīvniekiem ziemā mijās ar tekstu lasījumiem, spēlēm, ēnu teātri un radošo darbnīcu.

Raksturīga tendence – palielinājies bērnodārzu telpās novadīto pasākumu skaits. Šādi tika dota iespēja grāmatas iepazīt tiem, kuri nevarēja viesoties bibliotēkā. Biežāk minētie atteikumu iemesli grupu ekskursijām uz bibliotēku – aizliegums bērniem doties ārpus bērnodārza teritorijas, darbinieku nevēlēšanās doties ar grupu tālākā ceļā, vecāku atbalsta trūkums. Dažu bibliotekāru viesošanās bērnodārzā bija regulāra, vidēji reizi mēnesī (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Avots"), dažos bērnodārzos tie bija atsevišķi pasākumi - stāstījumi par jaunieguvumiem, pasaku iepazīšana, tekstu fragmentu lasījumi, uzdevumi, spēles un rotaļas (RCB Bērnu literatūras nodaļa, Imantas filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Strazds").

Sadarbība ar skolām. Rīgā ir 115 skolas, no kurām 56 ir latviešu mācību valoda, 44 mazākumtautību, bet 15 ir jauktās grupas - latviešu valoda/mazākumtautību³.

² Iestāžu katalogs : Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments // <http://dati.e-skola.lv/lv/izglitibas-iestades/pirmsskolas/filterinst/lang/4>

Sadarbība ar skolām veidojusies dažādi – gūta pieredze, kas ļoti atzinīgi vērtējama, bija atsevišķas situācijas, kurās izpaudās komunikācijas trūkums, noliegums kopdarbam (biežākie iemesli – skolēnu, skolotāju un bibliotekāra aizņemtība, pietiekams skolas bibliotēkas krājums). Pārsvarā RCB bibliotekāri norāda, ka sadarbība ar skolu bibliotēkām ir sekmīga. Ar vienotu mērķi veikts nozīmīgs darbs – veicināta lasīšana, apgūtas jaunas prasmes un iemaņas, rosināts radošums, sniegts atbalsts mācību procesā. Piemēram, vēstures stundā bibliotēkā meklētas atbildes uz jautājumiem, veidotas grupu darba prezentācijas (RCB Mežciema filiālbibliotēka).

Skolu un bibliotēku sadarbībā (līdzīgi kā sadarbībā ar bērnudārziem) raksturīga tendence - palielinājies skolu telpās novadīto pasākumu skaits. Vienojoties ar priekšmeta skolotāju, pasākumi skolā veidoti atbilstoši stundas tematikai. Piemēram, mākslas vēstures stundās novadītas lekcijas ar grāmatu apskatiem par J. Rozentālu un V. van Gogu (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka), novadīti pasākumi "Sabiedriskā transporta vēsture Rīgā", "Tava pilsēta", "Latviešu literārās pasakas" u. c. (RCB filiālbibliotēka "Pūce"). Sākumskolas klašu kolektīviem organizēti izziņoši pasākumi par rakstniekiem un viņu veikumu, tautas tradīcijām, vēsturiskiem notikumiem, svētku un svinamām dienām. Sadarbībā ar skolotājiem un skolu bibliotekāriem organizēti interesanti pasākumi - "Ēnu teātris" (RCB filiālbibliotēkā "Pūce"), "Rotaļlietas pasaules tautu daiļradē" ar radošu darbnīcu "Mana lelle" (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā), bilingvālais daiļlasītāju konkurss (RCB Bolderājas filiālbibliotēkā), ārpuskolas lasīšanas pasākums "Lasītprieks" (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka).

Pamatskolas un vecāko klašu skolēni pasākumos izzināja Latvijas vēsturi – Barikāžu dienu notikumus (RCB Bolderājas filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Strazds"), faktus par Rīgu (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka), mitoloģiju un folkloru (RCB Imantas filiālbibliotēka), iepazīna literatūras klasiku (RCB Bērnu literatūras nodaļa) un populāro klasisko mūziku (RCB Bišumuižas filiālbibliotēka).

Viens no sekmīgākajiem sadarbības projektiem organizēts Bolderājā. "Lasīšanas maratonu" organizēja skola, tajā aktīvi iesaistījās RCB Bolderājas filiālbibliotēkas bibliotekāri. Vispirms bērniem bija jālasa grāmatas klases stundas laikā (darbus varēja izvēlēties bibliotēkā). Tika izmantotas dažādas lasīšanas stratēģijas: kolektīvā, klusā lasīšana, pāru un grupu darbs, apspriedes, izlasītā analīze, grāmatas ieteikšana, grāmatas reklāma. 3. klases skolēniem lomu spēlē bija jāatveido grāmatas notikumi, 5.-9. klašu skolēniem – jāpiedalās ātrlasīšanas un izteiksmīgās lasīšanas konkursos, 11.-12. klašu skolēniem - jāizlasa Gunara Janovska romānu "Sōla", lai varētu iesaistīties diskusijās par to, vai grāmata ir aktuāla šodien. Papildus tam bija jāpiedalās "Mēmajā šovā", sacensībās "Kā pareizi sakārtot grāmatu plauktu, ievērojot bibliotēkā pieņemtos kārtošanas principus", viktorīnā "Pazīsti rakstniekus".

³ Iestāžu katalogs : Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments // <http://dati.e-skola.lv/lv/izglitibas-iestades/skolas>

Tikšanās ar populārām personām bija skolēnu redzesloku bagātinošas un vienlaicīgi arī interesantas. Bibliotēkās viesojās populāru grāmatu autori: U. Auseklis (RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Vidzeme"), M. Bērziņš (RCB filiālbibliotēka "Zemgale"), L. Dreiže (RCB filiālbibliotēka "Strazds"), E. Gulbe (RCB Bērnu literatūras nodaļa, Bolderājas filiālbibliotēka), S. Košeļeva (RCB filiālbibliotēka "Zvirbulis"), M. Laukmane (RCB Imantas filiālbibliotēka), N. Novikovs (RCB Bērnu literatūras nodaļa, filiālbibliotēka "Strazds"), L. Pastore (RCB filiālbibliotēka "Zvirbulis"), V. Rūmnieks (RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Vidzeme"), I. Samauska (RCB filiālbibliotēka "Rēzna"), L. Strauta (RCB filiālbibliotēka "Vidzeme"), S. Vensko (RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka), L. Vilka (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka) u. c.

Iepazīti dažādu profesiju pārstāvji: grāmatu ilustratori (RCB Daugavas, Pļavnieku filiālbibliotēka), mākslinieki, ornitologs (RCB ārējās apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS), folklorists (RCB filiālbibliotēka "Vidzeme"), kalnu slēpotājs, tulkotājs (RCB filiālbibliotēka "Zemgale"), komponists, mācītājs, sporta komentētājs (RCB filiālbibliotēka "Rēzna"), žurnāla redaktors (RCB filiālbibliotēka "Strazds").

Īpašu popularitāti guva tikšanās ar Zemessardzes Studentu bataljona pārstāvjiem, kuru lielā interesentu skaita dēļ (piedalījās apmēram 150 apmeklētāji) vajadzēja organizēt plašākās telpās (RCB filiālbibliotēka "Zemgale"). Arī "Īsto vīru profesijas" raisīja bērnu interesi: tikšanās ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta komandieri, Rīgas Jaunsargu vienības pārstāvjiem. Īpaši saistoša bija aprīkojuma un maskēšanās piederumu iepazīšana paraugdemonstrējumos (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Sadarbība ar speciālajām skolām. Speciālajās skolās ir nodrošināts mācību process bērniem ar redzes, dzirdes, fiziskās attīstības, garīgās veselības traucējumiem, somatiskajām saslimšanām. Vairākumam no specializētajām iestādēm ir sekmīga sadarbība ar kādu no RCB filiālbibliotēkām. Bērniem ar īpašām vajadzībām sniegti daudzveidīgi pakalpojumi:

- ✓ regulāra (2 reizes mēnesī) grāmatu piegāde, to izsniegšana/saņemšana bērnu rehabilitācijas centrā "Mēs esam līdzās", speciālajā bērnu dārzā un skolā (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka);
- ✓ organizēts speciālās skolas skolēnu koncerts slimnīcas pacientiem, nodrošināta iespēja lasīt grāmatas un žurnālus atsevišķās palātās (RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS);
- ✓ sekmīgas sadarbības rezultātā bērniem ar redzes traucējumiem iegādāts mākslinieces K. Lasmanes veidotais tausti attīstošais spēļu komplekts un mākslinieces Ū. Laukmanes veidotās 3 taktilās (taustāmās) grāmatas no sērijas "Biki Buki" (RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS);
- ✓ organizēti 10 pasākumi speciālās internātpamatskolas bērniem - ekskursijas uz bibliotēku, bibliotekārās stundas, tematiskie pasākumi ar jautrām un izglītojošām aktivitātēm, veidota skolas dizaina pulciņa izstāde (RCB Daugavas filiālbibliotēka);

- ✓ novadīti bibliotēkas grāmatu un izstāžu iepazīšanas pasākumi speciālās skolas grupu vizītēm bibliotēkā (RCB Bērnu literatūras nodaļa);
- ✓ organizēti pasākumi ar radošām darbnīcām, jautrām spēlēm divu speciālo skolu bērniem (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka);
- ✓ veidotas speciālās skolas audzēkņu darbu izstādes, sniegtas datorkonsultācijas (RCB filiālbibliotēka "Strazds") u. c.

Sadarbība ar citām iestādēm. Atzinīgi ir vērtējama RCB filiālbibliotēku sadarbība ar citām iestādēm, organizācijām, kā rezultātā palielinājies pakalpojumu klāsts:

- ✓ muzeji: Ainažu jūrskolas muzejs un biedrība "Grāmata bērniem" - radošo darbu konkurss bibliotēkā (RCB Bērnu literatūras nodaļa); Rakstniecības un mūzikas muzejs - ceļojošā nodarbība (RCB Bērnu literatūras nodaļa); Rīgas Kino muzejs - ekskursija (Sarkandaugavas filiālbibliotēka);
- ✓ interešu centri: Rīgas Dabaszinību skolas pulciņš "Dabas detektīvi" - nodarbības bibliotēkas telpās 4 reizes nedēļā (Iļģuciema filiālbibliotēka); BJC "Mīlgrāvis" - audzēkņu darbu izstādes (Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka); BJC "Laimīte" - pasākums vasaras nometnes bērniem, pasākums kopā ar BJC tautas deju studiju (Sarkandaugavas filiālbibliotēka); KTMC "Mazā ģilde" - zīmēšanas studijas izstādes (filiālbibliotēka "Vidzeme"); bērnu mākslas studija "Perspektivart" - izstāde; interešu klubs „HobbyLab” - pasākums (Daugavas filiālbibliotēka); Rīgas Interešu Izglītības Metodiskais Centrs - vizuālās mākslas darbu izstādes (RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS);
- ✓ mūzikas, mākslas skolas: Bolderājas mūzikas skola - pedagoga un audzēkņu koncerts (filiālbibliotēka "Pārdaugava"); Pāvula Jurjāna mūzikas skola - audzēkņu koncerts (Imantas filiālbibliotēka); Latgales priekšpilsētas mūzikas un mākslas skola - audzēkņu radošo darbiņu izstāde (Daugavas filiālbibliotēka); Pārdaugavas Mūzikas un mākslas skola - audzēkņu koncerti, dalība pasākumos (filiālbibliotēka "Zemgale");
- ✓ vēstniecības: Somijas vēstniecība - ceļojošā izstāde (RCB Šampētera filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Pārdaugava"), Ungārijas vēstniecība - spēļu dāvinājums (RCB Bērnu literatūras nodaļa);
- ✓ teātri, kinoteātri, kinostudijas: Latvijas Leļļu teātris - ielūgumi uz izrādēm konkursu uzvarētājiem, Kino Citadele - pasākums (Sarkandaugavas filiālbibliotēka);
- ✓ citas iestādes, organizācijas: Latvijas Sarkanais Krusts – akcija/konkurss (RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS); Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta 7. daļa un Rīgas Jaunsargu 105. vienība - pasākumi; Rīgas Zoodārzs – ekskursija; cirka studija "Melanž" - pasākums (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka) u. c.

- Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Katrā bibliotēkā kāds pasākums bijis visnozīmīgākais, visinteresantākais. Parasti prieku un gandarījumu sagādāja tie, kuri bija vairāk apmeklēti, par kuriem izskanējuši dalībnieku atzinīgie vārdi, kuru rezultātā palielinājies lasītāju un apmeklētāju skaits.

Jau vairākus gadus Vērmanes dārzā notika bērnu svētki "Nāc un piedalies!", kur skolēni varēja iepazīt dažādu iestāžu, organizāciju piedāvājumu ārpuskolas, brīvā laika pavadīšanai. Bibliotekāriem tā bija iespēja informēt par savu darbu, pakalpojumiem maksimāli lielu iedzīvotāju (bērnu un viņu vecāku) skaitu. Tāpēc Centrālās bibliotēkas un atsevišķu filiālbibliotēku (RCB Torņakalna filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Rēzna", "Vidzeme", "Zemgale") bibliotekāru komanda veidoja savu piedāvājumu - radošās nodarbības bērniem. RCB teltī katrs interesents bija aicināts piedalīties jautrajās ātrlasīšanas, mēles mežģu un burbuļu pūšanas sacensībās, risināt uzdevumus prāta spēlēs, izmēģināt, kur ērtāk – "Lasāmkrēslā" vai "Klausāmkrēslā", veidot zīmējumu kolāžu, dekorēt maisiņus bibliotēkas grāmatām un piedalīties citās interesantās aktivitātēs. Skatāmas bija arī jaunākās, skaistākās un interesantākās bibliotēkas grāmatas, iegūstami dažādi publicitātes materiāli.

Sekmīgs un interesants bija pasākumu cikls bērniem un pusaudžiem par kino un literatūras mijiedarbību RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā. Tā ietvaros notika dažādi pasākumi, piemēram, pasākumā "Tā nav dzīve, tas ir kino!" bija iepazīstama kino vēsture. Diapozitīvu skatīšanās mijās ar viktorīnu, tematiskām spēlēm un "Mēmā kino uzņemšanu". Bet pasākumā "Fantastiskās būtnes" risinājās pārrunas par fantāzijas žanra grāmatām un filmām, bija spēlējamās komandu spēles, darbojās "pārvērtību darbnīca" un "zīlēšanas galdiņš", bija izmēģināmas dažādas "burvestības". Atsaucīgie apmeklētāji piedalījās aptaujā "Lasīt vai skatīties – tāds ir jautājums". Pasākumu cikla ietvaros izveidota sadarbība ar Rīgas Kino muzeju (organizēta ekskursija bērniem kopā ar vecākiem), kinoteātri Cinamon (organizēti divu kinoseansu apmeklējumi bērniem un pusaudžiem, t.sk. „Bērnu žūrijas” dalībniekiem) un kino Citadele (kinoseansa apmeklējums aktīvākajiem pasākumu dalībniekiem).

- Bibliotēku darbinieku tālākizglītības vērtējums specializācijā

Darbā ar bērniem vienlīdzīgi nozīmīgas ir gan bibliotekāru kompetences – zināšanas un prasmes –, gan attieksme un motivācija. RCB vērojamas krasas atšķirības – ir filiāles, kurās darbs ar bērniem, jauniešiem tiek veikts izcili, ir bibliotēkas, kurās apkalpošanas darba intensitāte ir tik liela, ka darbam ar grupām nav iespējams atvēlēt laiku. Diemžēl ir arī filiālbibliotēkas, kurās darbinieku pasīvās attieksmes, motivācijas trūkuma dēļ šis darba virziens netiek veikts pietiekamā kvalitātē. Šādos gadījumos raksturīgi – ilggadīgi darbinieki nevēlas mainīt darba metodes, formas, negrib realizēt jaunas idejas. Ir noklausītas dažādas lekcijas, apmeklētas nodarbības, diemžēl trūkst darbu. Iespējams, vairāk jāakcentē attieksmes jautājums, kur ideālā variantā - jārada motivāciju, vēlēšanos strādāt aizrautīgi un enerģiski.

Prasmju pilnveidošanai, jaunu zināšanu iegūšanai vērtīga būtu profesionālās pilnveides nodarbību organizēšana par atsevišķiem aktuāliem tematiem: bērnu vecuma posmu psiholoģija, pamatzināšanas pedagoģijā, radošu aktivitāšu veidošanas metodika, ārvalstu bibliotēku darba ar bērniem iepazīšana (metodes, jaunie darba virzieni). Ļoti nozīmīga būtu aptauju par populārākajām grāmatām bērniem organizēšana valsts mērogā, datu publicēšana.

- Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

2016. gada darba pārskatos RCB bibliotekāri raksturo darba ar bērniem un jauniešiem problemātiku:

- ✓ nepieciešami līdzekļi pasākumu organizēšanai – *"Vēlama balvu fonda izveidošana konkursu uzvarētāju apbalvošanai..."; "Būtu labi, ja budžetā varētu iekļaut līdzekļus radošajām darbnīcām, dažādiem konkursiem un tematiskajiem pasākumiem... "*;
- ✓ veicami uzlabojumi telpās, nepieciešams jauns aprīkojums, datori: slikts grīdas seguma stāvoklis (Sarkandaugavas filiālbibliotēka), telpas ir par mazu, grūti izvietot krājumu, nav iespēju organizēt pasākumus (Mežciema filiālbibliotēka), nepietiekošs datoru skaits, esošo datoru slikts tehniskais stāvoklis (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka, filiālbibliotēkas "Avots", "Strazds"), nepieciešamas jaunas mēbeles - grāmatu kastes (RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka);
- ✓ intensīvs dzīves ritms, slodze mazina bērnu iespējas lasīt grāmatas, iesaistīties bibliotēkas aktivitātēs: *"Bērniem un pusaudžiem patīk apmeklēt bibliotēku, satikt savus draugus, bet lasīt grāmatas pietrūkst laika."; "...skolotājiem bieži trūkst laika, lai piedalītos bibliotēkas aktivitātēs. Būtu ideāli, ja mācību plānā vismaz reizi semestrī tiktu iekļauti bibliotēkas apmeklējums vai kāda kopēja aktivitāte. Ļoti bieži mēs skolotājiem piedāvājam dažādus pasākumus, kuros viņi pat ir ļoti ieinteresēti, bet laiku atrast nevar..."; "Kā vienu no galvenajām problēmām var uzskatīt bērnu, skolotāju un vecāku lielo aizņemtību. Skolotājiem ļoti grūti atrast laiku, lai ar klasi atnāktu līdz bibliotēkai, tāpat bērniem pārsvarā ir ļoti daudz ārpuskolas aktivitāšu, tā kā darba dienās bibliotēkai neiznāk laika; tāpat arī vecākiem."*
- ✓ asāk izpaužas apmeklētāju uzvedības problēmas – *"Vērojama vecāku/vecvecāku vēlme atpūsties no saviem bērniem/mazbērniem, ļaujot tiem brīvu vaļu savās izpausmēs."; "Lielākā problēma mūsu bibliotēkā ir bērnu elementāras uzvedības problēma. Tas vērojams ne tikai bibliotēkas ikdienā, bet arī pasākumos."*
- ✓ atsevišķi ieteikumi – Xbox Kinect iegāde, autortiesību jautājumu risināšana, profesionālu vadītāju iesaistīšana radošajās nodarbībās.

Novadpētniecība

8. NOVADPĒTNIECĪBA

- Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Pārskata gadā RCB un filiālbibliotēku novadpētniecības darbs veikts visos galvenajos novadpētniecības darba virzienos atbilstoši metodiskajiem ieteikumiem „Bibliotēku novadpētniecības darba galvenie virzieni un metodika: Ieteikumi Rīgas Centrālajai bibliotēkai” (Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata 2009, 91.-115.lpp).

2016. gada novadpētniecības prioritāros darba virzienus noteica katras bibliotēkas gada aktualitātes, kā arī vietējās sabiedrības mainīgais pieprasījums pēc novadpētniecības pakalpojumiem. Bibliotēkas, kuras atzīmēja nozīmīgas jubilejas (Rīgas Centrālā bibliotēka – 110, RCB filiālbibliotēka „Vidzeme” – 90, RCB filiālbibliotēka „Avots” – 70, RCB Bišumuižas filiālbibliotēka – 55), kā pārskata gada novadpētniecības darba prioritāti izvirzīja bibliotēku vēstures izpēti un tās popularizēšanu.

Pārskata gadā kā prioritāte tiek minēta novadpētniecības krājuma papildināšana un popularizēšana, novada izpēte, tā vēstures izziņāšana, novada interesantāko vietu un objektu apskates ekskursiju maršrutu sastādīšana un ekskursiju vadīšana, novadnieku apzināšana, viņu dzīvesstāstu un stāstu par novadu uzklausišana un pierakstīšana, sadarbība ar novada iestādēm un organizācijām, vietējo iedzīvotāju iesaistīšana novadpētniecības krājuma veidošanā. Piemēram, RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka kā gada darba prioritāti izvirzīja pētīt un apkopot materiālus par apkaimes iedzīvotājiem un organizācijām, novada atceres un piemiņas dienām veltītu izstāžu veidošanu, novadpētniecības krājuma papildināšanu.

Pārskata gadā ne visas bibliotēkas atzina par mērķtiecīgu izvirzīt atsevišķas novadpētniecības darba prioritātes, bet centās vienlīdz efektīvi strādāt visos novadpētniecības darba pamatvirzienos.

Bibliotēku lietotājiem tika piedāvāts plašs novadpētniecības pakalpojumu klāsts: iespēja izmantot novadpētniecības krājumus, datubāzes, tematiskās mapes, bibliotēku sagatavotās bezmaksas ekskursijas-pastaigas, iespēja piedalīties bibliotēku organizētajos novadpētniecības pasākumos, izmantot novadpētniecības izstāžu materiālus, iesaistīties bibliotēkas novadpētniecības krājuma papildināšanā, novada izziņāšanā.

- Novadpētniecības krājums:
 - ✓ komplektēšana, ietvertu materiālu veidi

Pārskata gadā tika veikta novadpētniecības krājuma kārtējā un retrospektīvā komplektēšana, turpinot periodisko izdevumu, jaunieguvumu, dāvinājumu izpēti un atlasīti novadpētniecības krājumam, kopiju sagādi no izdevumiem, kas neatrodas bibliotēkā. Novadpētniecības krājumā ietvertu materiālu veidi: grāmatas, periodika, audio un video materiāli, arhīvu dokumentu kopijas, lietišķie materiāli. Tajā arvien nozīmīgāku vietu iegūst npublicētie dokumenti, mutvārdu vēsture, atmiņu pieraksti, bibliotēkas lietotāju personīgo arhīvu materiālu kopijas, fotogrāfijas, lietišķie materiāli. Dažās bibliotēkās, piemēram, RCB filiālbibliotēkā „Vidzeme” novadpētniecības krājumu papildina arī senākās un vērtīgākās bibliotēkas

grāmatas no bibliotēkas pirmajiem darbības gadiem. Bibliotēku novadpētniecības krājumi tiek papildināti, rīkojot akcijas, kopīgi ar apkaimes iedzīvotājiem izstaigājot novadu, uzklausot un pierakstot novada senioru atmiņas, fotografējot, sekojot līdzī pārcīnām novadā, sadarbojoties ar dzimtu vēstures pētniekiem, pētot bibliotēku vēsturi arhīvos. Tā RCB Bišumuižas filiālbibliotēka jau tradicionāli rīko novadnieku saietus ar stāstu stāstīšanu. Pārskata gadā RCB Bišumuižas filiālbibliotēkā tika intervēts viens no apkaimes vecākajiem iedzīvotājiem Alfrēds Pugulis-Fogels, kas visu mūžu dzīvojis Bišumuižā. Viņa interesantie stāsti par bērniības gadiem pie Daugavas, laivošanu, plostniekiem, enkurniekiem, darbu Bišumuižas stikla fabrikā un citi tika ierakstīti CD. RCB Bolderājas filiālbibliotēkas novadpētniecības krājums tika papildināts ar CD par Daugavgrīvu (no TV raidījumu cikla „Ielas garumā”). RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkas bibliotēkas novadpētniecības fotoarhīvs tika papildināts ar vietējo iedzīvotāju sarūpētajām senāko laiku novada fotogrāfijām. Tās var aplūkot arī Čiekurkalna attīstības biedrības tīmekļa vietnē: <https://www.facebook.com/Shreienbusha/photos/>. Pārskata gadā RCB ārējā apkalpošanas punkta ”Saulaino dienu bibliotēka” BKUS darbinieki uzrunāja Bērnu slimnīcas pieredzes bagātos medicīnas darbiniekus, lūdzot atbalstīt novadpētniecību. Tagad bibliotēkā ir apskatāmi medicīnas darbinieku atnestie medicīnas instrumenti, kurus šodien vairs neizmanto. Pārskata gadā aktīvi novadpētniecības krājumu papildināja RCB Pļavnieku filiālbibliotēka. Izveidotas trīs jaunas mapes: ”Pļavnieku kapi”, „A/S „Grindex””, „Māksliniece J.Beļajeva.” No vairākām tīmekļa vietnēm (<http://forum.myriga.info>, www.facebook.com, www.odnoklassniki.ru) iegūti vizuālie materiāli par Pļavnieku apbūves sākumiem, attīstību pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados un nesenajām A. Deglava ielas izgāztuves pārvērtībām. Novadpētniecības krājums RCB Daugavas filiālbibliotēkā papildināts ar izdevumiem latgaliešu valodā.

✓ RCB novadpētniecības datubāze

Pārskata gadā RCB filiālbibliotēkās veikts regulārs darbs ar jaunu materiālu aprakstu ievadīšanu novadpētniecības datubāzē. Kopumā ievadīti 1 430 ieraksti.

Lietojot datubāzi “Iepazīsti Rīgu”, lietotājiem ir piekļuve atlasītām ierakstu kopām par apkaimēm. Jaunās RCB tīmekļa vietnes izstrādes dēļ pārskata gadā radās problēmas ar jaunu sadaļu izveidi un fotogrāfiju ievietošanu datubāzē “Iepazīsti Rīgu”.

✓ krājuma organizācija un glabāšana

Novadpētniecības krājums tiek tematiski strukturēts, marķēts un izvietots atsevišķos plauktos lasītavā vai abonementā, vai arī izkārtots novadpētniecības lasītavā. Atsevišķu krājuma daļu veido fotogrāfijas, kartes, arhīvu dokumentu kopijas, video un audio ieraksti. Novadpētniecības mapes tiek uzskatītas par ērtu un ierastu, vienai tematikai vai personai, veltītu dažādu novadpētniecības dokumentu, piemēram, rokrakstu, dokumentu kopiju, ielūgumu, vēstuļu, zīmējumu un citu dokumentu apkopošanas vietu. Pārskata gadā bibliotēkās tika veikts sistemātisks darbs pie mapju rediģēšanas, strukturēšanas, papildināšanas un vizuālā noformējuma uzlabošanas. Novadpētniecības krājums tika marķēts ar uzlīmēm „RCB novadpētniecība”.

RCB filiālbibliotēka „Avots” veikusi papildus grāmatu marķējumu „NP” – novadpētniecība (grāmatas par Latviju) un sīkāk – „RI” (grāmatas par Rīgu). RCB Juglas filiālbibliotēkā novadpētniecības krājumā izdalīti un marķēti novadnieku dāvinājumi, pārsvarā ar veltījumu ierakstiem.

- ✓ digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana

Pārskata gadā centralizēti šādi resursi nav veidoti. Vairākas RCB filiālbibliotēkas veikušas foto arhīva daļas digitalizēšanu (RCB filiālbibliotēka "Rēzna", "Vidzeme" u. c.).

- ✓ krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums

RCB novadpētniecības krājuma kvalitātes nodrošināšana ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem. Vērojama kopēja tendence – katru gadu RCB un filiālbibliotēku novadpētniecības krājuma apjoms palielinās, tas kļūst personiskāks un saturiski daudzveidīgāks, tā vērtību palielina unikāli dokumenti un to kopijas, kas iegūtas novadpētniecības krājuma veidošanā, iesaistot novada iedzīvotājus.

Novadpētniecības krājuma aktualitātes ir atšķirīgas un mainīgas, jo tās nosaka sabiedrības pieprasījums, notikumi un aktualitātes novadā.

Līdz ar iespējām meklēt pilntekstus datubāzēs, mainās mapju saturs. Nereti mapēs līdzās periodikas rakstu kopijām, kuru kļūst mazāk, glabājas unikāli novadpētniecības materiāli, piemēram, arhīvu dokumentu kopijas.

- ✓ izmantojums (var nebūt cipari, pietiek ar situācijas aprakstu, novērojumiem)

Novadpētniecības krājuma materiāli tiek izsniegti izmantošanai uz vietas, bet atsevišķu grāmatu otrie eksemplāri tiek izsniegti arī lasīšanai mājās. Novadpētniecības krājuma izmantojamībā vērojamas pozitīvas pārmaiņas. To izmanto ne tikai bibliotekāri, bet arvien aktīvāk arī daudzu bibliotēku lietotāji, bibliotēku sadarbības partneri. Tā RCB filiālbibliotēka „Vidzeme” atzīmē, ka novadpētniecības materiālu izmantošana ar katru gadu palielinās. Pārskata gada pieprasītākie temati: teātra darbinieki 20. gs. sākumā, Gaisa tilta vēsture, apbūve Teikas apkaimē un bibliotēkas vēsture. RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkas norāda, ka novadpētniecības krājumu aktīvi izmanto Čiekurkalna attīstības biedrība dažādu novadpētniecības aktivitāšu sagatavošanai. Galvenie novadpētniecības krājumu lietotāji ir skolēni, humanitāro zinātņu studenti, atsevišķi interesenti. Bibliotēku novadpētniecības krājumi tiek izmantoti mācībām un studijām, pētniecībai, iedzīvotāju dzimtas māju un ziņu par radniekiem meklēšanā. Arvien vairāk bibliotēku novadpētniecības krājums tiek izmantots, izstrādājot dažādus pētījumus par novadu, gatavojot publikācijas, sastādot ceļvežus, rakstot grāmatas, veidojot raidījumus plašsaziņas līdzekļos. Tā RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkas novadpētniecības krājums pārskata gadā ticis izmantots, gatavojot LTV 1 raidījumu „Ielas garumā”, RCB Bolderājas filiālbibliotēkas novadpētniecības materiālus izmantojis Aivars Jakovičs, sastādot Rīgas ekotūrisma ceļvedi „Rīgas piejūra”.

Lasītājus piesaista vizuālā informācija par novadu. Tā RCB Bišumuižas filiālbibliotēkas gada darba pārskatā tiek uzsvērts, ka īpaša interese gada garumā lietotājiem bijusi par tiem apkaimes objektiem, kas bija skatāmi foto stendā „Bišumuiža – Rīgas priekšpilsēta”.

Par novadpētniecības mapju izmantošanu bibliotekāru domas dalās, taču tiek atzīts, ka tās tiek aktīvi izmantotas tieši bibliotekārajā darbā, organizējot pasākumus, gatavojot prezentācijas.

Lai arī daudzviet vērojams novadpētniecības krājuma izmantošanas pieaugums, dažas bibliotēkas gada pārskatos atzīmē, ka bibliotēkas apmeklētāji krājumu izmanto maz, visbiežāk kādu atsevišķu faktu vai vietu noskaidrošanai, nesaistot to ar novadpētnieciskiem nolūkiem. Tā RCB Imantas filiālbibliotēka atzīmē, ka pārskata gadā novadpētniecības krājums ir maz pieprasīts, mapes par Imantu skatītas aptuveni reizi divu trīs mēnešu laikā. Bibliotēkas apmeklētāji biežāk izmanto diskus ar digitāliem ceļojumiem par Pārdaugavu. RCB filiālbibliotēka „Pūce” atzīmē, ka par novadpētniecības materiāliem apmeklētāji interesi izrāda tikai tad, kad notiek pasākumi vai arī tiek eksponētas informācijas resursu izstādes par Pļavniekiem.

- Novadpētniecības darba popularizēšana

Pārskata gadā RCB un filiālbibliotēkās novadpētniecības darbā tika izmantotas daudzveidīgas bibliotekārā darba metodes: prezentācijas, ekskursijas, pastaigas pa apkaimi, novadpētniecības pēcpusdienas, izstādes, konkursi, komandu spēles. Līdzās tradicionālajām novadpētniecības darba metodēm, meklētas un veiksmīgi ieviestas jaunas. Kā vienu no oriģinālākajām novitātēm jāatzīmē RCB Pieaugušo literatūras nodaļas galvenās bibliotekāres Santas Rukmanes sarunu šovu „Bibliotēkas stāsti”. 2016. gada 21. aprīlī, RCB Bibliotēku nedēļas ietvaros, jau otro gadu notika pasākums „Bibliotēkas stāsti”. Pasākumā pulcējās gan bibliotekāri, gan ilggadējie, uzticamie bibliotēkas lasītāji. Galvenā ideja šim pasākumam bija izstāstīt gadu gaitā sakrātos bibliotēkas stāstus. Speciāli šim pasākumam tika sagatavots arī audiovizuāls materiāls – fotogrāfiju slaidrāde ar muzikālu pavadījumu –, kurā atspoguļoti dažādi interesanti notikumi RCB. Galvenajā lomā – bibliotekārs. Pēc pasākuma tika saņemtas labas atsauksmes un pieprasījums pēc turpinājuma arī nākamajā gadā.

Veiksmīgi bibliotēku novadpētniecības darba popularizēšanas pasākumi tika organizēti kopā ar bibliotēku sadarbības partneriem. Tā 2016. gada 12. novembrī Bērnu un jauniešu centrā “Bolderāja” notika pasākums – izzinošas komandu spēles “Rīgas galvenā nomale”. Ar plašu informatīvo materiālu par apkaimi klātesošos iepazīstināja RCB Bolderājas filiālbibliotēkas galvenā bibliotekāre Anna Sergejeva.

Grīziņkalnā 22. septembrī notika Rīgas mēroga pasākums „Lauku ielas svētki”, kuru organizēja Herdera Rīgas Grīziņkalna vidusskola ar Rīgas domes atbalstu. RCB Grīziņkalna filiālbibliotēka šajos svētkos reprezentēja savu novadpētniecības darbu, četrus klašu skolēniem organizējot meistarklasi "Vai tu zini?". Meistarklases apmeklēja arī pieaugušie interesenti. Katras meistarklases laikā notika novadpētniecības viktorīna "Vai tu zini Lauku ielu?" un spēle "Gribu būt bibliotekārs".

Bibliotekāru sagatavoto un novadīto ekskursiju un pastaigu pa bibliotēkas apkaimi piedāvājums tika papildināts ar jauniem maršrutiem, audzis arī ekskursiju skaits. Tā RCB filiālbibliotēkas „Zvirbulis” darbinieki vairākkārt novadīja ekskursiju „Āgenskalna ielas” un "Ielas bez trotuāriem". RCB Bolderājas filiālbibliotēka ne tikai organizēja ekskursijas „Bolderājas baznīcas”, bet piedalījās kultūras notikumā

Baznīcu nakts 2016. ar stāstījumu par Bolderājas luterāņu baznīcas vēsturi, kā arī organizēja pasākumu „Bolderājas namiņi vecie”, apvienojot pastaigu pa Bolderāju, izzinot iedzīvotāju stāstus un atmiņas.

Atsaucoties sabiedrības interesei par Lielajiem kapiem, RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka pārskata gadā novadīja trīs ekskursijas šajos kapos.

Bibliotēkās paliekošu vietu guvušas dažādas novadpētniecības tematikai veltītas prezentācijas. Tā RCB filiālbibliotēkas "Vidzeme" prezentāciju klāsts jubilejas gadā papildināts ar trim jaunām slaidrādēm. Pārskata gadā prezentācijas veidojuši ne tikai bibliotēku darbinieki, bet arī sadarbības partneri (RCB Čiekurkalna filiālbibliotēka). Maijā RCB Šampētera filiālbibliotēka divas veidotās slaidrādes par Šampēteri ievietojuši vietnē slideshare.net (<http://www.slideshare.net/sampeteris/sampeteris-apkaime> un http://www.slideshare.net/sampeteris/sampeteris-pastaiga?qid=1f042ee7-5af7-4693-9e35-226c9e8f740b&v=&b=&from_search=1), uzrādot atzīstamus skatījumu rezultātus.

- Bibliotēkas vēstures izpēte

RCB un filiālbibliotēku vēsture pārskata gadā papildināta dokumentējot (aprakstot, fotografējot, filmējot) ikdienas notikumus bibliotēkā, pierakstot atmiņu stāstus, intervējot ilggadējos bibliotekārus un lasītājus, meklējot līdz šim nezināmos faktus par bibliotēkām un to darbiniekiem. Bibliotēku vēstures prezentācijas papildinātas ar jauniem materiāliem.

Bibliotēku vēstures izpēte un apkopošana īpaši aktualizējas, sagaidot bibliotēkas jubilejas. Tad notiek iepriekš vākto novadpētniecība materiālu pastiprināta izvērtēšana, sistematizēšana, atklāšana, tiek rīkoti svētki bibliotēkas darbiniekiem (arī bijušajiem) un bibliotēkas lasītājiem, atrasta iespēja pateikt paldies sadarbības partneriem.

Pārskata gada RCB vēstures centrālais notikums – 110. jubileja. 2016. gada 22.-23. septembrī Rīgā notika LNB un RCB organizētā 14. Latvijas bibliotēku novadpētniecības konference. Konferenci atbalstīja RD IKSD. Pasākuma pirmā diena bija veltīta RCB 110. gadadienai, tāpēc vairāki konferences priekšlasījumi sniedza ieskatu RCB novadpētniecības darbā. Priekšlasījumu slaidrādes var skatīt šeit: <https://www.lnb.lv/lv/biblioteku-novadpetniecibas-konferences-prezentacijas>. Izvēles programmas ietvaros konferences dalībniekiem bija iespēja apmeklēt Rīgas Jūgendstila muzeju, Latvijas Nacionālo mākslas muzeju, Latvijas Valsts vēstures arhīvu un koka ēku renovācijas centru “Koka Rīga”. Pirmās dienas noslēgumā Mazās ģildes “Bellacord” zālē notika RCB pieņemšana par godu bibliotēkas 110. jubilejai.

Svinīgs simtdesmitgadei veltīts atceres pasākums notika Rīgas Centrālajā bibliotēkā. RCB projektu vadītāja Ilze Apine veidoja šī pasākuma scenāriju – vīziju, kā pirms 110 gadiem varēja būt noritējusi bibliotēkas atvēršana, kādas personības tajā satikušās sveikt pirmo bibliotēkas pārzini Jāni Jaunzemi (Apsīšu Jēkabu), par ko spriedušas. Tika izdota jubilejas avīze.

2015. gada RCB Gadagrāmatā tika atvērta jauna sadaļa „Senos un ne tik senos laikos: bibliotekāru un lasītāju stāsti”. Sadaļā ietvertie Natālijas Klaužas, Dzintras Ķēniņas, Sandras Kokinas, Laumas Muskares,

Ilzes Porherānes, Ievas Strelēvicas, Ilgas Ķīkules, Ilgas Olles raksti ļauj ielūkoties RCB un filiālbibliotēku vēsturē aculiecinieku skatījumā, kā arī atklāt maz zināmos bibliotēku vēstures faktus.

RCB Gadagrāmatas sadaļā "Stāsti un sarunas gada garumā" publicētas Intas Sallinenes intervijas ar RCB bibliotēku darba speciālistēm Salliju Krauzi, Inesi Aļošinu, Ingrīdu Loginovu, Anitu Tarvidu, kā arī Irisas Arājas un Gidas Zepkānes intervija ar pensionēto RCB direktora vietnieci Janīnu Barkovsku.

RCB filiālbibliotēkā „Vidzeme” padziļināti tika pētīta okupācijas laika bibliotēkas vēsture no 1940. līdz 1980. gadam. Gatavojot jubilejas izstādi, tika detalizēti strukturēti jau iepriekšējos gados savāktie materiāli par bibliotēkas vēsturi (sīkāks sadalījums mapēs), atlasīti metodiskie materiāli par bibliotekārā darba prasībām padomju gados, kā arī apzināts attiecīgo periodu interesantāko, vērtīgāko grāmatu un žurnālu krājums. Būtisks papildinājums bibliotēkas vēstures izpētē – projekta ietvaros iegūtās dokumentu kopijas par bibliotēkas darbību konkrētajā laika posmā. Šī darba rezultāts – izziņoša izstāde un prezentācija par RCB filiālbibliotēkas „Vidzeme” vēsturi. Skat. arī pārskata 9. sadaļu "Projekti" un Pielikumu Nr.5

RCB filiālbibliotēkā „Avots” Bibliotēku nedēļā tika izveidota plaša bibliotēkas materiālu izstāde „Kur veries – mūžīgs loks", tā atzīmējot RCB filiālbibliotēkas „Avots” 70 gadu pastāvēšanu.

- **Sadarbība novadpētniecības jomā**

Pārskata gadā turpināta RCB un LNB sadarbība novadpētniecības jomā, kopīgi organizējot Latvijas bibliotēku 14. novadpētniecības konferenci.

Pārskata gadā RCB un filiālbibliotēkās tika turpināta RCB un filiālbibliotēku sadarbība ar citiem novadpētniekiem, cenšoties ieinteresēt un iesaistīt novadpētniecības darbā apkaimes iestādes, organizācijas, iedzīvotājus, sniedzot viņiem novada izpētes darbam nepieciešamās bibliotekārā darba zināšanas un atbalstu, nodrošinot tikšanās vietu bibliotēkā. Tika turpināta RCB filiālbibliotēku novadpētnieku sadarbība, bibliotekāru vēlme klātienē iepazīt kolēģu novadpētniecības darbu un Rīgas apkaimju kultūrvēsturi, kā arī iepazīstināt ar to savas bibliotēkas apmeklētājus.

Katrai bibliotēkai ir savi novadpētniecības jomas sadarbības partneri, daži no tiem jau iepazīti daudzu gadu ritumā, citi satikti nesen. Sadarbība novadpētniecības jomā nodrošina bibliotēku novadpētniecības darba publicitāti un kvalitāti. Piemēram, RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkai, pateicoties sadarbībai ar Čiekurkalna attīstības biedrību, 2016. gadā aktivizējies novadpētniecības darbs, kā arī pieaugusi iedzīvotāju ieinteresētība par to. RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkā atlasītas fotogrāfijas tās beidzamajos gados realizētās sadarbības partneru tīkla atspoguļošanai. Bibliotēku nedēļas ietvaros tika izveidotas izstādes „Kopā būšanā ir spēks!” (par bibliotēkas sadarbību ar dažādām iestādēm) un „Mēs un Zoo” (par bibliotēkas sadarbību ar Rīgas Zoodārzu). Izstāžu materiāli tika izmantoti pasākumos skolēniem Karjeras dienas ietvaros.

Pārskata gadā kā jaunu sadarbības formu RCB filiālbibliotēka "Vidzeme" norāda apkaimes skolas skolēnu filmētu sižetu par bibliotēku un tās pakalpojumiem realizēšanu.

Jubilejas gadā RCB Pieaugušo literatūras nodaļā ciemojās viesi no Apsīšu Jēkaba Kalaņģiem, Lizuma vidusskolas un Apsīšu Jēkaba mazmazdēls Andrejs Birums, kurš tagad ir rīdzinieks. Viesi iepazinās ar RCB un tās apkopotajiem materiāliem par bibliotēkas pirmo direktoru Apsīšu Jēkabu. 2017. gadā tiek plānota RCB darbinieku atbildes vizīte muzejā.

Sadarbībā ar jauniešu interešu centru „Kaņieris” RCB filiālbibliotēka "Zvirbulis" kļuva par orientēšanās spēles „Rīgas noslēpumi: Aiz trejdeviņiem kalniem” operatīvo centru, kur dalībnieki gan saņēma uzdevumu lapiņas, gan maršruta beigās atkal sapulcējās. Tā kā spēlē piedalījās jaunieši, kuri dzīvo pilsētas centrā, Āgenskalns viņiem bija Nezināmā zeme un orientēšanās tajā – izaicinājums.

RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka jau daudzus gadus sadarbojas ar Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Dauderi nodaļu. Bibliotēkā tiek izvietoti muzeja informatīvie materiāli, notiek kopīgi pasākumi, piemēram, bibliotēkas darbinieku un lasītāju talka: „Nāc talkā Latvijai!” / palīdzam sakopt Dauderus”.

RCB un filiālbibliotēkas pēta novadu galvenokārt ar bibliotēkārā darba metodēm, rosinot izmantot savāktos materiālus novada pētniekiem. Bibliotēkas arvien noteiktāk kļūst par novadpētnieku un bibliotēkas apmeklētāju tikšanās vietu. Bibliotēkās tiek uzaicināti dažādu nozaru profesionāļi, kas ne tikai palīdz vispusīgi iepazīt novadu, bet arī pētīt un papildināt novadpētniecības krājumu.

Bibliotēkas novadpētniecības krājums, bibliotēkā gūstamā informācija veicina novada izpēti. Tā sekmīga sadarbība novada izpētē RCB Grīziņkalna filiālbibliotēkai ir ar koka ēku renovācijas centra „Koka Rīga” direktoru un vēsturnieku V.Eihenbaumu, turpinot pētīt novadpētniecības materiālus par ārstu Johannu Bernhardu Fišeru.

- Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Jāsecina, ka daļa problēmu saglabājušās līdzšinējās. Bibliotekāru lielā darba slodze, bet dažās bibliotēkās – arī personāla trūkums, neļauj ieplānot vajadzīgo laiku novadpētniecības ikdienas darba sistemātiskai veikšanai. Novadpētniecība ir ļoti darbietilpīga, jo nereti materiālu par novadu ir maz un tie meklējami daudzos avotos. Novadpētniecības darba kvalitāti ietekmē bibliotekāru darba apstākļi. Nereti trūkst vietas novadpētniecības krājuma atklāsmei.

Nereti novadpētniecības darbam paredzētie līdzekļi ir nepietiekami. Pasākumu organizēšanai ļoti nepieciešami palīgmateriāli, mazi suvenīri ar RCB simboliku. Pētot bibliotēku vēsturi arhīvos, muzejos nepieciešama nauda dokumentu kopijām. Novadpētniecības krājuma izdevumiem nereti nepieciešama atjaunošana un restaurācija. Informācijas nesēji noveco un tajos esošā informācija ir jāpārraksta jaunākos informācijas nesējos.

Kā varbūtējais risinājums varētu būt projektu līdzekļu piesaiste, pasākumu organizēšana, t.sk. ārpus bibliotēku telpām, sadarbojoties vairākām RCB filiālbibliotēkām, kā arī spodrības dienu aktīvāka izmantošana regulāra novadpētniecības darba veikšanai.

- Galvenie secinājumi

Gada nozīmīgākais notikums Latvijas bibliotēku novadpētniecībā – 14. Latvijas bibliotēku novadpētniecības konference.

Gada nozīmīgākais notikums RCB novadpētniecībā – RCB 110 gadu jubileja.

Novadpētniecības darbs RCB un filiālbibliotēkās kopumā vērtējams kā veiksmīgs. Bibliotēku novadpētnieki ieguvuši jaunas zināšanas un prasmes. Bibliotēku novadpētniecības krājums ir papildināts ar jauniem dokumentiem, tas marķēts, sakārtots un pārskatāmi izvietots, veiksmīgi risināti sadarbības jautājumi. Bibliotēku vēstures izpētē gūti jauni atklājumi.

Novadpētniecības pasākumi ir raisījuši interesi apmeklētājos. Bibliotēku novadpētniecības darbs ieguvis plašāku adresātu loku, ir veicinājis sabiedrības integrāciju, patriotisko audzināšanu.

Projekti

9. PROJEKTI

Pārskata periodā RCB sagatavoja un iesniedza četrus projektu konkursu pieteikumus, kā arī bija sadarbības partnere vairākos projektos.

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
„V. Rūmnieka grāmatas „Pasakas par līdakām, datoriem un telefoniem” atvēršanas svētki	RD, Kultūras pasākumu finansēšanas konkurss	Projektā piešķirts – 225.00 EUR, RCB līdzfinansējums – 153.40 EUR	Realizācijas laiks – 1.-28. aprīlis. Projektā piedalījās RCB Bērnu literatūras nodaļa, Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka un filiālbibliotēka „Vidzeme”. Mērķis – organizēt tikšanos ar bērniem populāru rakstnieku, tā popularizējot lasīšanu un bibliotēku.	Atbalstīts
„Sarunas un grāmatas – līdzņemšanai”	RD IKSD, Sabiedrības integrācijas brīvprātīgo darba programma	Projektā piešķirts – 1 339.91 EUR	Realizācijas laiks – 16. marts - 25. novembris. Mērķis – ar brīvprātīgo darba palīdzību veikt priekšā lasīšanu un tā veicināt Rīgas ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas iestāžu, dienas centru iemītnieku aktīvāku sociālo iekļaušanos. Projektā piedalījās 80 brīvprātīgo, tika realizēta sadarbība ar 5 RSAC.	Atbalstīts
„Rīgas Centrālās bibliotēkas 110 gadu un RCB filiālbibliotēkas „Vidzeme” 90 gadu jubilejas pasākumi”	RD, Kultūras pasākumu finansēšanas konkurss	Projektā piešķirts – 1 754.00 EUR RCB līdzfinansējums – 1 335.12 EUR	Realizācijas laiks – 29. septembris -23. decembris. Mērķis – veicināt RCB atpazīstamību. Stilizēta literārā uzveduma par Rīgas pirmās publiskās lasītavas atklāšanas dienu sagatavošana un realizēšana. Novadpētnieciskas izstādes par padomju laika posmu (līdz šim mazāk pētītais posms RCB filiālbibliotēkas „Vidzeme” un tās ēkas vēsturē) sagatavošana	Atbalstīts
„Citāda saskarsme”	RD IKSD, Sabiedrības integrācijas programma	1 500 EUR	RCB Bibliotēku dienesta galvenās ekspertes bibliotēku jomā Ingūnas Strangas sagatavoto ieteikumu bibliotekārajam darbam ar invalīdiem izdošana	Neatbalstīts
„Valsts simtgadi gaidot” un „Un tapa valsts”	Sadarbībā ar biedrību „Cita Rīga” RCB Jaunciema filiālbibliotēkā Rīgas 15.PII bērni klausījās stāstu par valsts tapšanu, veidoja puzzles, zīmēja apsveikumu Latvijai. Bērnu klubiņa bērni projekta ietvaros piedalījās interaktīvā spēlē par valsts tapšanu.			Sadarbības projekti
“Metodisko materiālu stūrītis	Sadarbībā ar Bērnu slimnīcas fondu realizēts projekts. Tā ietvaros Strazdumuižas internātvidusskolā notika seminārs “Darbs ar			Sadarbības projekts

neredzīgiem un vājredzīgiem bērniem”	vājredzīgiem un neredzīgiem bērniem”, tika apmeklēta Latvijas Neredzīgo bibliotēka. Projekta iespējas ļauj pilnveidot RCB ārējā apkalpošanas punkta "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS aprīkojumu bērniem ar īpašām vajadzībām. Jauniegūtie materiāli, taktilās grāmatas un mēbeles ļauj vājredzīgiem un neredzīgiem bērniem pilnvērtīgi un interesanti pavadīt laiku bibliotēkā.	
„Būsim aktīvi!”	RD Labklājības departaments īstenoja Centrālās Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmas projektu, kura mērķis – vecāka gadagājuma cilvēku sociālās izolētības mazināšana, izmantojot brīvprātīgo darbu Igaunijā, Latvijā un Somijā. Projekta ietvaros visās trijās šo valstu pilsētās tika veikts pētījums “Seniori un brīvprātīgo aktivitātes”, turklāt arī Rīgā no 2016. gada 8. februāra darbu sācis zvanu centrs senioriem, kurā darbojas seniori uz brīvprātības pamatiem. RD LD realizētajā projektā par senioru zvanu centru informējošas lekcijas notika RCB Pieaugušo literatūras nodaļā, Torņakalna, Juglas filiālbibliotēkā, filiālbibliotēkā „Rēzna”.	Sadarbības projekts

Realizēto RCB projektu detalizētākus aprakstus skatīt Pielikumā Nr.5.

- Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem

Projektu rezultātā izdevies piesaistīt papildu līdzekļus RCB budžetam. Turklāt jāatzīmē, ka pasākumi raisa interesi apmeklētājos, pulcē plašu publiku, veicina RCB atpazīstamību un pozitīvo publicitāti. Projektu laikā gūtās zināšanas vairo RCB darbinieku pieredzi.

Publicitāte

10. PUBLICITĀTE

• Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem
2016. gadā sabiedrisko attiecību un publicitātes jomā lielākā uzmanība tika pievērsta informācijai par RCB sniegto pakalpojumu pieejamību ikvienam interesentam, informācijai par bibliotēkās notiekošajiem pasākumiem, izstādēm un citām aktivitātēm, kā arī RCB 110 gadu jubilejai.

RCB tēla veidošanas, publicitātes un sabiedrības informēšanas jomā strādā ikviens RCB bibliotekārais darbinieks, sākot ar administrāciju un sabiedrisko attiecību vadītāju, līdz pat katras filiālbibliotēkas darbiniekam. RCB sabiedrisko attiecību darbs notika sadarbībā ar RD Sabiedrisko attiecību nodaļu, RD IKSD Sabiedrisko attiecību nodaļu un RD IKSD Kultūras pārvaldes Kultūras projektu un pasākumu nodaļas darbiniekiem.

2016. gada nozīmīgākie notikumi un procesi, kuru publicitātē tika ieguldīts vislielākais darbs, bija:

- ✓ RCB 110 gadu jubilejai veltītie pasākumi: starptautiskā novadpētniecības konference 22. septembrī, jubilejas pasākums 10. oktobrī u.c.;
- ✓ Dzejas lasītavas atklāšana RCB 5. aprīlī;
- ✓ ikgadējā Bibliotēku nedēļa no 18. līdz 23. aprīlim;
- ✓ Pludmales lasītavas atvēršana Lucavsalā 31. maijā un tās darbība vasaras mēnešos;
- ✓ Kun operai (Ķīna) veltītās izstādes (*China Kun Opera Culture Exhibition*) atklāšana RCB ar Rīgas sadraudzības pilsētas Sudžou Operas muzeja direktores un citu Ķīnas delegācijas pārstāvju un Rīgas domes amatpersonu piedalīšanos 7. jūnijā;
- ✓ lielu rezonansi guvušais brīvprātīgo projekts „Sarunas un grāmatas – līdzņemšanai”;
- ✓ tradicionālie bērnu svētki „Nāc un piedalies!” Vērmanes dārzā 3. septembrī;
- ✓ filiālbibliotēkas „Vidzeme” 90. jubilejas pasākumi divu nedēļu garumā no 17. līdz 29. oktobrim;
- ✓ RCB ikgadējā izdevuma „Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata” prezentācija 22. decembrī.

Šo un citu nozīmīgāko pasākumu popularizēšanai tika rakstītas preses relīzes nosūtīšanai plašsaziņas līdzekļiem un gatavota un ievietota informācija RCB tīmekļa vietnē un sociālo tīklu profilos www.draugiem.lv/rcb un www.facebook.com/RigaCB. Informāciju par pasākumiem un aktualitātēm bibliotēkās sagatavoja konkrētās RCB nodaļas vai filiālbibliotēkas darbinieki, taču tālāka informācijas izplatīšana notika centralizēti – informācija tika iesniegta RCB sabiedrisko attiecību vadītājam, kura veica tās rediģēšanu atbilstoši RCB pieņemtajām prasībām un stilam un pielāgojot saturu un izteiksmes veidu atbilstoši dažādu plašsaziņas līdzekļu mērķauditorijai. Preses relīzes par nozīmīgākajiem notikumiem RCB un filiālbibliotēkās tāpat kā katru gadu regulāri tika sūtītas ievietošanai RD IKSD tīmekļa vietnes www.kultura.riga.lv jaunumu sadaļā, kā arī RD informatīvajā portālā www.riga.lv un Bibliotēku portālā www.biblioteka.lv. Informācija tika sūtīta arī Latvijas ziņu aģentūrām LETA un BNS, no kurienes tā nonāk plašsaziņas līdzekļu rīcībā, kā arī interneta portāliem www.delfi.lv, www.apollo.lv,

www.reitingi.lv, www.kasjauns.lv, www.tvnet.lv, www.apkaimes.lv, www.nra.lv, www.la.lv, www.diena.lv, www.multinews.lv, www.mammamunteti.lv, www.528.lv, www.e-skola.lv u.c., televīzijas (LTV, LNT, TV24, TV3) un radio ziņu dienestiem, kā arī laikrakstiem *Diena*, *Neatkarīgā Rīta Avīze*, *Latvijas Avīze*, *Telegraf* u.c.

2016. gadā RCB un filiālbibliotēku pakalpojumu popularizēšanai tika izmantotas RCB sabiedrisko attiecību vadītājas un Bibliotēku dienesta noformēšanas mākslinieces izstrādātās vienota stila informatīvās vienlapes un bukleti, kas latviešu un krievu valodā (RCB nodaļām arī angļu valodā) izveidoti visām RCB filiālbibliotēkām un noformēti atbilstoši Rīgas pilsētas pašvaldības korporatīvās identitātes prasībām. Izstrādātas arī informatīvās vienlapes bērniem. Šie materiāli pēc nepieciešamības tika drukāti uz vietas bibliotēkās. RCB lietotāju apkalpošanas nodaļas pakalpojumu popularizēšanai tika izmantotas uz pasūtījumu izgatavotas informatīvas vienlapes. Tipogrāfiski projekta „Sarunas un grāmatas – līdzņemšanai” ietvaros tika sagatavots tā plakāts un iespiestas informatīvās vienlapes par RCB filiālbibliotēkām un sniegtajiem pakalpojumiem palielinātā drukā. Tipogrāfiski iespiests tika arī RCB 110 gadu jubilejas plakāts un jubilejas pasākuma ielūgumi. Plakāti un informācijas lapiņas par bibliotēkās notiekošajiem pasākumiem tiek sagatavoti visās filiālbibliotēkās un ir bibliotēku ikdienas darbs.

2016. gadā visās RCB filiālbibliotēkās tika pabeigta jauno Rīgas pilsētas pašvaldības korporatīvās identitātes prasībām atbilstošo izkārtnu izgatavošana un uzstādīšana.

Iespēju robežās tika veidots vienots bibliotēku telpu noformējums: informācija par darba laikiem, telpu norādes, informācija par pakalpojumiem, plauktu uzraksti, krājuma daļēni u. c. Vienotā stilā veidotais noformējums, pirmkārt, veido RCB kā vienotas iestādes tēlu, otrkārt, palīdz lietotājiem, kas apmeklē vairākas RCB filiālbibliotēkas, labāk orientēties bibliotēkas piedāvājumā. Dažādu informatīvo norāžu un materiālu noformējumu bibliotēkām veidoja RCB Bibliotēku dienesta noformēšanas māksliniece vai bibliotēku darbinieki saviem spēkiem.

2016. gadā RCB rada iespēju pasūtīt reklāmas suvenīrus ar bibliotēkas simboliku: pildspalvas, mapes, maisiņus, krekliņus, cepurītes.

Informācija par RCB radio pārraidēs un televīzijas raidījumos:

- ✓ Informācija par RCB pasākumiem regulāri tika atspoguļota televīzijas kanālu rīta programmu „ziņu lentās” un radio staciju īsajos paziņojumos par kultūras pasākumiem;
- ✓ plaši izskanēja informācija par RCB skaļās priekšā lasīšanas projektu „Sarunas un grāmatas – līdzņemšanai”: LR1 raidījumā „Kā labāk dzīvot” - „Bibliotēka mūsdienās: satikšanās, izglītošanās un brīvā laika pavadīšanas vieta”: <http://lr1.lsm.lv/lv/raksts/ka-labak-dzivot/biblioteka-musdienas-satikšanas-izglitosanas-un-briva-laika-pava.a73151/>;
- ✓ LR 1 raidījumā „Labrīt”: <http://www.lsm.lv/lv/raksts/latvija/zinas/skalas-prieksa-lasisanas-projekts-izpelnijies-negaiditi-lielu-brivpratigo-atsaucibu.a205052/>;

- ✓ LNT raidījumā „900 sekundes”: <http://skaties.lv/zinas/latvija/sabiedriba/izdari-labu-darbu-izsludinata-pieteikšanas-skalas-lasisanas-projektam-socialajos-centros>;
- ✓ TV3 ziņās <http://skaties.lv/zinas/latvija/visu-cienu-simtiem-brivpratigo-atsaucas-aicinajumam-lasit-pansionatos/> u.c.
- ✓ RCB galvenās bibliotēkas darbinieki snieguši intervijas Latvijas Radio raidījumiem: vadītāja Gunta Ozola sniedza interviju LR1 rīta raidījumam „Labrīt” par lieldrukā izdotās Daces Rukšānes grāmatas prezentāciju RCB (6. janvārī), piedalījās LR4 tiešraidē, kurā iepazīstināja ar RCB Bibliotēku nedēļas aktivitātēm (20. aprīlī), sniedza interviju LR4 par RCB iesaistīšanos labdarības akcijā „Sirdssiltuma darbnīca” (3. novembrī); galvenā bibliotekāre Madara Bruģe viesojās LR5 raidījumā “Spīganā lasītava”, kur sniedza interviju, stāstot par stereotipiem, kas saistīti ar bibliotekāra profesiju, un stāstiem, kas rodas darba procesā (19. martā, <https://www.youtube.com/watch?v=VCCNgLgwEXQ>), bet galvenā bibliotekāre Santa Rukmane šajā raidījumā stāstīja par RCB notiekošajiem pasākumiem (2. aprīlī, <https://www.youtube.com/watch?v=Xc5oRzO-t9E>);
- ✓ sagaidot RCB 110 gadu jubileju, RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Gunta Ozola un Bērnu literatūras nodaļas vadītāja Natālija Hološa piedalījās Radio Baltkom tiešraidē, iepazīstinot ar RCB vēsturi, šodien un nākotnes iecerēm (20. septembrī);
- ✓ vairāki sižeti tapuši arī Latvijas Televīzijas raidījumiem: gan intervija par tualešu pieejamību RCB apmeklētājiem LTV1 raidījumam „4. studija” (27. septembrī), gan intervija par RCB vēsturi un aktualitātēm LTV7 ziņu raidījumam, gan sižeti par RCB notiekošajiem pasākumiem – mākslinieces Žannas Drobišs izstādi un Valda Rūmnieka grāmatas „Pasakas par līdakām, datoriem un telefoniem” atvēršanas svētkiem LTV7 ziņām, Dzintras Gekas filmas „Sibīrijas bērni” atvēršanas pasākumu un iespēju noskatīties filmu RCB LTV1 „Panorāmai” (14. jūnijā);
- ✓ RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja sniedza intervijas LNT raidījumam „900 sekundes” par cilvēku lasīšanas paradumiem skaitļos un faktos (1. aprīlī) un „Pirmajam Baltijas kanālam” par RCB ikdienu, tās apmeklētājiem un viņu lasīšanas paradumiem (19. janvārī), kā arī RCB tika filmēts sižets „Pirmajam Baltijas kanālam” par 1941. gada deportācijām (14. jūnijā, <http://www.1tv.lv/news/9415-75-let-so-dnya-pervoy-deportacii.html>);
- ✓ RCB filiālbibliotēkā „Vidzeme” notika LNT ziņu sižeta filmēšana par portāla www.filmas.lv izmantošanas iespējām bibliotēkās, RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa sniedza interviju TV3 raidījumam „Sveika, Rīga!” par RCB 110 gadu jubileju, filiālbibliotēkas „Vidzeme” 90 gadu jubileju un plānotajiem jubilejas pasākumiem (29. oktobrī, <https://www.youtube.com/watch?v=V-b0ffFXEoQ>), filiālbibliotēkas vēsturei un jubilejas pasākumiem bija veltīts arī LR1 raidījums „Kultūras Rondo” (7. novembrī, <http://replay.lsm.lv/lv/ieraksts/lr/76668/rigas-centralas-bibliotekas-filiale-vidzeme-svin-90.-ju/>);

- ✓ filiālbibliotēkā „Avots” tika filmēta TV3 raidījuma „Sveika, Rīga!” vadītāja Kārļa Anitena intervija ar folkloristi Aīdu Rancāni par Ziemassvētku laiku, intervijas fonā tika rādītas bibliotēkas krājumā pieejamās grāmatas par šo tēmu (24. decembrī, <https://www.youtube.com/watch?v=SxFHPCB-GLk>).
- Bibliotēkas informācija tīmeklī:
 - ✓ bibliotēkas tīmekļa vietne (mājaslapa)

Sabiedrības informēšanai interneta telpā tiek uzturēta un pilnveidota RCB tīmekļa vietne www.rcb.lv, kā arī tīmekļa vietne/blogs *Rīgas Centrālā bibliotēka bērniem* <http://bibliotekaberniem.rcb.lv>. Reizi mēnesī tīmekļa vietnē un bērnu blogā tiek ievietota apkopotā informācija par RCB nodaļās un filiālbibliotēkās organizētajiem pasākumiem un izstādēm. 2016. gadā RCB tīmekļa vietnes sadaļā *Aktuāli* publicēti vairāk nekā 210 informatīvi raksti par pasākumiem, izstādēm u.c. aktualitātēm bibliotēku darbā, fotogalerijā ievietotas 128 galerijas. Informācijas un fotogaleriju ievietošanu tīmekļa vietnē veica RCB sabiedrisko attiecību vadītāja un Bibliotēku dienesta speciālisti. Kā tekstuāls apraksts parasti tiek ievietota informācija par gaidāmajiem pasākumiem, bet par notikušajiem pasākumiem tiek ievietotas fotogalerijas. RCB tīmekļa vietnē var iepazīties ar visiem publicētajiem pasākumu aprakstiem, jo mājaslapā tiek veidots aktualitāšu arhīvs, kurā informācija tiek grupēta un ir ērti atrodamā pēc aktualitātes atspoguļošanas gada un mēneša.

Tā kā esošās RCB tīmekļa vietnes dizaina un funkcionalitātes iespējas ir stipri ierobežotas, 2016. gada laikā tika strādāts pie jaunas RCB tīmekļa vietnes. Mājaslapā izveidoti daudzi jauni atribūti: statistika, iespēja ievietot video, lietotāju reģistrācija, komentāru sekcijas rakstiem, aptaujas, kurās iespējams ierakstīt savu atbilžu variantu, kā arī grupētas sadaļas konkrēta raksta meklēšanas atvieglošanai. Jaunās RCB tīmekļa vietnes atvēršanas pasākums plānots 2017. gada Bibliotēku nedēļā.

Pārskata gadā bibliotēkas bērnu blogā <http://bibliotekaberniem.rcb.lv> tika veiktas dizaina izmaiņas un uzlabota video atskaņošanas funkcionalitāte.

- ✓ emuāri (blogi)

Tīmekļa vietne/blogs *Rīgas Centrālā bibliotēka bērniem* <http://bibliotekaberniem.rcb.lv> (vairāk skat. pārskata 7. sadaļā „Darbs ar bērniem un jauniešiem”).

- ✓ sociālie tīkli

RCB izveidoti profili vairākos sociālajos tīklos (www.facebook.com/RigaCB, www.draugiem.lv/rcb, www.twitter.com/RigaCB), kur tiek atspoguļota informācija par RCB un filiālbibliotēkām un ko uztur RCB Sabiedrisko attiecību vadītāja Daina Ģeibaka un Bibliotēku dienesta speciālisti. Darbs tiek veltīts arī komunikācijai ar sociālo tīklu apmeklētājiem, atbildot gan uz labvēlīgiem komentāriem, gan ne tik pozitīviem viedokļiem par bibliotēkas darbību.

RCB lapā www.draugiem.lv/rcb 2016. gadā ievietotas 125 fotogalerijas (2 344 fotogrāfijas) un 333 „runā” ieraksti. RCB lapa ir 328. vietā no 35 377 biznesa lapām portālā, un aizvadītajā gadā tai bijuši

vairāk nekā 97 000 apmeklētāji, kas gan ir par 84% mazāk nekā 2015. gadā (izskaidrojums tam varētu būt portāla popularitātes samazināšanās sabiedrībā kopumā, vai arī izmaiņas portāla statistikas veidošanā, jo nav viennozīmīgas atbildes, vai „Lapas apmeklējumu skaits” 2016. gadā ir tas pats, kas „Lapas kopējais skatījumu skaits” 2015. gadā. Skaitliski atšķirība ir ļoti liela). Saskaņā ar lapas statistiku sekotāju skaits pieaudzis par 40% (2015. gadā tas bija 477, 2016. gadā – 625). 86% no viņiem ir sievietes. Mūsu lapa vispopulārākā ir 50+ vecumu sasniegušu sieviešu vidū (47%), visneinteresantākie esam bērniem un jauniešiem līdz 17 gadu vecumam (5%), pārējās divas skaitliskās pozīcijas daļa cilvēki vecumā no 18 līdz 35 (22,5%) un no 36 līdz 49 gadiem (25,5%).

RCB lapas www.facebook.com/RigaCB sekotāju skaits, noslēdzoties 2016. gadam, bija 940. Aptuveni tāpat kā *draugiem.lv*, 84% sekotāju ir sievietes. 13% ir vecumā no 18 līdz 24, 32% vecumā no 25 līdz 34 gadiem, bet 19% vecumā no 45 līdz 64 gadiem (pārējās vecuma grupas nepārsniedz 10% līmeni). Kā liecina statistika, katras lapā ievietotās informācijas apmeklējumu skaitam gada garumā ir tendence pieaugt. Populārāki ir tie ieraksti un galerijas, kuras informē par notikumiem, kuros iesaistītas vairākas puses, vairāk cilvēku, vairāk dažādu organizāciju. Ievietotās informācijas un fotogrāfiju apjoms ir aptuveni vienāds ir aktivitātēm lapā www.draugiem.lv/rcb.

Ar RCB profilu www.twitter.com/RigaCB 2016. gadā iepazīnušies vairāk nekā 1 570 interesenti. Izmantojot dažādu sociālo tīklu informācijas sinhronizācijas iespējas, *twitter.com* automātiski tiek atspoguļota visa informācija, kas tiek ievadīta www.draugiem.lv/rcb RCB lapā.

Analizējot sociālo tīklu statistiku, jāņem vērā, ka tā dažādos tīklos tiek veidota pēc atšķirīgiem principiem. Nākotnē jādome par sociālo tīklu piedāvātās reklāmas izmantošanas iespējām, lai palielinātu sekotāju skaitu un informācijas apriti sabiedrībā, kas savukārt varētu palielināt RCB nodaļu un filiālbibliotēku klātienēs apmeklējumu.

✓ citas tīmekļa vietnes

- ✓ Latvijas Bibliotēku portālā www.biblioteka.lv izveidotajos RCB un filiālbibliotēku profilos, izmantojot LDKK IS, tiek uzturēta aktuāla bibliotēku kontaktinformācija un darba laiks. Sekot līdz bibliotēkas aktualitātēm ļauj visos profilos pievienotās saites uz RCB tīmekļa vietni un sociālajiem tīkliem, kā arī informācija par nozīmīgākajiem pasākumiem RCB un filiālbibliotēkās tiek nosūtīta portāla redaktoram ievietošanai rubrikā „Notikumi”. Portāla trūkums ir, ka tajā neparādās informācijas sistēmā ievadītās piezīmes par bibliotēkas darba laiku, piemēram, ka bibliotēka slēgta katra mēneša pēdējā trešdienā (Spodrības diena), ka bibliotēkā notiek remonts u. c.;
- ✓ portālā www.kulturaskarte.lv tiek atspoguļota RCB un visu filiālbibliotēku kontaktinformācija, kā arī pieejami statistikas dati, kas par iepriekšējo kalendāro gadu tiek ievadīti LDKK IS. Nav novērots, ka šis portāls būtu populārs interneta lietotāju vidū. Bibliotēku statistikas dati ir interesanti bibliotēku jomas profesionāļiem sava darba analīzei un salīdzināšanai Latvijas mērogā;
- ✓ RD IKSD interneta vietnes iestāžu katalogā <http://dati.e-skola.lv/lv/kulturas-iestades/biblioteka>

✓ RCB piedāvāto pakalpojumu apraksts pieejams arī Rīgas pašvaldības pakalpojumu portālā <https://www.eriga.lv/ServiceCards/Default.aspx?cardExternalId=RD005883AJ0016>

• Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

2016. gadā RCB notikuši 2 458 pasākumi, ko apmeklējuši 41 231 interesenti (tajā skaitā tematiskie pasākumi, ekskursijas uz bibliotēku, bibliotekārās stundas, konkursi, lietotāju interešu grupu pasākumi, tikšanās ar sabiedrībā populāriem cilvēkiem u. c. pasākumi visdažādākajām mērķauditorijām). Visvairāk pasākumu – 1 443 jeb 59% no kopskaita - tika organizēti dažādām bērnu mērķauditorijām (apmeklējums 24 860 jeb 60% no pasākumu apmeklējuma), aktīva ir sadarbība ar pirmsskolas izglītības iestādēm un skolām, kuru audzēkņiem tiek organizēti bibliotēku un to sniegto pakalpojumu un lasīšanu popularizējoši un veicinoši pasākumi.

2016. gadā turpinājās RCB sadarbība ar grāmatu apgādiem un autoriem, pateicoties kurai bibliotēku nereti apmeklē gan sabiedrībā pazīstamas personas, gan savas darbības sfēras entuziasti, gan vienkārši interesanti cilvēki:

- ✓ Īpašs notikums Latvijas grāmatniecībā bija apgāda „Zvaigzne ABC” pirmās lieldrukas daiļliteratūras grāmatas – Daces Rukšānes „Mīlasstāstu” – prezentācija RCB janvārī ar autores piedalīšanos. RCB un „Zvaigzne ABC” labas sadarbības piemērs ir arī RCB 110. jubilejai par godu ar īpašu veltījumu bibliotēkai izdotā Apsīšu Jēkaba stāstu „Bagāti radi. Svešos ļaudīs” grāmata;
- ✓ turpinājās ilggadējā sadarbība ar apgādu „Jumava” – RCB tika rīkotas vairākas grāmatu prezentācijas: vārieniģa Augusta Deglava romāna „Rīga” 1. sējuma jaunā izdevuma prezentācija, kurā piedalījās RD vicemērs Andris Ameriks, RD Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāja Eiženija Aldermane, Latvijas Universitātes profesore Ausma Cimdiņa u. c.; ceļotāja Harija Sila grāmatas „Lemti nepadoties” un Elizabetes Ozolas un Jāņa Arvīda Plauža grāmatas „Mīmika un žesti” prezentācija; par aktiermākslas cienītāju svētkiem izvērtās Lias Guļevskas grāmatas „Jānis Kubilis. Kad gadiem es pāri skatos...” prezentācija ar autores un savulaik Latvijas Nacionālā teātra aktiera Jāņa Kubiļa piedalīšanos;
- ✓ sadarbībā ar apgādu VESTA-LK aprīlī RCB notika grāmatas „Zvaigžņu lietus. Starptautiskajam Baltijas baleta festivālam – 20” prezentācija ar grāmatas idejas autores, horeogrāfes Litas Beiris un citu sabiedrībā pazīstamu cilvēku piedalīšanos, ko papildināja akordeonista Māra Rozenfelda spēlētās melodijas un aktrises Indras Burkovskas sniegums Aisedoras Dunkanes lomā fragmentā no izrādes "Aisedora. Baskājainā dejotāja". Savukārt augustā notika Valda Grēviņa dzejoļu grāmatas „Veca cilvēka dziesmas” prezentācija, kurā piedalījās grāmatas sastādītāja Marta Dziļuma, izdevēja Ligita Kovtuna, literatūrzinātnieks Raimonds Briedis, aktieris Jānis Jarāns un saksofonists Valters Mucenieks;
- ✓ februārī RCB notika viesojās māksliniece ilustrētāja Jekaterīna Beļajeva un notika viņas ilustrētās Annas Sakses grāmatas „Austrumu buķete” krievu valodā prezentācija;

- ✓ maijā RCB tika prezentēta Rikarda Beruga (Richard Bærug) un Šako Margiana (Shako Margian) grāmata "Europe's unknown fairytale land. Around Svaneti - on foot and on skis" ("Eiropas nezināmā pasaku zeme. Apkārt Svanetijai - kājām un ar slēpēm"). Pasākumā piedalījās grāmatas autori, kā arī Gruzijas vēstnieks Latvijā Teimurazs Džandžalija (Teimuraz Janjalija);
- ✓ septembrī interesentus RCB pulcināja iespēja tikties ar kultūrvēsturnieku Igoru Freimani viņa jaunās grāmatas „Dzīve. Rēbuss. Šarādes” atvēršanas svētkos;
- ✓ decembrī RCB notika Svetlanas Semjonovas (rakstniece, bibliotekāre) bilingvālās pasaku grāmatas "Kam pieder sēne?" prezentācija;
- ✓ RCB un filiālbibliotēku viesu vidū 2016. gadā bija dzejnieks Viks (Grīziņkalna filiālbibliotēkā), rakstniece un žurnāliste Guna Roze (Imantas filiālbibliotēkā un filiālbibliotēkā “Pārdaugava”), rakstnieks Jānis Ūdris (Ķengaraga filiālbibliotēkā), rakstnieks un publicists Arnolds Auziņš (filiālbibliotēkā „Kurzeme” un „Strazds”), dzejnieks Valdis Rūja (filiālbibliotēkā „Kurzeme”), grāmatas “Minimas 2015” autore Inese Kuške (filiālbibliotēkā “Pārdaugava”), aktieris un grāmatu autors Kaspars Pūce (filiālbibliotēkā „Vidzeme”), rakstniece Ieva Samauska (filiālbibliotēkā „Rēzna”), rakstnieks Māris Bērziņš (filiālbibliotēkā „Zemgale”) u. c.

Tāpat bibliotēkā notikuši citi prezentācijas pasākumi:

- ✓ janvārī filiālbibliotēkā “Vidzeme” notika mūzikas albuma "Pifiņa atgriešanās" prezentācija, kurā piedalījās dziedošā Plēpju ģimene - aktieris Rūdolfs Plēpis, viņa meita Viktorija Plēpe un mazmeita Marija;
- ✓ februārī Šampētera filiālbibliotēkā un filiālbibliotēkā „Kurzeme” bija iespēja noskatīties dokumentālo filmu "Dvēseļu gans" par katoļu priesteri Jāni Bratuškinu un tikties ar filmas režisori Ingu Nesteri;
- ✓ 14. jūnijā RCB sadarbībā ar komunistiskā terora upuru atbalsta un palīdzības fondu „Sibīrijas bērni” notika videofilmas-runājošās grāmatas „Sibīrijas bērni” atvēršanas pasākums, kurā piedalījās režisore Dzintra Geka un filmas dalībnieki.

Izceļami ir pasākumi, ko RCB filiālbibliotēkas rīkojušas ārpus bibliotēkas telpām ar mērķi popularizēt RCB un filiālbibliotēku sniegtos pakalpojumus to cilvēku vidū, kas bibliotēku varbūt neapmeklē, kā arī pasākumus citu Rīgas pilsētas programmu ietvaros:

- ✓ tirdzniecības centrā Dole aprīlī, Bibliotēku nedēļas laikā, notika triju RCB filiālbibliotēku - Daugavas un Ķengaraga filiālbibliotēkas un filiālbibliotēkas „Rēzna” kopīgi rīkots pasākums visai ģimenei: zibakcija (visi atver grāmatas un noteiktu laiku lasa), radošās darbnīcas, konkursi ar balvām, koncerts, kurā piedalījās arī Māra Pūra stepa studijas audzēkņi un RCB un filiālbibliotēku piedāvāto pakalpojumu un pieejamības prezentācija. Pasākums bija labi apmeklēts, uz to bija atnākuši vairāku skolu audzēkņi ar skolotājiem, kā arī vienkārši veikala apmeklētāji kopā ar bērniem;
- ✓ Rīgas svētku ietvaros augustā Grīziņkalnā notika kino svētki ar nosaukumu „Elpojiet dziļi”. Svētkos ar savu programmu piedalījās arī RCB Grīziņkalna filiālbibliotēka, kurā notika tikšanās ar rakstnieku

Viktoru Kalniņu jeb Viku un tikšanās ar grāmatas „Menuets” autori un grupas solisti Inesi Pabērzu un dziedātāju Adrianu Kukuvasu;

- ✓ jūnijā Jāņu gadatirgus un septembrī Čiekurkalna gadatirgus "Pie saknēm" programmā bija arī RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkas darbinieku rīkota ekskursija pa apkaimes interesantākajām un skaistākajām vietām. Šo ekskursiju apmeklētāji tika iepazīstināti arī ar bibliotēku un tās sniegtajiem pakalpojumiem;
- ✓ RCB tīkls un pakalpojumi tika popularizēti arī Grāmatu maiņas punktos.

RCB un filiālbibliotēkās bijušas tikšanās ar sabiedrībā zināmiem cilvēkiem, dažādu nozaru un profesiju pārstāvjiem: ar projekta "Sirds siltuma darbnīca" autori Lindu Vītoliņu RCB, ar Latvijas Nacionālā Vēstures muzeja galveno krājuma glabātāju Gunitu Baumanu, Rīgas rajona tiesas tiesnesi Ivonu Ādamsoni-Stružu, mūziķi Arti Gāgu, heraldikas zinātāju Aloizu Lukšu, somu mūziķi akordeonistu Marko Ojalu, Latvijas Dabas muzeja vecāko antropologi Aili Marnicu, pianistu, Latvijas Mūzikas akadēmijas profesoru Ventu Zilbertu RCB Bišumuižas filiālbibliotēkā, ar izdevniecības SIA "Žurnāls Santa" arhivāri Inesi Gaili RCB filiālbibliotēkā „Avots”, ar Čiekurkalna Attīstības biedrības priekšsēdētāju Kasparu Spundi un literatūrzinātnieku Andreju Grāpi RCB Čiekurkalna filiālbibliotēkā, ar aktrisēm Zani Daudziņu un Dzintru Klētnieci, grāmatu ilustratori Agiju Staku RCB Daugavas filiālbibliotēkā, ar bijušo Dailes teātra aktrisi Ludmilu Leimani-Vītoliņu, politiķi un Saeimas deputātu Vilni Ķirsi RCB Grīziņkalna filiālbibliotēkā, ar Latvijas Tautas frontes pirmo priekšsēdētāju Daini Īvānu, Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas neiroloģi un apiterapeiti Solvitu Naudiņu, aktrisi, labdarības akciju vadītāju Katrīni Pasternaku, tēlnieci Ūvi Upenieci, kinorežisori Dzintru Geku RCB Juglas filiālbibliotēkā, ar gastroenteroloģijas profesoru Anatoliju Danilānu RCB filiālbibliotēkā “Kurzeme”, ar Latvijas Diabēta asociācijas priekšsēdētāju Guntu Freimani RCB Pļavnieku filiālbibliotēkā, ar sporta komentētāju Tomu Prāmnieku RCB filiālbibliotēkā “Rēzna”, ar bijušo basketbolisti Skaidrīti Smildziņu, aktieriem Uldi Dumpi, Kristapu Rasimu, Gundaru Grasbergu RCB filiālbibliotēkā “Strazds”, ar psiholoģi Mariku Bērtuli, politiķi Ingūnu Rībenu RCB Torņakalna filiālbibliotēkā, ar aktieriem Arni Līcīti, Ingu Aizbalti, Lidiiju Pupuri, seriāla "Saplēstā krūze" aktieriem Imantu Vekmani un Lieni Šmuksti, fizioterapeiti Saivu Lisovsku, floristi Lauru Spuru RCB filiālbibliotēkā “Vidzeme”, ar tulkotāju Leldi Rozīti, kalnu slēpotāju Kristapu Zvejnieku RCB filiālbibliotēkā “Zemgale”, ar grafoloģi Anitu Milleri RCB Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkā, ar aktieri Jakovu Rafalsonu RCB filiālbibliotēkā “Zvirbulis” u. c.

Plašajā Rīgas kultūras telpā RCB iekļaujas arī ar koncertiem, kas notiek bibliotēkās: piemēram, RCB telpās notika ansambļa "Runājošās stīgas" koncerts, neofolka/darkfolka grupas "Ēnu kaleidoskops" akustiskais koncerts „Grāmatzīmes”, klasiskās mūzikas koncerts „Aprīļa vakarēšana”, ko organizēja Klasiskās mūzikas biedrība, Jāņu noskaņas koncerts „Saulstāvji”, kurā muzikālo skanējumu radīja mūziķi, kas sevi dēvē vārdos – Vārna un Claustum, Rīgas lībiešu dziesmu ansambļa "Līvlist" koncerts "Lībiešu Ziemassvētki"; RCB Bišumuižas filiālbibliotēkas pasākumos piedalījās vīru vokālais kvartets

"Harmonija Rīgai", Viļņa Salaka vadītais VEF kultūras pils vīru vokālo ansamblis, Ķekavas un Ikšķiles bērnu mūzikas skolas audzēkņi, E.Dārziņa mūzikas vidusskolas vecāko klašu audzēkņu stīgu trio; RCB Daugavas filiālbibliotēkā viesojās folkloras kopa "Zīle", bet RCB Ķengaraga filiālbibliotēkā – folkloras kopa "Silavoti"; RCB filiālbibliotēkā „Pārdaugava” notika Jūrmalas, Pārdaugavas un Bolderājas mūzikas skolu ģitārklāšu audzēkņu un viņu pedagogu Modra Baumaņa un Vladimira Kudrina Ziemassvētku koncerts; RCB filiālbibliotēkas „Vidzeme” pasākumos bērniem piedalījās Klasiskās dejas studijas "Freska" un vokālās studijas „Kukaiņi” dalībnieki u. c.

Kā veiksmīgus jāatzīmē vairākus kolēģu organizētos pasākumus, kas izceļas ar radošu pieeju, izdomu un aktuāliem tematiem:

- ✓ martā RCB aicināja uz trīs internetā populāru blogu autoru stāstu vakaru, kurā ar saviem stāstiem piedalījās uztura blogere Ksenija Andrijanova, grāmatu blogere Spīgana Spektore un bibliotēku blogere Madara Bruģe. Pasākums notika UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīkla "Stāstu bibliotēkas" ietvaros;
- ✓ RCB filiālbibliotēkas „Zemgale” rīkotās akcijas: janvārī bibliotēkā notika komponista Raimonda Paula jubilejai veltīta dziedāšanas akcija – katrs, kas gribēja attālināti apsveikt Maestro jubilejā, bibliotēkā dziedāja savu mīļāko Raimonda Paula dziesmu; Bibliotēku nedēļā aprīlī bibliotēkas darbinieki aicināja piedalīties zibakcijā, kuras laikā pagalmā no grāmatām tika „būvēta” Gaismas pils, bet septembrī – zibakcijā „Olimpiskā diena ir klāt!”, kad pagalmā notika vingrošana un stafetes ar tematikai atbilstošām grāmatām rokās. Diemžēl interesantajās un atraktīvajās zibakcijās tika iesaistīti galvenokārt tikai kolēģi no RCB Bibliotēku dienesta, Komplektēšanas un apstrādes nodaļas un citām nodaļām, kuras atrodas vienā ēkā ar filiālbibliotēku “Zemgale”, atsevišķi Pārdaugavas mūzikas un mākslas skolas pasniedzēji un audzēkņi, taču bibliotēkas apmeklētāji tajās tika iesaistīti minimāli.

Arī 2016. gadā RCB un filiālbibliotēkas piedalījās Latvijas un starptautiskajos projektos un akcijās: „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā 2016”, E-prasmju nedēļā martā, Bibliotēku nedēļā aprīlī, Karjeras nedēļā oktobrī, Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļā novembrī, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīklā “Stāstu bibliotēkas” iesaistījās RCB, Bišumuižas un Torņakalna filiālbibliotēka, RCB rīkoja pasākumu Vispasaules publiskās adīšanas dienā, kā arī piedalījās akcijā „Sirds siltuma darbnīca” (akcijas mērķis ir palīdzēt priekšlaikus dzimušiem mazuļiem, kā arī mazuļiem, kuriem trūkst vecāku gādības, sagādājot tiem adītas un tamborētas zeķītes, cimdiņus, cepurītes un sedziņas) u. c.

RCB nodaļas un filiālbibliotēkas ir atpazīstamas arī kā tieši ar bibliotēkas pakalpojumiem un funkcijām nesaistītu pasākumu norises vietas:

- ✓ trešo gadu biedrība „Latviešu tautas mākslas savienība” sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru RCB divu dienu garumā rīkoja pašdarināto tērpu skati „Radošais nemiers”;

- ✓ ceturto gadu savas izstādes RCB rīkoja dokumentālā foto mākslinieku grupa TF4. Pateicoties tam, ka grupa pulcējas ap ievērojamo Latvijas fotomākslinieku Leonīdu Tugaļevu, sabiedrības interese par šo pasākumu ir liela un ar labu bibliotēkas publicitāti;
- ✓ janvārī RCB notika ikgadējais informatīvais pasākums jauniešiem „Dānija un studiju iespējas Dānijā”, ko rīko Dānijas Biznesa akadēmija un birojs „Study Start” un kas ik gadu ir ļoti apmeklēts;
- ✓ turpinājās sadarbība ar Krievu kultūras dienu organizācijas komiteju, kuras rīkotās lekcijas un koncerti Krievu kultūras dienu ietvaros ik gadus atrod savu, nebūt ne mazu auditoriju. Krievu kultūras dienu ietvaros RCB maijā - jūnijā bija apskatāma starptautiskā bērnu fotoizstāde „Skolas gadi”, maijā viesojās rakstnieces Regīna Maskajeva un Jeļena Romanenko un notika krievu dziesmu ansambļa "Otrada" ("Отрада", Salaspils) koncerts, bet oktobrī notika virkne lekciju: muzikoloģes un pianistes Jeļenas Privalovas-Epšteinas lekcija „Krievu ērģeļmūzika cienītājiem un iesācējiem”, ainavu arhitektes un agronomes Jeļenas Nikolajevas lekcija „Dārza spēks. Krievijas muižu ainavu dizains”. Ķengaraga filiālbibliotēkā maijā notika Sergeja Nikitovska koncerts (pan flauta) un Latvijas krievu dzejnieku literārie lasījumi. Filiālbibliotēkā „Vidzeme” novembrī notika lekcijas "Genealoģija un kulturoloģija" (lektors Aleksandrs Ržavins) un "Mūzikas filozofija" (lektore Evelīna Tilta);
- ✓ RCB Šampētera filiālbibliotēkā arī 2016. gadā sestdienās pulcējās interešu kluba „Vācu nams” dalībnieki;
- ✓ sadarbībā ar Rīgas Dabaszinību skolu Ilģuciema filiālbibliotēkā notika pulciņa „Vides eksperimenti” nodarbības;
- ✓ jauna sadarbība aizvadītajā gadā izveidojās ar Latvijas Fantāzijas un Fantastikas biedrību, kuras divu dienu gada pasākums LatCon 2016 martā notika RCB u. c.

2016. gadā RCB filiālbibliotēkās iecienīti bija pasākumi, kas tiek organizēti dažādām lietotāju interešu grupām-klubiem (skat. pārskata 5. sadaļu „Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība”), kā arī ar apkaimes iepazīšanu saistīti pasākumi (skat. pārskata 8. sadaļu „Novadpētniecība”)

- Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Realizēt visas bibliotēku ieceres pasākumu organizēšanā dažkārt traucē ar autortiesībām un to atlīdzību saistītie jautājumi. Sarežģīts autortiesību jautājums ir arī realizējot sadarbību ar skolām, kuras bibliotēku vēlas apmeklēt mācību programmas ietvaros un apmeklējumā iekļaut daiļdarbu fragmentu lasījumus, kinofilmu skatīšanos, mūzikas ierakstu klausīšanos.

Autortiesības ir aktuālas arī saistībā ar publicitātes materiālu – afišu, ielūgumu, internetā izplatāmās informācijas – veidošanu: kādus materiālus un fotogrāfijas no interneta drīkst izmantot, kā ar citātu iekļaušanu u. c.

Nepietiekams ir dažādiem publicitātes materiāliem un suvenīriem paredzētais finansējums – suvenīriem īpaša nozīme ir bērnu mērķauditorijas piesaistīšanā, pieaugušo mērķauditorijai noderīgi būtu profesionālu reklāmas speciālistu izstrādāti un firmā drukāti informatīvie materiāli.

Šobrīd ir daudz un dažādi veidi un interneta vietnes, ar kuru palīdzību par RCB, tās sniegtajiem pakalpojumiem un rīkotajiem pasākumiem informēt cilvēkus, kuri ikdienā izmanto internetu. Problemātiski ir sasniegt drukāto preses izdevumu lasītājus, televīzijas skatītājus un radioklausītājus – šie plašsaziņas līdzekļi, kuriem regulāri tiek sūtītas preses relīzes, veic lielu informācijas atlasīšanu, un bibliotēkas sūtītā informācija reti sasniedz to mērķauditoriju. Šajos plašsaziņas līdzekļos informācijas izplatīšanai svarīga būtu reklāma, taču reklāma ir dārga, turklāt pastāv viedoklis, ka pašvaldības bibliotēkai, kura tiek uzturēta par nodokļu maksātāju naudu, būtu nepareizi šos līdzekļus tērēt tādu pakalpojumu reklamēšanai, kas jebkuram interesentam pieejami bez maksas.

Bibliotēku organizēto pasākumu fotogrāfiju un video ievietošana RCB tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos – ko drīkst, kādos gadījumos nepieciešama cilvēku piekrišana (pietiek ar mutisku vai vajadzīga rakstiska), vai arī bibliotēkās notikušie pasākumi uzskatāmi par publiskiem un piedalīšanās tajos automātiski nozīmē piekrišanu piedalīties to publicitātē.

RCB un filiālbibliotēkas kā norises vietu saviem dzejas pasākumiem labprāt izmantoja mazpazīstamas dzejnieces un dzejnieki, kas, izmantojot mūsdienās brīvi pieejamās iespējas pašiem izdot savu grāmatu, sevi dēvē par grāmatu autoriem, un jautājums, vai bibliotēkai ir vai nav jāveido lasītāju gaume, joprojām ir aktuāls.

Sadarbības tīkla raksturojums

11. SADARBĪBAS TĪKLA RAKSTUROJUMS

- Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

Pašvaldība regulāri interesējas un atbalsta RCB darbu. Tas tiek analizēts Kultūras pārvaldes sanāksmēs. Tiek iesaistīti arī citi departamenti, piemēram, Attīstības departaments, Labklājības departaments, Īpašuma departaments, ITC.

2016. gadā RD IKSD paspārnē veidotajā darba grupā koncepcijas izstrādāšanai pilsoniskās līdzdalības un lokālpatriotisma veicināšanai Rīgas pašvaldības iedzīvotāju rindās piedalījās RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Ingūna Stranga. Vairākas RCB iesniegtās pasākumu idejas guva atzinību un iekļautas kopējā programmā.

RCB sadarbojas ar RD ITC to pārstāvēto nozaru ITK attīstības stratēģijas izstrādē, veicot savas darbības optimizācijas iespēju izpēti un gatavojot priekšlikumus par veicamajiem pasākumiem. Sadarbībā ar RD ITC 2016. gadā izstrādāta tehniskā stratēģija RCB darbinieku direktoriņu apvienošanai, sagatavots "Microsoft" produktu licencēšanas optimizācijas plāns, kā arī nodrošināta infrastruktūra (virtuālie serveri, *colocation* vieta datu centrā, tīkla infrastruktūras uzturēšana, ar RD korporatīvo tīklu saistīto tehnisko iekārtu apkope).

Visus iepirkumus ITK jomā veic RD ITC; tas nodrošina saskaņotu un centralizētu informācijas sistēmu, programmatūras, datubāzu, datortehnikas un biroja tehnikas, vizuālās tehnikas, datu pārraides tīkla iekārtu u.c. tehnisko līdzekļu iepirkumu procedūru, izstrādi, ieviešanu, ekspluatāciju un administrēšanu. No RD ITC 2016. gadā tika saņemts viedtālrunis un mobilais telefons, piešķirts datorkomplekts un aprīkota darba vieta speciālistam, kas pilda telpu uzraudzītāja pienākumus CB, kā arī bojātas datortehnikas vietā nodrošināta līdzvērtīga tehnika.

Lai ITC varētu operatīvi plānot jauno datoru piegādi CB un filiālbibliotēkām, veco datoru uzlabošanu, tīkla infrastruktūras uzlabojumus un darbavietu aprīkošanu ar IP telefoniem, RCB Automatizācijas nodaļas speciālisti apkopoja informāciju par esošo datoru atrašanās vietām un to tehniskajiem parametriem, kā arī par darbinieku darba vietām, kuras jāaprīko ar jaunajiem IP telefoniem. Uz esošo rasējumu bāzes tika sagatavoti RCB un tās filiālbibliotēku telpu plāni informācijas uzskatāmam atspoguļojumam. Pēc visas nepieciešamās informācijas apkopošanas, 2016. gada oktobrī uzsākta "Bibliotēku tīklu plānošanas projekta" realizācija, kura ietvaros plānota tīkla infrastruktūras uzlabošana visās RCB struktūrvienībās.

RCB kā RD IKSD pakļautības iestāde izmanto šādas RD tiešsaistes informatīvās sistēmas: Horizon (RD grāmatvedības programma); RDLIS (RD vienotā lietvedības sistēma); KADRI (RD darbinieku uzskaitē, personāldaļu informācija); UDV (darbinieka universāla darba vieta – administratīvo funkciju veikšanai (dokumentu saskaņošana); DIPS (Rīgas pašvaldības IT pasūtījumu sistēma).

- Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Izglītības iestādes: Rīgas pašvaldības vispārīzglītojošās mācību iestādes un pirmskolas izglītības iestādes (skat. pārskata 7. sadaļu „Darbs ar bērniem un pusaudžiem”), speciālās skolas, mūzikas un mākslas skolas (izstādes, pasākumi).

Interesu izglītības iestādes, dienas centri bērniem un pilngadīgām personām (izstādes, pasākumi).

Izdevniecības „Jumava”, „Vesta – LK”, „Zvaigzne ABC” (grāmatu prezentācijas).

Rīgas Kultūras un tautas mākslas centri, tajās darbojošās tautas lietišķās mākslas, glezniecības, fotostudijas u. c. (izstāžu organizēšana bibliotēkās).

Muzeji: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, Rīgas Jūgendstila muzejs, Koka ēku renovācijas centrs "Koka Rīga" u. c. (informācijas apmaiņa par pasākumiem).

Uzņēmumi un privātpersonas.

- Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

RCB ir ilggadēja sadarbība ar Helsinku, Viļņas un Tallinas bibliotēku. 2016. gadā uzsākta sadarbība ar Minskas bibliotēku (Baltkrievija). 21.-23. septembrī Rīgā viesojās pārstāves no Minskas. Programmas ietvaros viesnās piedalījās Latvijas bibliotēku novadpētniecības konferencē, apmeklēja CB, filiālbibliotēku „Vidzeme”, „Avots”, Imantas, Daugavas filiālbibliotēku un ārējo apkalpošanas punktu „Saulaino dienu bibliotēka” BKUS.

RCB tiek iesaistīta vairākos RD pārrobežu projektos, piemēram, Hanzas pilsētu sadarbībā.

2016. gadā RCB rīkoja starptautisku konferenci par bēgļu apkalpošanu bibliotēkās, kuru prezentācijas lasāmas šeit: http://www.rcb.lv/archive//index.php?option=com_content&task=view&id=1983&Itemid=41&lang=lv_LV

- Bibliotēku aizstāvības, bibliotēku interešu pārstāvniecības darbs

2016. gada decembrī RCB direktore Dzidra Šmita piedalījās IFLA Starptautiskā bibliotēku interešu pārstāvniecības programmas seminārā Hāgā un pēc tā sadarbībā ar šī semināra pārējiem dalībniekiem no Latvijas uzsāka programmas izstrādi Latvijai. RCB darbs tiek regulāri atspoguļots radio, TV un citos plašsaziņas līdzekļos.

Metodiskais un konsultatīvais darbs

12. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS

- Situācijas apraksts, kopaina pārskata periodā

Metodisko, konsultatīvo un informatīvo atbalstu RCB veic RCB Bibliotēku dienesta Metodiskā nodaļa, KAN, kā arī Automatizācijas nodaļas speciālisti.

Kopš 2016.gada janvāra RCB elektroniskajā lietvedības mapē bibliotekāriem pieejama arī RCB Bibliotēku dienesta informācija: profesionālās pilnveides pasākumu prezentācijas, aktuālās metodisko materiālu un instrukciju redakcijas.

Regulāri un sistemātiski tiek nodrošināta personāla profesionālā pilnveide.

- Reģiona galvenās bibliotēkas veiktie metodiskie pasākumi un konsultācijas, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

Pārskata gadā veikti šādi pasākumi:

- ✓ apmeklētās RCB struktūrvienības, lai pārraudzītu, konsultētu vai praktiski palīdzētu bibliotekāro darba procesu veikšanā, konsultēts pa tālruni vai ar e-pasta starpniecību (krājuma stāvokļa izvērtējums, krājuma saņemšanas/norakstīšanas dokumentu sagatavošana un noformēšana, bibliotekārā darba uzskaitē, informācijas meklēšana datubāzēs, novadpētniecības materiālu atlase, kārtošana un ierakstu ievadīšana novadpētniecības datubāzē, ierakstu veidošana piekomplektēšanas datubāzē, UDK indeksu lietojums problēmgadījumos, kad izdevējs apzināti kļūdains norādījis autora izcelsmes valsti, autoru ziņas bibliogrāfiskajā aprakstā un informācijas resursā, jaunievedumi BIS ALISE u.c.).
- ✓ Metodisko materiālu un instrukciju izstrāde:
 - „Novadpētniecības materiālu aprakstu ievadīšana”, kurā apskatīts darbs ar MARC šabloniem analītiskajiem aprakstiem, papildinot ar ieteikumiem priekšmetu izveidē datubāzei „Rīgas pilsētas novadpētniecība” (sagatavoja – RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Zinta Geršmane);
 - “Par izmaiņām datubāzes Letonika.lv pieejamībā” (sagatavoja – RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Zinta Geršmane);
 - "Radošas aktivitātes pasākumiem bibliotēku darbā ar bērniem", "Viss unikālais ir vienkāršs: Idejas un ieteikumi pasākumu bērniem organizēšanai", "Stāstniecības tradīciju pārmantošana un uzturēšana 21. gadsimtā: Konferences izklāsts " (sagatavoja – RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Ingūna Stranga);
 - par ierīču pārvaldību BIS ALISE “Datoru rezervēšana BIS ALISE” (sagatavoja – RCB Automatizācijas nodaļas speciālisti);
 - instrukcija Outlook e-pasta personīgā konta uzstādīšanai, kā arī web Outlook (pasts.rcb.lv) un intranet.rcb.lv lietošanai (sagatavoja – RCB Automatizācijas nodaļas speciālisti).
- ✓ Gada laikā veikta RCB vienotās lietotāju datubāzes ierakstu pārbaude.

- ✓ Gada laikā veikta novadpētniecības datubāzes ierakstu rediģēšana.
- ✓ Pētīta RCB filiālbibliotēkas "Vidzeme" vēsture Latvijas Nacionālajā arhīvā projektā „Rīgas Centrālās bibliotēkas 110 gadu un RCB filiālbibliotēkas „Vidzeme” 90 gadu jubilejas pasākumi” (veica – RCB Bibliotēku dienesta galvenā ekspertes bibliotēku jomā Zinta Geršmane un Inta Sallinene).
- ✓ Veikta starptautisko un nacionālo lasīšanas veicināšanas programmu ”Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa”, LNB lasīšanas veicināšanas programma ”Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” organizēšana, koordinēšana, vadība RCB.
- ✓ Veikta RCB radošo aktivitāšu bērnu svētkos Vērmanes dārzā koordinēšana un vadība.
- ✓ Veidota bloga bērniem <http://bibliotekaberniem.rcb.lv/> saturs, kā arī piedalījās RCB tīmekļa vietnes www.rcb.lv satura veidošanā un strādāja pie RCB sociālajos tīklos izveidoto profilu satura uzturēšanas.
- ✓ Piedalījās RCB prezentāciju sagatavošanā.
- ✓ Sagatavoja rakstus „RCB Gadagrāmatai, 2015”, piedalījās redkolēģijas darbā.
- ✓ Veikta ikmēneša RCB pasākumu plānu apkopošana.
- ✓ Darbojās RCB Komplektēšanas padomē, RCB krājumu komisijā, krājumu inventarizācijas komisijās.
- ✓ RCB periodisko izdevumu datubāzē veikta datu ievade par 2017. gadā RCB abonēto periodiku, kā arī rediģēja arhīva sadaļa.
- ✓ Gada nogalē veikta centralizēta periodikas pasūtīšana RCB struktūrvienībām.
- ✓ Piedalījās projektu vadības darba grupās. Sagatavoja grāmatu komplektus projektā "Sarunas un grāmatas – līdzņemšanai).
- ✓ Piedalījās darba grupās par RCB filiālbibliotēkas "Strazds" papildu telpu iekārtošanu, izstrādāja funkcionālo plānu un tehnisko specifikāciju šīm telpām.
- ✓ Sagatavoja visu RCB struktūrvienību telpu eksplikācijas plānus.
- ✓ Sagatavoja nepieciešamo dokumentāciju RCB struktūrvienību izkārtņu un vides norāžu saskaņošanai Rīgas pilsētas Būvvaldē.
- ✓ Veica uzziņu darbu, sagatavojot informāciju par RCB iesniegšanai pašvaldībā, LNB, LR KM.
- ✓ Piedalījās atbildes vēstuļu projektu sagatavošanā RCB lasītājiem un iedzīvotājiem.

Pārskata gadā tika organizēti šādi profesionālās pilnveides pasākumi:

Tabula “RCB organizēto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklējums”

Nr.p.k.	Norises laiks	Pasākuma nosaukums, galvenie temati	Dalībnieku skaits	Stundu skaits	Piezīmes
1.	14.01.2016.	Nākotnes bibliotēka. Attīstības tendences. Bibliotēkas loma 21. gs. sabiedrībā.	47	3	Vieslektors no LNB
2.	20.01.2016., 21.01.2016.	Metodes darbā ar bērniem (2 grupas)	31	6	

3.	11.02.2016.	Starptautisks seminārs "Bibliotekārie pakalpojumi bēgļiem"	3	4,5	
4.	03.03. – 19.05.2016.	Jauno bibliotekāru skola	10	36	
5.	27.04.2016.	Latvijas datubāzu saturs un citi digitālie zinību resursi kvalitatīvas un uzticamas informācijas izguvei	40	4	Organizēts sadarbībā ar KISC
6.	10.05.2016.	LNB Sīkiespieddarbu lasītavas un Audiovizuālās lasītavas apmeklējums	13	2	Organizēts sadarbībā ar LNB
7.	01.06.2016.	Mācību brauciens uz Cēsīm	43	5	Organizēts sadarbībā ar Cēsu Centrālo bibliotēku
8.	11.07.2016.	Saldus pilsētas un Saldus novada Ezeres pagasta bibliotēkas apmeklējums	40	2,5	Organizēja RCB bibliotekāru arodbiedrība
9.	15.09.2016.	Darbs ar krājumu RCB	37	2	
10.	12.10.2016.	Komiskais latviešu daiļliteratūrā	36	2	Vieslektors
11.	13.10.2016.	Mācību brauciens uz Limbažiem	8	5	Organizēts sadarbībā ar Limbažu Galveno bibliotēku
12.	20.10.2016.	LNB apmeklējums: K. Ubāna mākslas lasītava un izstāde „Grāmata Latvijā”	15	3	Organizēts sadarbībā ar LNB
13.	02.11.2016.	Ieskats pozitīvajā psiholoģijā	31	3	Vieslektors
14.	24.11.2016.	Publisko bibliotēku novadpētniecība Latvijā un ārzemēs	25	2	Vieslektors no LNB
15.	13.12.2016., 14.12.2016.	Bibliotēka – interesanta bērniem un jauniešiem	28	5	

RCB bibliotekāro darbinieku profesionālā pilnveide notikusi arī ārpus RCB:

Tabula "Citu institūciju organizēto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklējums"

Nr. p.k.	Norises laiks	Organizētājs	Pasākuma nosaukums, galvenie temati	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	13. – 19.08.2016., Kolumbusa (ASV)	IFLA	82. IFLA ģenerālkonference „Bibliotēka bez robežām”	1	
2.	25. – 27.09.2016., Helsinki (Somija)	Helsinku pilsētas bibliotēka	Starptautiska konference „Reshape – designing the future of the library” („Pārveidošana: projektējot bibliotēkas nākotni”)	1	

3.	05. – 07.10. 2016., Viļņa (Lietuva)	Viļņas Centrālā bibliotēka	Starptautiska konference, veltīta RCB un Viļņas Centrālās bibliotēkas sadarbības 15.gadskārtai	2	
4.	14. – 16.12.2016., Hāga (Nīderlande)	IFLA	IFLA Starptautiskais bibliotēku interešu pārstāvniecības programmas seminārs	1	
5.	07.01.2016.	VIAA	Informatīvs seminārs par projektu iesniegšanu un īstenošanu Erasmus+ 2016. gada konkursa ietvaros pieaugušo izglītības sektorā	1	5
6.	27.01.2016.	RD IKSD	Seminārs RD iestādēm, kuras īsteno brīvprātīgo darba programmas projektus	1	2
7.	22.02.2016.	UNESCO LNK	Garamantas dzimtajā valodā un dzimtajos dialektos	1	4
8.	24.02.2016.	Strazdumuižas internātvīdusskola	Darbs ar vājredzīgiem un neredzīgiem bērniem	3	Nav norādīts
9.	24.02.2016	RIIMC	Fraktāļu zīmēšana	1	3
10.	02.03.2016.	KISC	VID elektroniskās deklarēšanas sistēma	2	2
11.	09.03.2016.	LNB	Latvijas pašvaldību publisko bibliotēku apaļā galda diskusija par 2015. gada svarīgākajiem notikumiem, aktualitātēm un darba problēmām	4	4
12.	09.03.2016.	LIKTA, Microsoft Latvia	Projekta „Programmē savai nākotnei” noslēguma semināru.	1	Nav norādīts
13.	10.03.2016.	UNESCO LNK	Mediju un informācijas pratība ilgtspējīgai attīstībai – no koncepta līdz praksei	1	Nav norādīts
14.	10.03.2016.	KISC	Informatīvais seminārs „Latvijas datubāzu resursi kvalitatīvas un uzticamas informācijas izguvei”.	1	Nav norādīts
15.	11.03.2016.	LNB	Pozitīvās domāšanas nozīme mūsdienīgā saskarsmē	1	6
16.	30.03.2016.	LNB	Tikšanās bibliotekāru stāvā: jauniegunumi un pieredze	9	2
17.	07.04.2016.	KISC	Priekšlasījums par plānoto Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu „Mašintulkošanas attīstība”	1	Nav norādīts
18.	19.04.2016.	LBB, LNB u.c.	Latvijas bibliotekāru 18. konference "Attiecības. Sadarbība. Kopiena"	6	8
19.	20.04.2016.	LBB, LNB u.c.	Dalība bibliotēku Ideju tirgū	4	4

20.	22.04.2016.	Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padome	Pavasara konference "Lakstīgalas vārdnīca: vērojumi un vērtējumi Latvijas un Polijas bērnu literatūrā un grāmatu mākslā"	2	8
21.	22.04.2016.	LU SZF un LNB	Santas Taubes maģistra darbs "Vītolu dzimta un māja mutvārdu vēstures liecībās un dokumentos"	2	3,5
22.	27.04.2016.	LNB un Latvijas Bibliotekāru izglītības apvienība	"Bibliotēku nozares profesionālās izglītības starptautisks konteksts un lokāls ieguldījums"	2	6
23.	28.04.2016.	LNB	Reģionu galveno bibliotēku metodiķu seminārs	3	3
24.	23.05.2016.	European RDA Interest Group (EURIG) un LNB	RDA Baltijā un Austrumeiropā (RDA in the Baltics and Eastern Europe)	1	5
25.	17. – 18.06.2016	Bērnu slimnīcas fonds, Vecāku māja	Apzinātība bērnu veselības aprūpē	1	12
26.	22. – 24.07.2016, Preiļi	UNESCO LNK	UNESCO LNK Vasaras skola	1	20
27.	16.09.2016.	Tieto Latvia	Seminārs "Lietotāju apkalpošana sistēmā ALISE"	5	6
28.	29.09.2016.	SIA "Izglītības un attīstības centrs "EGO""	"Radošums un tā izpaušme darbā ar bērniem un pieaugušajiem bibliotēkā"	1	8
29.	07.10.2016.	SIA "Izglītības un attīstības centrs "EGO""	"Komunikācijas māksla ar sevi un citiem"	1	8
30.	07.10.2016.	KISC	Latvijas datubāzu resursi bibliotēku darbiniekiem un lietotājiem	2	3,5
31.	20. – 21.10.2016.	"Bibliotheca Baltica", LNB	13. Starptautiskais Baltijas jūras reģiona bibliotēku apvienības "Bibliotheca Baltica" simpozījs	2	Nav norādīts
32.	02.11.2016.	LNB	Seminārs krājuma komplektēšanas speciālistiem	1	5
33.	08.11.2016.	KISC	EBSCO datubāzu resursi un informācijas meklēšana	4	4
34.	18.10.2016.	LNB	Reģionu galveno bibliotēku metodiķu seminārs	2	4
35.	25.11.2016.	UNESCO LNK	Stāstniecības tradīciju pārmantošana un uzturēšana 21. gadsimtā"	2	8
36.	29.11.2016.	LNB	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru rudens sanāksme	2	Nav norādīts

37.	30.11.2016.	LNB	Jaunākās tendences bibliotēku datu veidošanā	1	2
38.	03.12.2016.	LR Tiesībsargs; apvienība „Apeirons”; LNB	Konference „Izglītības pieejamība”. 2.sesija. 2.tem.gr. „Praktiski risinājumi bibliotēku un informācijas pieejamībai”	1	2
39.	06.12.2016.	VIAA	Praktisks seminārs “Kā pieteikt Apvārsnis 2020 projektus”	1	2
40.	08.12.2016.	LNB	Seminārs „Medijpratība un informācijpratība publiskās bibliotēkas ikdienā”	8	4
41.	15.12.2016.	LNB	Bērnu žūrijas norise un inovācijas 2017	2	5
42.	15.12.2016.	LNB	Seminārs par bibliotēku statistiku	2	3
43.	15.12.2016.	InterTehServiss	Instruktaža darbam ar kases aparātu CHD 3050	2	2

- Izglītības iestāžu bibliotēku pārraudzība

Lai noskaidrotu pamatinformāciju par Rīgas vispārējo izglītības iestāžu bibliotēku stāvokli, novembrī tika veikta skolu bibliotekāru aptauja. No 115 skolām aptaujā piedalījās 102 respondenti.

RCB KAN individuāli konsultējis Rīgas 31. vidusskolas bibliotekāri, kā arī gada laikā vairākas RCB filiālbibliotēkas konsultējušas apkaimes skolu bibliotekārus.

- Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)

RCB aktīvi sadarbojas ar LNB profesionālās pilnveides projektos, RCB darbinieki ir gan LNB Kompetenču attīstības centra lektori, gan klausītāji.

Profesionālās pilnveides nodarbības Latvijas bibliotekāriem LNB Kompetenču attīstības centra 240 un 960 stundu profesionālās pilnveides programmā sagatavoja un vadīja:

- RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Gida Zepkāne („Krājuma uzskaitē. Krājuma organizēšana. Krājuma popularizēšana”);
- RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Ingūna Stranga (“Lasītāju grupas. Mērķauditorijas”), kā arī nodarbību "Bibliotēkas pakalpojumu mērķgrupa – bērni un jaunieši" 3 grupām.

RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Inta Sallinene tika uzaicināta LNB darba grupā, lai piedalītos konsultatīva novadpētniecības tematikai veltīta izdevuma izstrādē. 2016. gada 9. jūnijā LNB tika organizēta bibliotēku novadpētniecības ekspertu paneldiskusijā, kurā piedalījās Inta Sallinene.

Kopš 16. novembra, kad Latvijas Bibliotēku padomes sēdē tika apstiprināts Bibliotēku metodiskā darba ekspertu grupas nolikums un sastāvs, uzsākta tās darbība. Ekspertu grupas izveidošanas mērķis – reģiona

galveno bibliotēku metodiskā un konsultatīvā darba kvalitātes pilnveidošana un labākās prakses ieviešana bibliotēkās. Ekspertu grupas sastāvā ir arī RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Daiga Bērziņa, kura izteica priekšlikumus bibliotēku gada pārskatu saturiskās struktūras, iesniegšanas un pieejamības uzlabošanai.

RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Aiga Balode turpināja dalību LNB Bibliotēku attīstības centra organizētajā statistikas pilnveides darba grupā; 2016. gadā notika divas darba grupas sanāksmes.

16. martā sadarbībā ar LNB un Vispārējās izglītības satura centru mazākumtautību valodas un literatūras skolotāju metodisko apvienību vadītāju profesionālās kompetences pilnveides seminārā "Bērna – aktīva lasītāja – veidošana" RCB un tās filiālbibliotēku aktivitātes lasīšanas veicināšanai sadarbībā ar vispārizglītojošām skolām prezentēja RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Ingūna Stranga, bet praktisko pieredzi stāstīja RCB Grīziņkalna filiālbibliotēkas vadītāja Olga Sincova un RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēkas vadītāja Baiba Andrejeva.

20. aprīlī, prezentējot 2015. gada RCB veiksmes stāstu, projektu „Dialogs. Bilingvāls”, RCB piedalījās LBB organizētajā bibliotēku Ideju tirgū.

Sadarbība ir arī ar LR KM, LKA Kultūras koledžu, LU un KISC. RCB un tās filiālbibliotēkas ir tradicionāla studentu prakšu vieta LU un LKA Kultūras koledžas studentiem, kā arī LNB Kompetenču attīstības centra audzēkņiem profesionālās pilnveides programmā "Informācijas un bibliotēku zinību pamati". RCB filiālbibliotēka "Vidzeme" jau vairākus gadus ir atzīta seminārnodarbību vieta, studentiem apgūstot novadpētniecības kursu.

29. aprīlī par RCB krājuma veidošanas politiku un tās praktisku pielietojumu tika informēti LU Sociālo zinātņu fakultātes studenti bakalaura studiju programmas "Informācijas pārvaldība" lekcijā "Krājuma pārvaldība". Tās laikā studenti uzzināja par RCB krājuma veidošanu, organizēšanu un darbu ar to, par grāmatu un datubāzu iepirkumiem, budžeta pārvaldības principiem, tika demonstrēta informācijas resursu apstrāde. Par bibliotēkas pieredzi stāstīja RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Gida Zepkāne un RCB KAN vadītāja Ineta Kaļķe.

Sadarbībā ar KISC RCB organizēja pasākumus bibliotekāriem un lietotājiem.

10. maijā notika Skype intervija, kuras laikā RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītāja Gunta Ozola, RCB filiālbibliotēkas „Rēzna” vecākā bibliotekāre Lauma Muskare un RCB „Vidzeme” vecākais bibliotekārs Jānis Apse stāstīja KISC pārstāvjiem par RCB notiekošajām mācību aktivitātēm pieaugušajiem bibliotēkas lietotājiem.

Visa gada garumā tika veiktas konsultācijas ar SIA Tieto Latvia speciālistiem par programmas nepilnībām un neskaidriem jautājumiem. Konsultācijas bija par cirkulācijas jautājumiem (informācijas resursu izsniegšana, rezervēšana, lasītāju ievietošanu rindā), plaukta indeksiem, atskaišu veidošanu filiālēs. Tikšanās ar SIA Tieto Latvia speciālistiem notika arī RCB struktūrvienībās (RCB Čiekurkalna un Pļavnieku filiālbibliotēkā), speciālistiem iepazīstoties ar konkrēto RCB struktūrvienību darbu, uz klausot

bibliotēku darbinieku problēmas darbā ar BIS ALISE un vēlmes sistēmas uzlabošanai. Vairāki ieteikumi jau tikuši realizēti jaunākajās BIS ALISE versijās.

Par RCB un tās filiālbibliotēku pieredzi stāstīts kolēģiem un ārvalstu viesiem, kuri ieradušies mācību braucienos (RCB, Daugavas filiālbibliotēka, filiālbibliotēka "Vidzeme" u. c.), vai individuālās konsultācijās (RCB KAN).

Vairākas RCB filiālbibliotēkas konsultējušas sadarbības partnerus – sociālās aprūpes centru darbiniekus, kuri strādā centra bibliotēkā (RCB Mežciema filiālbibliotēka u. c.).

- Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Profesionālās pilnveides jomā joprojām aktuāli autortiesību, kā arī psiholoģijas jautājumi. Nepieciešamas praktiskas nodarbības publiskās uzstāšanās iemaņu uzlabošanai, kā arī mūsdienīgu publicitātes materiālu sagatavošanai, jaunākās literatūras tematikai veltīti apskati.

Rīgas Centrālās bibliotēkas direktore

Dzidra Šmita

28.02.2017.

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2016.gada darba pārskata sagatavošanā piedalījās: *Ilze Apine, Velga Bāliņa, Aiga Balode, Daiga Bērziņa, Zinta Geršmane, Māra Grigorevska, Daina Ģeibaka, Gunta Jansone, Ineta Kaļķe, Sanita Lapiņa, Inta Logina, Maija Mauriņa, Inta Sallinene, Ingūna Stranga, Gatis Šantars, Dzidra Šmita, Linda Štamere, Klāra Švedra, Iveta Vaišļa, Doloresa Veilande, Lelde Vilka, Andra Vīta, Gida Zepkāne.*

Pārskatā izmantotas fotogrāfijas no RCB arhīva.

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izmantojuma rādītāji 2016. gadā

Struktūrvienība	Lietotāju skaits	T. sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	Apmeklējumu skaits	T.sk. apmeklējums bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	T.Sk. pasākumu apmeklējums	Izsniegums	T.sk. izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem	Datorpakalpojumu izmantojums
RCB	14367	2127	172003	20520	7745	275089	29461	44454
Filiālbibliotēka „Avots”	1825	315	18044	3297	358	26192	4306	2606
Bīķernieku filiālbibliotēka	2014	538	24109	5825	418	41456	7684	4305
Bišumuižas filiālbibliotēka	1192	236	16197	3398	1090	37326	7104	2769
Bolderājas filiālbibliotēka	1955	621	25074	6528	1212	41727	8978	2871
Čiekurkalna filiālbibliotēka	1575	478	18051	5524	1493	35345	7774	2833
Daugavas filiālbibliotēka	2538	894	35081	10404	1790	58752	13186	7017
Grīziņkalna filiālbibliotēka	2224	383	22739	4391	1228	37059	6738	4497
Iļģuciema filiālbibliotēka	2540	651	30264	7842	2980	45087	7352	7481
Imantas filiālbibliotēka	4370	1398	54007	15950	2822	79784	18193	8304
Jaunciema filiālbibliotēka	511	176	7447	3689	635	9076	2307	1628
Juglas filiālbibliotēka	3046	559	37008	6994	1175	51614	6248	6534
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	1921	462	18408	3709	215	34995	5672	3336
Kengaraga filiālbibliotēka	2793	910	32771	8711	2195	56756	13620	4738
Mežciema filiālbibliotēka	1261	576	18107	9006	853	22383	7175	2488
Filiālbibliotēka „Pārdaugava”	4320	1047	57321	12389	1271	83716	12276	15044
Pļavnieku filiālbibliotēka	2570	933	31618	8857	609	51029	10912	6104
Filiālbibliotēka „Pūce”	1410	366	15452	4091	361	23762	3980	3643
Filiālbibliotēka „Rēzna”	2216	385	25572	3810	1124	52793	3944	6039
Sarkandaugavas filiālbibliotēka	2095	780	27139	8881	1566	44438	9413	7898
Filiālbibliotēka „Strazds”	1784	511	23106	5582	987	27347	6369	3401
Šampētera filiālbibliotēka	1773	553	21220	6066	1012	35310	6538	4067
Torņakalna filiālbibliotēka	1502	291	14549	2664	377	28397	3651	1750
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	6378	1398	57619	15169	3387	100271	23069	9001
Filiālbibliotēka „Zemgale”	1916	558	22699	7514	1555	44749	7770	1435
Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka	2066	592	24050	5728	291	46206	6358	3650
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	1511	516	16463	6932	522	21363	4457	6623
Ārējais apkalpošanas punkts Dienas centrā	388	0	12061	0	271	12699	0	4100
„Saulaino dienu bibliotēka”	1208	759	15465	6866	1689	12281	4993	2188
Kopā:	75 269	19 013	893 644	210 337	41 231	1 437 002	249 528	180 804

RCB vienotajā elektroniskajā datubāzē reģistrēti **58 250** lietotāji, no tiem bērni un jaunieši līdz 18 gadiem – **15 978**.

Pārskats par Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku kopējo krājumu

RCB struktūrvienība	Krājums 2016.01.01.	Saņemts 2016	Izslēgts 2016	Krājums 2017.01.01.	(+) vai (-)
Rīgas Centrālā bibliotēka	102 028	6 971	4 718	104 281	2253
CB Repozitārija Aktīvais fonds	11 041	210	1 077	10 174	-867
Bibliotēku dienests	1 576	388	66	1 898	322
RCB BKUS	5 905	1 082	604	6 383	478
Filiālbibliotēka „Avots”	16 555	1 427	903	17 079	524
Biķernieku filiālbibliotēka	11 784	1 385	855	12 314	530
Bišumuižas filiālbibliotēka	12 613	1 250	832	13 031	418
Bolderājas filiālbibliotēka	22 151	1 453	1 198	22 406	255
Čiekurkalna filiālbibliotēka	15 794	1 881	1 111	16 564	770
Daugavas filiālbibliotēka	23 066	2 382	1 380	24 068	1002
Grīziņkalna filiālbibliotēka	13 356	1 355	1 073	13 638	282
Iļģuciema filiālbibliotēka	23 889	1 777	977	24 689	800
Imantas filiālbibliotēka	45 091	3 044	867	47 268	2177
Jaunciema filiālbibliotēka	9 961	1 512	1 027	10 446	485
Juglas filiālbibliotēka	21 809	2 042	1 263	22 588	779
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	18 201	1 420	1 837	17 784	-417
Ķengaraga filiālbibliotēka	25 205	1 888	1 599	25 494	289
Mežciema filiālbibliotēka	8 179	1 301	348	9 132	953
Filiālbibliotēka “Pārdaugava”	36 261	2 846	2 545	36 562	301
Ļavnieku filiālbibliotēka	26 920	2 365	1 749	27 536	616
Filiālbibliotēka „Pūce”	17 801	1 481	526	18 756	955
Filiālbibliotēka „Rēzna”	23 100	2 047	2 464	22 683	-417
Sarkandaugavas filiālb.	28 136	1 666	1 629	28 173	37
Filiālbibliotēka „Strazds”	22 691	1 258	1 980	21 969	-722
Šampētera filiālbibliotēka	23 684	1 729	956	24 457	773
Torņakalna filiālbibliotēka	17 904	1 260	2 075	17 089	-815
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	43 981	2 808	2 396	44 393	412
Filiālbibliotēka „Zemgale”	16 718	1 568	1 244	17 042	324
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	18 570	2 277	1 372	19 475	905
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	19 817	1 380	3 338	17 859	-1958
Kopā	683 787	55 453	44 009	695 231	11 444
Reorganizētā struktūrvienība	5 101	0	0	5 101	0
Kopā ar reorganizēto	688 888	55 453	44 009	700 332	11 444

Pārskats par Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku
saņemtajiem informācijas resursiem 2016.gadā

RCB Struktūrvienība	Kopā		Pirktie (par RCB budžeta līdzekļiem)		Nepirktie (dāvinājumi; nodoti viens otram)		Periodika	
	Eks.	€	Eks.	€	Eks.	€	Žurnāli	Laik- raksti
Rīgas Centrālā bibliotēka	6 971	30 914,41	2759	25 143,02	1397	5 771,39	2792	23
RCB Repozitārija Aktīvais fonds	210	1 884,75	204	1 863,50	6	21,25	0	0
Bibliotēku dienests	388	219,07	5	204,85	1	14,22	379	3
RCB BKUS	1 082	2 928,68	359	2 575,73	242	352,95	481	0
Filiālbibliotēka „Avots”	1 427	5 706,95	583	4 950,23	199	756,72	640	5
Biķernieku filiālbibliotēka	1 385	5 098,01	574	4 659,41	91	438,60	716	4
Bišumuižas filiālbibliotēka	1 250	4 662,37	538	4 461,89	27	200,48	677	8
Bolderājas filiālbibliotēka	1 453	5 620,06	629	5 211,54	138	408,52	680	6
Čiekurkalna filiālbibliotēka	1 881	6 063,43	658	5 389,93	177	673,50	1042	4
Daugavas filiālbibliotēka	2 382	8 189,45	897	7 260,33	397	929,12	1081	7
Grīziņkalna filiālbibliotēka	1 355	5 313,63	567	4 708,49	139	605,14	643	6
Iļģuciema filiālbibliotēka	1 777	6 971,05	710	5 822,95	436	1 148,10	621	10
Imantas filiālbibliotēka	3 044	10 974,72	984	8 009,71	844	2 965,01	1209	7
Jaunciema filiālbibliotēka	1 512	4 193,19	501	4 087,28	18	105,91	989	4
Juglas filiālbibliotēka	2 042	7 106,89	701	5 755,48	364	1 351,41	972	5
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	1 420	5 261,26	605	4 917,55	87	343,71	722	6
Ķengaraga filiālbibliotēka	1 888	6 978,85	714	5 855,86	360	1 122,99	805	9
Mežciema filiālbibliotēka	1 301	5 009,28	541	4 476,73	131	532,55	626	3
Filiālbibliotēka “Pārdaugava”	2 846	9 612,74	954	8 005,85	522	1 606,89	1358	12
Ļavnieku filiālbibliotēka	2 365	9 489,24	906	7 333,82	564	2 155,42	885	10
Filiālbibliotēka „Pūce”	1 481	4 828,60	536	4 447,17	91	381,43	851	3
Filiālbibliotēka „Rēzna”	2 047	5 676,24	648	5 318,96	105	357,28	1281	13
Sarkandaugavas filiālb.	1 666	7 589,27	881	7 194,14	82	395,13	699	4
Filiālbibliotēka „Strazds”	1 258	5 817,58	649	5 429,28	69	388,30	535	5
Šampētera filiālbibliotēka	1 729	6 411,41	692	5 750,77	318	660,64	716	3
Torņakalna filiālbibliotēka	1 260	3 296,96	367	3 036,05	86	260,91	804	3
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	2 808	12 316,55	1288	11 154,79	146	1 161,76	1365	9
Filiālbibliotēka „Zemgale”	1 568	5 886,61	665	5 538,17	243	348,44	656	4
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	2 277	8 326,12	781	6 378,02	713	1 948,10	776	7
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	1 380	4 727,16	548	4 527,49	29	199,67	798	5
Kopā	55 453	207 074,53	21 444	179468,99	8022	27 605,54	25799	188

**Pārskats par Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku
izslēgtajiem informācijas resursiem 2016.gadā
(sadalījums pa izslēgšanas iemesliem)**

RCB Struktūrvienība	Kopā	Nolietoti	Lietotāju nozaudēti	Zuduši brīvpiecēja	Novecojuši pēc satura	Cenas korekcijas dēļ	Nodoti Repoz. Apm.f.	Nodoti Repoz. Pas.f.	Nodots uz citu fondu	Periodika	
										Žurnāli	Laikraksti
Rīgas Centrālā bibliotēka	4 718	2 194	115	1	0	4	274	0	32	2078	20
RCB Repozitārija Aktīvais fonds	1 077	84	0	0	0	0	918	75	0	0	0
Bibliotēku dienests	66	0	0	0	0	0	0	0	2	60	4
RCB BKUS	604	5	0	0	0	1	227	0	0	371	0
Filiālbibliotēka „Avots”	903	260	6	129	0	1	0	0	2	502	3
Biķernieku filiālbibliotēka	855	233	0	1	0	1	184	0	42	390	4
Bišumuižas filiālbibliotēka	832	65	0	0	0	1	391	0	0	368	7
Bolderājas filiālbibliotēka	1 198	517	5	117	0	2	0	0	4	547	6
Čiekurkalna filiālbibliotēka	1 111	164	6	1	0	1	285	0	0	651	3
Daugavas filiālbibliotēka	1 380	135	3	0	0	2	445	0	54	736	5
Grīziņkalna filiālbibliotēka	1 073	373	52	0	39	1	215	0	2	386	5
Iļģuciema filiālbibliotēka	977	242	0	0	0	1	194	0	14	516	10
Imantas filiālbibliotēka	867	61	0	0	0	2	0	0	0	796	8
Jaunciema filiālbibliotēka	1 027	44	0	0	0	1	311	0	37	630	4
Juglas filiālbibliotēka	1 263	438	0	9	8	1	46	0	0	757	4
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	1 837	699	0	171	0	1	304	0	0	658	4
Ķengaraga filiālbibliotēka	1 599	436	0	558	0	1	125	0	46	426	7
Mežciema filiālbibliotēka	348	6	39	0	0	1	17	0	0	283	2
Filiālbibliotēka “Pārdaugava”	2 545	549	20	582	0	2	324	0	32	1028	8
Plavnieku filiālbibliotēka	1 749	799	50	0	0	2	226	0	0	662	10
Filiālbibliotēka „Pūce”	526	0	0	0	0	1	39	0	4	478	4
Filiālbibliotēka „Rēzna”	2 464	1 433	0	1	0	1	366	0	1	652	10
Sarkandaugavas filiālb.	1 629	551	0	0	0	2	470	0	50	552	4
Filiālbibliotēka „Strazds”	1 980	1 579	0	0	0	2	0	0	0	394	5
Šampētera filiālbibliotēka	956	294	0	0	0	2	79	0	7	572	2
Torņakalna filiālbibliotēka	2 075	830	0	0	0	1	276	0	330	636	2
Filiālbibliotēka Vidzeme”	2 396	695	0	0	0	2	368	0	42	1278	11
Filiālbibliotēka „Zemgale”	1 244	374	0	138	0	1	112	0	0	617	2
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	1 372	122	0	149	0	1	509	0	0	585	6
Filiālbibliotēka „Zvirbulis”	3 338	1 022	0	1 583	0	1	4	0	0	722	6
Kopā	44 009	14 204	296	3 440	47	40	6 709	75	701	18331	166
										18497	

RCB projekti 2016.

Projekts „**V. Rūmnieka grāmatas „Pasakas par līdakām, datoriem un telefoniem” atvēršanas svētki**” Grāmatas atvēršanas pasākumi veidojās kā bērniem populāra rakstnieka nepastarpināta tikšanās ar savu lasītāju – savstarpēja iepazīšanās, aprunāšanās par izlasīto grāmatu, kā jaunā uzzināšana un priecāšanās. Grāmatas atklāšanas svētkos tika iepazīta rakstnieka V.Rūmnieka personība un daiļrade. Palielinājās lasītāju pieprasījums pēc jaunākās rakstnieka grāmatas „Pasakas par līdakām, datoriem un telefoniem”, bet, iepazīstot bibliotēkas piedāvājumu, – ne tikai citiem V.Rūmnieka darbiem, bet arī citiem latviešu mūsdienu autoriem.

Projekts „Sarunas un grāmatas – līdzņemšanai”

Sabiedrībā plašu rezonansi guvis RCB projekts. Tā uzdevums – brīvprātīgo realizēta priekšā lasīšana piecās Rīgas ilgstošas sociālās aprūpes iestādēs - sociālās aprūpes centros „Mežciems”, „Gaiļezers”, „Stella Maris”, „Pārdaugava” un „Ciāna”.

Plānoto 175 lasījumu vietā veikti ap 400 lasījumu. Plānotais projektā iesaistīto brīvprātīgo skaits – 25, taču kopumā projektā pieteicās ap 380 cilvēku. Informatīvajās nodarbībās no 100 uzaicinātiem un savu dalību iepriekš apstiprinājušiem cilvēkiem piedalījās 80 cilvēku. Papildus, mācību materiālu izsūtīt elektroniski, piedalīties projektā tika aicināti vēl 60 cilvēku. Kopumā lasījumus veica 80 brīvprātīgie, no kuriem 48 ieguva sertifikātus par vismaz septiņām lasīšanas reizēm. Daļa lasītāju nevēlējās saņemt sertifikātus. Brīvprātīgie pārsvarā bija sievietes (no 80 lasītājiem – 5 vīrieši). Visu vecumu lasītāji. Tā kā pirmā preses relīze bija latviešu valodā, sākotnēji vairāk pieteicās lasītāji latviešu valodā, bet vēlāk – arī krievu valodā. 90% lasītāju piekrita lasīt abās valodās, taču bija piedāvājumi lasīt arī ukraiņu, vācu, angļu, spāņu, latgaliešu valodā. Lai gan lielākais vairums zvanītāju bija no Rīgas, interesenti bija arī no Rīgai tuvumā esošām pilsētām: Olaine, Jelgava, Ādaži, Saulkrasti u. c. un – pārsteidzoši – pat no tādām pilsētām kā Valmiera, Liepāja, Balvi, Aizkraukle. Liela nozīme projekta sākumā (telefona sarunās un mācību laikā) bija iespējai projekta dalībniekiem saņemt e-talonus ceļa izdevumu segšanai, taču projekta gaitā tas mainījās – brīvprātīgie pieteicās arī bez ceļa izdevumu izmaksu kompensācijas.

Projekta rezultāts: iegūta nozīmīga praktiska pieredze par brīvprātīgo darba sistēmas priekšrocībām, īpatnībām un niansēm publiskā bibliotēkā. Savā ziņā tā ir pat neparasta pieredze, jo RCB organizēja brīvprātīgos darbam nevis pašā bibliotēkā, bet RSAC. Tā bija trīspusējas sadarbības pieredze. Ar katru no pieciem aprūpes centriem detaļās atšķirīga, taču pozitīva, jo aprūpes centru ieinteresētība projekta realizācijā bija liela, kaut arī visiem centru darbiniekiem tas bija papildus darbs un atbildība. Aprūpes centri ir aprobējuši RCB piedāvāto sazināšanās un uzskaites sistēmu, bet pats galvenais – centru darbinieki redzēja, ka RCB piedāvātais emocionālās un psiholoģiskās sagatavotības materiāls brīvprātīgajiem ir lietderīgs. Brīvprātīgie ar pietāti izturas pret sadzīvi sociālās aprūpes centros, ievēro konfidencialitāti un, iespēju robežās, ir sagatavoti saskarsmei ar smagi slimiem cilvēkiem.

Nozīmīgi, ka sadarbība ar visiem pieciem iepazītajiem aprūpes centriem neapstāsies. Lasīt turpinās jau projektā piedalījušies brīvprātīgie. RCB uzrunājusi aprūpes centrus sagatavot aicinājumus lasīt, kas drukātā veidā tiks izvietoti CB un filiālbibliotēkās.

Projektā izveidojusies lieliska sadarbība ar drukātajiem un elektroniskajiem medijiem: LR4, LTV7, Latvijas Ārstu biedrības radio u. c. Ziņas par iespēju piedalīties projektā tika atspoguļotas un nodotas tālāk operatīvi un regulāri. RCB nekad nav piedzīvojusi šādu publicitātes „lavīnu” gan latviešu, gan krievu medijos. Projekta vidū darba grupa pat pieņēma lēmumu noņemt drukāto reklāmu RCB un 26 filiālbibliotēkās, kā arī lūgt vairākiem plašsaziņas līdzekļiem pārtraukt ziņot par iespēju pieteikties projektam. Taču jāatzīmē, ka sabiedrības interese bija tik liela, ka interesenti zvanīja ne tikai pēc pieteikšanās laika beigām, bet turpina zvanīt vēl joprojām.

RCB projektu vadītāja Ilze Apine vairākās intervijās un sižetos lūdza citu pilsētu bibliotēkas pievienoties projektam un kā pirmā savu projektu uzsāk Kuldīgā:

<http://biblio.kuldiga.lv/?id=970&r=Bibliot%C4%93ka-aicina-iesaist%C4%ABties-priek%C5%A1%C4%81-las%C4%AB%C5%A1anas-akcij%C4%81>.

Jebkura projekta ieguvums ir sabiedrības interese un vēlme piedalīties. Nav noliedzams, ka klausītāju slimība, vientulība, bezspēcība un dzīves apnikums nereti ietekmēja tā norisi. Lai lasītu, bija jābūt sarunai. Sarunai – lai iepazītos, sarunai – lai saprastu lasāmās literatūras izvēli, sarunai – lai uzticētos. Lieks cilvēks šajā sarunā nepiedalījās, kaut RCB projekta vadītājs un aprūpes centra darbinieks bija turpat blakus ēkā vai pa telefonu sasniedzams, taču saruna ar klausītāju brīvprātīgajiem bija jāizveido patstāvīgi. Var secināt, ka projektā pieteicās brīvprātīgie, kuri tam bija gatavi. Apmēram 15 brīvprātīgajiem saruna ar klausītāju dažādu iemeslu dēļ neizveidojās, bet, tā kā mācībās tika akcentēta šāda iespējamība, nomainot klausītāju (arī vairākas reizes), risinājums tika rasts. Jāatzīmē, ka projektā pieteicās arī tādi brīvprātīgie, kuriem bija problēmas ar komunikāciju. Tās atklājās gan pirms reālas projekta realizācijas uzsākšanas, gan projekta laikā, taču tika veiksmīgi risinātas.

Ar stāstījumu par RCB un konkrēto filiālbibliotēku, tās krājumu un pakalpojumiem noslēguma pasākumos sociālajos aprūpes centros piedalījās RCB Bolderājas filiālbibliotēkas vadītāja Zinta Haļzova, RCB Juglas filiālbibliotēkas galvenā bibliotekāre Polina Ārīte, RCB Mežciema filiālbibliotēkas vecākā bibliotekāre Maiga Hrola, RCB filiālbibliotēkas "Zemgale" vecākā bibliotekāre Dzidra Gudļevska.

Projekts „Rīgas Centrālās bibliotēkas 110 gadu un RCB filiālbibliotēkas „Vidzeme” 90 gadu jubilejas pasākumi”

Tā kā 2016. gads bija RCB jubilejas gads, galvenais notikums, kam tika pieprasīti un arī saņemti līdzekļi RCB vajadzībām šajā projektā, bija teatralizēts uzvedums ar profesionālu, amatieru teātra un bērnu teātra aktieru piedalīšanos, vēsturiskiem kostīmiem un vēsturiskām detaļām arī rekvizītos un muzikālajā noformējumā. Netradicionālā veidā jubilejas pasākumā paustais palielināja informētību ne tikai par notikumiem bagāto RCB vēsturi, bet arī tās šodienas aktualitātēm un iespējām, tā ceļot bibliotēkas prestižu gan nozares profesionāļu, gan bibliotēkas lietotāju vidū. Uzveduma video ir apskatāms RCB tīmekļa vietnē

http://www.rcb.lv/archive//index.php?option=com_content&task=view&id=2257&Itemid=41&lang=lv_LV

un tas ir guvis daudz lieliskas atsauksmes no skatītājiem.

Lai realizētu bibliotēkas vēsturei veltītas izstādes sagatavošanu par tagadējās RCB „Vidzemes” darbību laikā no 1940. gada līdz 1985. gadam, projekta izstrāde notika trīs etapos: materiālu meklēšana un atlase vairākos arhīvos, tā izpēte un analīze, materiālu atlase izstādei un izstādes iekārtošana.

Arhīvā atrastie dokumenti – pārskati, darbības plāni, personu lietas u.tml. – atspoguļo laikmetam raksturīgas iezīmes. Dokumentācija tika veidota arī krievu valodā, ja latviešu valoda bibliotēkas vadītājam sagādāja problēmas. Atbilstoši padomju ideoloģijas prasībām tika komplektēts bibliotēkas fonds, savukārt no tās krājumiem tika izslēgti padomju iekārtai naidīgas ideoloģijas atspoguļojoši dokumenti; politiski nevēlami vadītāji un darbinieki tika atstādināti un nomainīti ar citiem. Arhīva materiālos atspoguļotas arī tādas laikmeta iezīmes kā grāmatu izsniegšanas punkti rūpnīcās, kopmītnēs, vasaras nometnēs u.c. Rīgas bibliotēkas uzņēmās šefību par citu Latvijas pilsētu bibliotēkām (tagadējai RCB filiālbibliotēkai „Vidzeme” tās bija Jelgavas un Jelgavas apriņķa bibliotēkas, rūpnīcas „Vairogs” bibliotēka un Druvienas pagasta bibliotēka). Plāni un pārskati atspoguļo arī tālaika masu darba formas: mutvārdu žurnālus, literārās tiesas, bērnu rītus, tematiskas lekcijas, piemēram, „Imperiālisti – mūsu lielākie ienaidnieki” u.tml.

Projektā apkopotā informācija, pasākuma scenārijs, kā arī izstādes sagatavošanā iegūtais materiāls tiks digitalizēts, iekļauts RCB novadpētniecības datubāzē, kā arī pieredzes apraksts būs rodams RCB gadagrāmatā par 2016. gadu.

Pasākumu programmu piemēri bērniem

Novembra

pasākumi "Pārdaugavā"

01.11.2016. plkst. 16:00

„Kronis visiem!”

Karalisku aksesuāru - kroņu izgatavošana
no papīra

8.11.2016. plkst. 16:00

„Kas dzied bez notīm?”

Radošā darbnīca – gaiļu izgatavošana

22.11.2016. plkst. 16:00

„Akmens, šķēres, papīrītis...”

Galda spēļu pasākums skolas vecuma
bērniem

29.11.2016. plkst. 16:00

„Ziemassvētku gaidīšanas laiks”

Adventes kalendāra izgatavošana

JŪNIJS

**2. jūnijā
plkst. 13:00**
„Latvija –
mana,
tava...mūsu!”

**10. jūnijā
plkst.13:00**
„Sveika,
Vācija!”

**MANA
VASARA
BIBLIOTĒKĀ**

**16. jūnijā
plkst.13:00**
„Saule sēja
sidrabiņu”

**30. jūnijā
plkst. 13:00**
„Kas notiek
pludmalē?”

RCB
Daugavas
filiālbibliotēka

Bērnu
literatūras
nodaļa

RĪGAS DOMES
IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS
UN SPORTA DEPARTAMENTS